

ચંતુર મુંદર શ્રી વિલાસ

૧૦૦
જા. ૧૦.

અથવા Reg. No. ૪૪
મનહર સરળા ગરબાવળી.

V
1922

18-1-1922

"સુવર્ણની"
સાહિત્ય મંદિર.

સીમાવંશી
સુરત.

૧૪૫૫-

J. N. Patel
Ahmedabad

જેડીસનદાસ ત્રિભુવનદાસ પટેલ.

કીં. એક રૂપીઓ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુરુશ્રી કોપીરાશ્મિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૦૭૪૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મનુર ૨૭૬૨ ૨૪૧ નિર્માણ

વિષય ડૉ. ૩૨.

મહે સ્ત્રી ઉપયોગી.

ચતુર સુંદર સ્ત્રી વિદ્યાસ *
વાને

* મનહર સરળ ગરખાવળી.

અસોધન કરી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
સાહિત્ય સેવક.

પટેલ બેકીશનદાસ ત્રિલોચનદાસ

બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

૭૦ ગવર્મેન્ટ લાઈ બેકીશ સામે - મુમ્બઈ.

(સર્વ હક પ્રકાશકે પોતાને જવાબીબ રાખ્યા છે)

આવૃત્તિ ૧ સ્ત્રી.

પ્રત. ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૧

સંવત ૧૯૭૭

પ્રિન્ટ ૦-૩૨-૦

છપાય છે ! છપાય છે !! છપાય છે !!!

ઘોડા વખત પછી બહાર પડશે.

સેવાપાસતિ

ગુજરાત સમદ્રષ્ટા ગ્રંથાલય

ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ આર્ય ચારિત્રા વળી.

૪૦૨૧

સીએને બોધદાયક ઉત્તમ શીક્ષણ આપનારી
સીએના જીવનને નવપલ્લવિત કરનારી સંગીત પાક,
હજી આરોગ્ય શાસ્ત્રોની સમજ આપનારી પોતાની
એક સખી તરીકે ફરજ બજાવનારી આ સચિત્ર
ચારિત્રા વળી એકજ છે.

હિરત 'ગુજરાત સ્ટાન્ડર્ડ' પ્રેક્ષમાં ઉત્તમતમ ઉમેદવાર રેશમ-
બનામે હાથી, દેવર હરીમાળ, વગેરેની સાથે.

→ મનહર ગરબાવળી. ←

ગરબી ૧ લી.

પંદર તિથીઓ.

સખી પડવે પંથે ઝાલ્યા રે. મહાવનના મારગ ઝાલ્યા રે;
સાથે સિતાને લક્ષ્મણુ જાણા, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧

સખી બીજે મઢીમાં બીરાજે રે, જેવાં નદીઓ તણાં નીર ગાજે રે;
રાગ મેલી ગયાં રૂડું રાજે, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે; ૨

સખી ત્રીજે તે વન ફેરી ઝાડી રે, ફશ ફળ મંગાવે છે દહાડી રે;
સારી શોભે સીતાજીની વાડી, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે ૩

સખી ચોથે કેવડીઓ મહેકે રે, ફાલ્યો ફુલ્યો તે મોમરો લહેકે રે;
એવી લીલી લતાઓ લહેકે, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૪

સખી પાંચમે પોપટ પાલ્યો રે, પાંખ લીલીને કાંઠે કાળો રે;
મુખે રામ બચ્ચંતો જાણ્યો, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૫

સખી છઠ્ઠે હેતરચાને જાણ્યો, કુડો કપડી રાવણ સામે જાણ્યો રે;
એ મુખનો મૃમ જનાવ્યો, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૬

સખી સાતમે શીઠરી સમર્પા રે, વાડી ઘેરી ડિડાડયા હામરા રે;
 રીસ ધારી ઉખાડ્યા ડમરા, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૭
 સખી આઠમે એને નિહાળ્યો રે, ધ્રુવ ધારીને મૃગલો માર્યો રે;
 મૃગ મરતી વખતે પોકાર્યો, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૮
 સખી નોમે તે નાંખ્યો સ્તીર રે, જમ્બ વાગ્યો છે મૃગ શરીર રે;
 બહારે ધાળે લક્ષ્મણ ત્રિર, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૯
 સખી દશમે કહે લક્ષ્મણને રે, ખેલી વિરો બોલાવે છે તમને રે;
 ગાડી આણુ દાંધી છે અમને, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૦
 સખી એકાદશી અપવાશી રે, લંપટ લેવાને લાગ તપાસી રે;
 રાવણ સિતાને લઇ ગયો નાશી, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૧
 સખી બારસે હનુમાન બગીચો રે ઠેકી સમુદ્ર પાર નીકળ્યો રે
 જમ્બ જોગમાવાને મગીચો, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૨
 સખી તેરસે ત્રંબાળુ ગાળે રે, હાક હનુમાન કેરી વાગે રે;
 લહાયે લંકા તે મદમાં લાગે, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૩
 સખી ચૌદશે ચિન્ત વિચારી રે, ફોજ વાંદરની રચી સારી રે;
 રામે રાવણ નાંખ્યો મારી, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૪
 સખી પૂનમે પ્રભુજી આવ્યા રે, ઘાળ ભરી મોતીડે વધાવ્યા રે;
 માતા કૌશલ્યને મન બાવ્યા, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૫
 સખી પંદર તિથિ ચંદ્ર પુરી રે, એમાં એકે નથી અધુરી રે;
 આત્માસમતી માણી મધુરી, રઘુપતિ રામ હૃદયમાં રહેજો રે. ૧૬

પંદર તથાઓ.

ગરબી ૨.

- પડવાની પણ પ્રિત ચટમટ હુતીરે,
મારા હરિ વિના એક વાત સર્વે સુનીરે. ૧
- ગીજે બાજે વેપ રહી છું બાળીરે,
આ ધરમાં કેમ રહેવાય વાગે તાળીરે. ૨
- ત્રીજે ત્રિભોવનરાય મંદિર પધારોરે,
હરિ આવીને આપણે ઘેર હેત વધારોરે. ૩
- ચોથે ચંચળ નર ચતુરા ચાલેરે,
પેક્ષે વડોદરાનો વૈદ દુખડાં ટાળેરે, ૪
- પાંચમના પડદા હરિ શું રાખ્યારે,
મારે પ્રેમરસ પીવા કાજ હરિ રસ ચાખ્યારે. ૫
- છઠ્ઠીના લખ્યા લેખ તે ક્રમ ટળશેરે,
મારે પેસા ભવની પ્રીત આવી મળશેરે. ૬
- સાતમના સંતાપ હરિશું હમનેરે,
આ શું કહીએ મહારાજ લાજ નહિ તમનેરે. ૭
- આઠમે ઓચ્છવ ચામ હરિ હેાય હેલીરે,
મારે સોળ ગોપીઓનો સાથ રમવા ઘેલીરે. ૮
- નામે નમેરાનાથ નચણાન થઇએરે,
આ ગોકુણીયું મેલી મધુર ના બાધએરે. ૯

- દશમે દિનરાત દેહી મારી દાઝેરે,
 ઘેર નાવલીએ! રીસાય તે ઘણું સાહેરે. ૧૦
- એકાદશીના વ્રત મારે કરવાંરે,
 શ્રી જમનાજીના ધ્યાન મારે કરવાંરે. ૧૧
- દ્વાદશીને દહાડે દરશન અમને દેજેરે,
 મારા શામળીયા ભગવાન સન્મુખ રહેજેરે. ૧૨
- તેરશના તો તન અમારા ટુટ્યારે,
 આ હરિ, હરિ કરતા હોઠ હમારા સુક્યારે. ૧૩
- ચૌદશે તો ચતુર નર શું વાહયા રે,
 ઘેર રાધા સરખી નાર શું રીસાયારે. ૧૪
- પૂનમે તો પંદર તિથી પુર્ણ થઈ કહાવેરે,
 મુને એજલડીએ સુતા નિંદ્રા ના આવેરે. ૧૫

ગરબી ૩૭.

મહાદેવરાવની રાસડો.

પિત્તળ સોટા જળે ભર્યારે દાતણ કરતાં જાવરે. મહાદેવરાવ.
 શહેરનો સુખો ક્યારે આવશેરે. ટેક.

દાતણ કરશું વાડીએરે, કરતી શીરમીની ફાજરે. મહાદેવરાવ ૧
 ચીની તે પ્યાણ તેમે ભર્યા, મહન કરતા જાવરે. મહાદેવરાવ
 મહન કરશું વાડીએરે, કરતી શીરમીની ફાજરે. મહાદેવરાવ ૨

ગાંધા કુંડીઓ જાગે ભરીરે, નાહવણુ કરતા જાવરે. મહારાવ.
 નાહવણુ કરશું વાડીએરે, ફરતી શીરંગીની ફોજરે. મહારાવ ૩
 રાંધી રસોઇઓ એમ રહીરે, ભોજન કરતા જાવરે. મહારાવ
 ભોજન કરશું વાડીએરે, ફરતી શીરંગીની ફોજરે. મહારાવ ૪
 પાન સોપારીને એલચીરે, મુખવાસ કરતા જાવરે. મહારાવ.
 મુખવાસ કરશું વાડીએરે, ફરતી શીરંગીની ફોજરે. મહારાવ ૫
 સોના તે કેરાં સોગટારે, રમત રમતા જાવરે. મહારાવ.
 રમત રમશું વાડીએરે, ફરતી શીરંગીની ફોજરે. મહારાવ ૬
 ઢીંચણુ સામે ઢોલીઓરે, પોઢણુ કરતા જાવરે. મહારાવ.
 પોઢણુ કરશું વાડીએરે, ફરતી શીરંગીની ફોજરે. મહારાવ ૭
 કયાંથી આવ્યા પીટયા જાગણરે, માથે ટોપીને જુરો દેશરે „
 રાણી રૂવે હાટ હાટ વાણીઆરે, ચોરે રૂવે ચારણુ બાટરે, „ ૮
 શહેર છોડી મુખો નિસર્ગૌરે, લીધી નડીયાદની વાટરે. મહારાવ. ૯

ગરબી ૪થી.

વળામણાં.

મને મારીને રથને ખેડોરે, બાળા રાજકરે;
 કાંતો મુદ્દમાં સાથે તેડોરે, બાળા રાજકરે.
 મને મુદ્દ જોયાના રસકોડરે. બા.
 આપણુ સરખા સરખી જોડરે બા.

લાવો કર ધર, હાથાય રરે આ

કરે કૌરવનો સંહારરે આ

છોડી યુદ્ધ વળો ધેરરે આ

તમને આપું મારા આપનું રાજરે આ

નારી કેશ સમુળા કાઢેરે આ

રથ ઉપર દેહ પછાડેરે આ

રથ હાંડો તો રામચંદ્રની આણરે આ

રથ ખેડો તો કાહું મારા પ્રાણરે આ

માહા વમડામાં રથડા રોકમારે આ

માદી સસરા મેણા બોધ્યારે આ

વહુ આપતી જમરાણીરે, આજ્ઞા રાગરે.

અભિમન્યુ:—મેં તો નથી દીડી પગની પાતીરે, હતારા રાણીરે.

તારાં મુખ દિખી યુદ્ધે મેં ચડેરે, ઉં

મેં તો નથી દીડી નાકની દાંડીરે ઉં

મામા ધૃષ્ટકેશના જાળે વંશ ઉં

મને પાટા આંધીને પરણાવ્યારે ઉં

મને સમર્થ સાસરી દેખાડે આ

મને સાસરી જોવાનો રસ કાડે આ

મારા કંઈક દોરા છોડે આ

મને સમર્થ સાસરી દેખાડે આ

મને ધુન્ધટ તારવાનો રસકેડે આ

મને દીવ્ય દીવડો દેખાડે આ

મને હોળા રમ્યાના રસકોડરે યા૦

મને નાનીસી નાણી દેખાડરે યા૦

મને ટોંગલી રમ્યાના રસકોડરે યા૦

મને સમર્થ સામ્રાજ્ય દેખાડરે યા૦

મને પાવ પડ્યાના રસકોડરે યા૦

મને જોડતી જોડણી દેખાડરે યા૦

મને જોડે હિંડ્યાના કોડરે યા૦

મને જાલી દેગણી દેખાડરે યા૦

મને વાદ લીધાનો રસકોડરે યા૦

મારું માથું ચાલીને હડો ખેલારે યા૦

તમારી કટારી મને આલારે યા૦

જમણી કુખે ધર્યો છે સુરરે યા૦

તારી જમણી કુખના ધરેશરે ઉ૦

તારી કુખે મોતીગર ફિકરારે ઉ૦

સારી દેશે રામનું નામરે ઉ૦

સારી રાખશે આપનું નામરે ઉ૦

તેથી સરસે તમારું કામરે ઉ૦

તારી ઢાલડીના ઝોડે મને રાખરે યા૦

તારા આવતાં ઝીલીશ આજરે યા૦

ઝાલી ઝાલી મોડલીઆતી જામરે યા૦

મેલો મેલો મોડલીની વામરે ઉ૦

મારા મહા શા આજુબ દેખરે ઉ૦

મેં તો ધાવતા બાળ છોડ્યાંયારે બા.

મને તેનાં પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

મેં તો ધાવતા ઘેન વછોડ્યારે બા.

મને તેનાં પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

મેં તો છાણું છાણું બાંધ્યુંયારે બા.

મને તેનાં પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

મેં તો દીરે દીરો કીધારે બા.

મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

હું તો પથરે પાનીઓ ઘોતીરે બા.

મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

મેં તો વેતી નીકે દીધો પગરે બા.

મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે બા.

ગરબી પમી.

મહાકાળીનો ગરબો.

મા તું પાવાની પટરાણી કે, કાળી કાળીકારે લોલ.
 મા તારો હુંગરડે છે વાસ કે, ચઢતું દોહડુંયે લોલ.
 મા તારા મંડપની શોભાવ કે, મુખથી શું કહુંયે લોલ.
 મા ત્યાં તપ કરતા દોહા કે, ચિન્માયીન કપિરે લોલ.
 મા તારા કાળા જમણા કુંડ કે, મંત્રા, જમના, સરસ્વતીરે લોલ.
 મા તારાં કુકડીયાં દસવીસ કે, રમુખાં મહેરે લોલ.

કામ મુગલે મારી નાખ્યાં કે, બોલાવ્યાં પેટમાં રે લોલ.
 કે પ્રમાતે પંખીડાં બોલ્યાં કે, કીધા ટકુકસોરે લોલ.
 લીધાં ખમ્મને ત્રીશુલ કે, અમુરને મારીઓરે લોલ.
 ફાડી ઉઠર નીચળા બહાર કે, અમુરને હાથે હણ્યોરે લોલ.
 આવી નોરતાંની નરરાત્ર કે, મા ગરમે રમેરે લોલ.
 મા એ છુટા મેલ્યા ફશ કે, ઝુદડી બહુ ફરેરે લોલ.
 માજી કીઓ સખું શશુગાર કે, રમું રંમમાં રે લોલ.
 બોલ્યાં અમર ફેરી જોડ કે, ચંરણાં ચુંદડીરે લોલ.
 માએ કરી કેશરની આડ કે, વચમાં ટીલડીરે લોલ.
 સેથે ભર્યો છે સીંદુર કે, વેણા કાળી નાગશીરે લોલ.
 માજી હાંતે સોનાની રેખ કે, ટીલીની શોભા ધણીરે લોલ.
 પાથે ઝંઝરનો ઝમકાર કે, વાગે મુધરારે લોલ.
 ચોસડ ખેની મળી છે ત્યાં કે, શશુગાર શોભા ધણીરે લોલ.
 આતું રડું ચાટું ચાંપાનેર કે, વચમાં ચોક છેરે લોલ.
 રાત્રની અતુરાં અંચળ નાર કે, કાળીકાને બેનપણારે લોલ.
 ખેની મારી ગરમે રમવા આવો કે, ભવાં પી મા કાળિકારે લોલ.
 ખેલે મંડપની માંચ કે, ફેર ફેરે ઝુદડીરે લોલ.
 જોવા મલીઆ તેનીશ કોડ દેર કે, ઝુલડાં વેરીઆંરે લોલ.
 રાત્રએ અધાર પહોડો બોલ્યો કે, મા તારે હેરડોરે લોલ.
 રાત્રએ છળ કરી ઝાલ્યો કે, માજીનો છેડસોરે લોલ.
 મામ મામ માવાના રાત્રને કે, તુષ્ટમાન અપાં ધણારે લોલ.
 મામ મામ પુત્ર ફેરી જોડ કે, બંધાવું પારથારે લોલ.

મામ ધોડાની ધોડાશાળ કે, હસ્તિ માગ ઝુલ્લતારે લોલ.
 મામ તોપોને તોપખાન કે, જંગમ સુ અતિ ધણારે લોલ.
 મામ મુગરાને સરખો દેશ કે, નાલર એસણારે લોલ.
 મામ સુરત સરખું શહેર કે, ખંદર અનિ ધણારે લોલ.
 મામ માગ ઉત્તર કેરો ખંડ કે, નવ કોટી માળવોરે લોલ.
 મામ માગ પશ્ચિમ સરખો દેશ કે, રણછોડ રાજ કરેરે લોલ.
 મામ માગ નવ ખંડનું રાજ કે, ચાંદો સુરજ તપેરે લોલ.
 કે આગું એકસડું વરદાન કે, મહોલે પધારજોરે લોલ.
 ફટ ફટ પાવાના રાજન કે, એ શું માગીયુરે લોલ.
 આગથી છડેને છ માસ કે, તાર મુળ ગયુરે લોલ.
 કાળિકા સાવડ આઘ્યાં જાય કે, જગરે નિમ્યાંરે લોલ.
 કે ખુદીઓ દર દરવાજે દિવાન કે, જાધને પુઝીયુરે લોલ.
 કેણી કોર પાવાના દરબાર કે, કેણી કોર રાજવળારે લોલ.
 માતા ઉગમણ દરબાર કે, આઘમણ રાજવળારે લોલ.
 ક્યાંથી નવલખી આવી પોઠ કે, જોઈ પુઝીયુરે લોલ.
 પોઠમાં શી શી વસ્તુ હોય કે, પોઠમાં શું ભયુરે લોલ.
 પોઠમાં લવીંગ, સોપારી, એલચી, કે, મીસરી ઘણીરે લોલ.
 ખુદીએ ખુદી નાંખી એક કે, લોહીની ધારા ચાલીરે લોલ.
 માંદીથી નિકળ્યા મુમલો દેવ કે, ડેરા રોપીયારે લોલ.
 બાંધ્યાં તરવારે તોરણ કે, કલિશ કાપીયાંરે લોલ.
 બામ બામ પાવાના રાજન કે, પાવો તારો ઘેરીઓરે લોલ.

લીલુડે ઘોડે માંચાં પંજાણુ કે, પેથામ બાળીઓરે લોલ.
 રાગ તારી રાણી કાઠ બહાર કે, કાંકરીયા પાળ બરે લોલ.
 ફરતી ફરે માંજની ફાગ કે, પાવો ઘેરિઓરે લોલ.
 લીધું લીધું ચોડું ચાંપનેર કે, રાગ ગઠ રાળીઓરે લોલ.
 રાળ્યા મુળાને સરનાર કે, પુત્ર પાટવીરે લોલ.
 જોખનવંતી નારીઓ અનેક કે, મુગલો વગગ્યા ફરીરે લોલ.
 પાટવી પુત્રની નાર કે, તેને છે દુઃખ ધણારે લોલ.
 મારીને કીધા ચાસુર કે, પાવો ઘેરીઓરે લોલ.
 સુલતાન ચાલ્યો સધે છડીદાર કે, પાવે જઠ મળેપોરે લોલ.
 તેને મળ્યું અમય વંદન કે, નીર બર્યાં નેત્રમાંરે લોલ.
 માજ હું છું તમારો દાસ કે, આપો મને આસારે લોલ.
 માના લોચન દીઠાં વિકાળ કે, રાતી આખડીરે લોલ.
 સુલતાન નમાવી માને શીશ કે, પાવે પ્રીતિ પ્રીતસુરે લોલ.
 માજ વાત વિસારે મન કે, અદ્ધ મતિ છે ઘોડીરે લોલ.
 માજ થયાં તેને પ્રસન્ન કે, માગ તુષ્ટમાન થધરે લોલ.
 આપું રે તુને વરદાન કે, પાવોમઠ ખેસણારે લોલ.
 માજ થાજે મને પ્રસન્ન કે, નથી જોતાં રાજ હવેરે લોલ.
 મારું ભક્તિ પદારથ વૈરાગ કે, સેવું માના મંરણુવેરે લોલ.
 માંજો મસ્તક મેલ્યો હાથ કે, નિર્ભય કરી આપીઓરે લોલ.
 સાતમી પેઢીએ આપીશ રાજ કે, પાવો આપીઓરે લોલ.
 માંમો થાજે તું સેવક કે, નિર્ભય આપીઓરે લોલ.

હવેમા કાળિકાની કોઈ માય કે, શીખે સાંભળેર લોલ.
ગરબો ગાયે તે વલ્લભ કે, સેતક ખાનો સહીર લોલ.
ગાછ આપને અવિચલ વાણુ કે, ખુદિ છે ચોડીર લોલ.

ગરબી ૬ ઠી.

મુંબઈ સુરતની ગરબી.

સારં સારં સુરત શહેર, મુંબઈ અલખેલી;
માંહિ બાલાજીની મહેર, મુંબઈ અલખેલી. ટેક.
સાત માળની મેડી ચણાવી, માંહિ બેઠાં શેઠાણી રે;
ચાકર મહેતા મગરે, વાણીઆની બધઅર રાણી મું ૧.
મુંબઈ રાણી સૌ ઠકરાણી; બરે બેડે ન પાણી;
કાવડીઆ તો પાણી આણે, પીયે પાણી શેઠાણી. મું ૨.
મુંબઈમાં તો કલ્યાં સાંકળાં; ઠાંટલીનો નહિ પાર રે;
મુંબઈ શહેરના શાહુકારોને, દેવાળાની સી વાર. મું ૩.
સુરતની તો સાડીઓને; ઉપર કરબી કોર રે;
મુંબઈ શહેરમાં કાપડીઆને, કોઈ મા દેશે ખોડ. મું ૪.
મુંબઈ શહેરમાં કમ્પી ગાડીઓ; બગીઓનો નહિ પાર રે;
સાંજ સુઅર સૌ રૂઝા નીકળે; વાડી લાકી ઘડ બહાર, મું ૫.
મુંબઈની તો આરતીઓ; કુખડી ઓ વેચાવ રે;
તેથી દીવને હલવો આરે, સૌ લેવા મન ચલાવ. મું ૬.

મુંબઈ તો સર્વે સુખ; પણ તણ પાંતિતું દુઃખ રે;
 બાહુ મોંધું બળતણ મોંધું, બંદર બાનું મુખ્ય. મુંબઈ ૭
 મુંબઈનાં પાન બીડામાં; સોપારીનો કટકો રે;
 સાઠ વર્ષની ધરડી ગાડર, તોય ન મુકે લટકો. મુંબઈ ૮
 અમદાવાદી હરાગ બદી; ખંભાતા ગોઝારી રે;
 વડોદરાની વાંકા નારી, સુરતની બલીહારી. મુંબઈ ૯

ગરબો ૭ મો.

વડોદરા શહેરનો ગરબો.

ધન્ય ધન્ય રે વડોદર શહેર, રૂપે રંગીલું. રૂપે ૧
 રૂપે રંગે છેલ્લું છળીલું, અલભેલું અપાર રે,
 વડોદરાનું વર્ણન કરતાં, મુલ્યજે નરને નાર. ૧
 બહારપરાની વરતી બારે, શોભાનો નહિ પાર રે;
 વિનવતામાં વર્ષજ વિતે, પરાં બાર બગર. રૂપે ૨
 આકૃતપર અડાણીડિં, ને કાલપુરમાં ગોખાનું રે;
 ફાગડીઆ સૌ ફતેપરામાં, દેવાળીઆનું ઠેકાણું. રૂપે ૩
 સરસીઆની પાળજ ઉપર, જોડીના અખાડો રે;
 અષ્ટમુખ અલભેલી ઉભાં, પાછળ ગોસાંઘ પાડો. રૂપે ૪
 સરસનાથ છે સામી પેળે, વાઘડાં વાડી ત્યાં રે,
 અજળ તળાવની પાસે બહને, ચાલ્યા અપડમાં આવ. રૂપે ૫

- લાલ દરવાજે અંબાખાતું, વાંદરીઆ ખુરજ રે,
 મીંચાં મહમદની વાડી જાણે, ઝગડી રહ્યો સુરજ. રૂપે ૬
- લાયીઆ ખાણમે દરવાજે, થઇને સીંધવાએ જવાય રે;
 સમ તળાવની પાળ ઉપર, રામેશ્વર ભગવાન. રૂપે ૭
- ધોય દરવાજે થઇને, સીંધવાએ જવાય રે,
 અબ્બરાજના દરવાજા સામી, ચોખંડી કહેવાય. રૂપે ૮
- મદો ખારીએ થઇને, આકાશ કાચરે;
 લકડડ પીહું, મદન આંખી ગોસાંઈછ મહારાજ રૂપે ૯
- સિદ્ધનાથના દર્શનન કીધો, આવી ઉંચી પોળ રે;
 ચોરને બેઠા બઢેન માથે, બેસાણા ભાગોળ. રૂપે ૧૦
- ખડુ પર છે બાલાજીનું, ડાંડીયું બજારરે;
 સકકર કુછને આંખે રૂડો, લાલ નામ સરદાર. રૂપે ૧૧
- આનંદપરામાં આવીઆને, રાવપરાને આંખે;
 દાન દક્ષિણા રૂડી થાયે, ગણપતરાવત્યાં આપે. રૂપે ૧૨
- ઉંચી બજારની શોભા સારી, આવી ખારી વાવરે;
 સત્યરૂપ છે રંગે રૂડું, સુરસાગર તળાવ. રૂપે ૧૩
- વડી વાડી ધીરે કાટે, નાગરવાડો વિકાતરે;
 આદિત્યારે દર્શન કીજે, બેડી બહુચર માત. રૂપે ૧૪
- ઉભે ચોકે લીમડી બજારે, રૂડી શોભા થાયરે;
 મુદંગ વાગે નાચે, ઝીણું કડે ગાય. રૂપે ૧૫
- નિઝામપર જુતડીને આંખે, રાડીઆ હુબોનરે;
 સુરસાગર ગોધાડેને દરવાજે, તણુજ છે કમાન. રૂપે ૧૬

- ઘડેરની ત્યારે રચના દીડી, શોભાનો નહિ પારરે;
 હાથી ઘોડા પાલખીઓ, વાંકડીયાં ખખાર. રૂપે. ૧૭
 ચારે દિશામાં ચારે ચોટાં, વચ્ચે માંડવી ચોકરે;
 હંચા મહેલ મેડીને અઠારી, છળ ઝરખાને ચોખ. રૂપે. ૧૮
 માંડવી છે કમાન ચોપાસ, ચતુર કરે વેપાર;
 કાઠીયા દુકાનો માંડે, ઉભી આખી હાર. રૂપે. ૧૯
 ચોપાટ જેવા ચારે રસ્તા, સરખા સરખી એ;
 પાણીને દરવાજો બેઠા, વાલ કરે કલોલ. રૂપે. ૨૦
 રાજે તળાવની સુંદર શોભા, જોતાંમાં મન મોકલરે;
 નારી સૌ જળ ભરવા જાયે, નૌતમ રચના હોવ. રૂપે. ૨૧
 રામપરા દરવાજો કહીએ, જોયું છે સન્મુખરે;
 પરમેશ્વરના કર્શન કરતાં, જાય જન્મના દુઃખ. રૂપે. ૨૨
 લ્હેરીપુરાની લ્હેર સૌથી, શોભા છે ભરપૂરરે;
 સુરસાગર રતનાગર જેવું, વાજે ખમ્બુ રણતુર. રૂપે. ૨૩
 ચોથો દરવાજો ચાંપાનેરી, સરસીઆતી વાટરે;
 વિસ્તારીને વર્ણન કાઠું, ચોકપોળને હાટ. રૂપે. ૨૪
 નગર વિશખ્યું મન હરખ્યું, પ્રજા થાય પ્રસન્નરે;
 નરસિંહજીની પોળમાં, નરસિંહના દરશન. રૂપે. ૨૫
 રાજરાજે રણછોડજીને, મહાલક્ષ્મી મુન્યાતરે;
 ઝરફનનાથ બળદેવજી, ચાલે પ્રકાશ. રૂપે. ૨૬
 મલખતખાનું જનમખાનું, દિવાનખાનું પાસરે;
 પર્વ તપ્તી સૌ જનને કરે છે, ઉચ્ચ મુકું અવાસ. રૂપે. ૨૭

ધણી કારીગીરી કચેરીમાં, જાત જાતનાં રંગરે;
 નૈતમ મારી નાચ કહે છે, કામળ તેનાં આંગ. રૂપે ૨૮
 તહેવારનું ટકોરખાનું, ગોવિંદરાવનો મહેલરે;
 ગાયકવાડના રાજ આગળ, શોભા સધળી રહેલ. રૂપે ૨૯
 દાદાસાહેબને નાનસાહેબ, બાપા સાહેબ મહારાજરે;
 ગણપતરાવ ધણું જીવજોને, અખંડ રહો આ રાજ. રૂપે ૩૦
 ભાડ, મોઢ, શ્રીજીળ, નાગર, દશા, વિશા વણિકરે;
 સોની, સાળવી, સુધાર, છીપા, દરજી ઠીકાઠીક. રૂપે ૩૧
 પુના, સંતારા, મુખ્ય જોયું, પૂર્વ પશ્ચિમ દેશરે;
 ઉત્તરમાં ઉદેપુર જોયું, પૃથ્વીના નાચ. રૂપે ૩૨
 પુંદીકોટ દીહું દિલ્હીને, ગઢ ગીઠનારરે;
 સુરત ને અમદાવાદ જોયું, કઠણ કિલ્લો ધાર. રૂપે ૩૩
 બલીહારી હું વડોદરાને, ધન્ય ધન્ય નરને નારરે;
 વિરજેત્ર જોણે જોયું નહિ, તેને એજે ગયો અવતાર. રૂપે ૩૪
 વાંકી નારી વડોદરાની, મહારાજને રાંકડે;
 મુગનમનીને વરણાગીથી, વલ્લ્યો આડો આંક. રૂપે ૩૫
 સાહુકારોની દુકાનો ભારે, ધર્મ તણો અવતારરે;
 ખુશળચંદ, સામળ, બેહર, સહુભાઈ સાહુકાર. રૂપે ૩૬
 રતનજી કહાનદાસ કહીએ, પાંધી પુનની ખાળરે;
 હરિ બકિતનો મહિમા મોટો, ખીજા બાધ જોરાલ. રૂપે ૩૭
 રંગીભો જે અરખો મારો, રંગીભા નરનારરે;
 રંગીભા તો દલાણીઆ આવે, રંગભેર શોભા આપ. રૂપે ૩૮

સંવત ઝોગણીસે પાંચમાં, ને સંવતસે સીનેરે;
 નવરાત્રીમાં વર્ણન કીધું, વડોદરં ને સહેર. ૩૫૦ ૩૯
 હવે સહુ કવિને કહું ચિનતી, કોઇમા દેશે જોડરે;
 વડોદરાની રક્ષા કરજો, રેવાને રણછોડ. ૩૫૦ ૪૦
 ભગવત વાણી સાચી જાણો, મનમાં આણી ભાવરે;
 વડોદરાનો ગરબો ગાતાં, સહુજન સુખીઆ થાય. ૩૫૦ ૪૧
 મીજબાની મન ગમતી કરવા, જય શેખી જનરે;
 યસ્તુઆગનો અંગસો જાણે, ઇંદ્રનું ઇંદ્રાસન ૩૫૦ ૪૨

ગરબી ટમી.

બહુચરાણની ગરબી.

બલીહારી બહુચર માત, જીવાને જઇએ. ટેક.
 જોવા જઇએ સુખીઆ થઇએ, આરાસુરમાં રહીએરે;
 આરાસુરમાં અંબા બિરાજે, પાવાગઢ મહાકાળી. જોવા. ૧
 માને પારે હવન થાયને, ચીર ચુંદડી હોમાયરે;
 આઠાણુ બેઠા વેદ ભણે છે. માનુની મંગળ ગાય. જોવા. ૨
 માને પારે ને કોઇ જાણે, તેની પુરે આશરે;
 કરજોડી જન વલ્લભ કહે, મા, હું છું તારો દાસ. જોવા. ૩

ગરબી હમી.

રેલ્વે ગાડીનો ગરબો.

ગાડી આવી ગુજરાત, અમન ફરી ગાડી આવી;
ગાડી આવી હિંદુસ્તાન, અમન ફરી ગાડીરે આવી.
પાણી છાંટે દુઃખમોહામ, છાંટતા તો આળા કરે છે;
દીવા બેળે સારી રાત, સીપાસઓ તો ચોકી કરે છે.

સાખી.

સરસ્વતી સ્વામિને વિનવું, ગણપત લાગું પાય;
ટાપીનાળા તારા રાજમા, તારું કંકરીયું ફરી બંધાય.

અમન ફરી ગાડીરે આવી. ૨

ગાડી તારાં બેસણાં, ઇંદ્ર તણાં વિમાન,
આંકડે આંકડો મેળવ્યા, તેનો ધડનારો ચતુર સુગ્મણ.

અમન ફરી ગાડીરે આવી. ૩

ગાડી આવી ઘંટ વાળીઓ, ટીકીટ કરાવાં ન્યાય,
ધરી એકનો વિલાંબ પડે તો, તો ટીકીટ વીના અથગાય.

અમન ફરી ગાડીરે આવી. ૪

સ્ટેશન આવે ઘણાં, ગાળી પંડા વેચાય,
મીઠા ધરની શેઠાણીઓ, તેલે અડીમાં બેસી ન્યાય.

અમન ફરી ગાડીરે આવી. ૫

રોજન હંચા ધણું, દૂર થકી દેખાય.

બાગ વચ્ચે એક ખંગસો, તેની શોભાને નહિ પાર.

અગન ફરી ગાડીરે આવી. ૧

અમદાવાદની દિકરી, મુખ્ય તેનું મોશાળ,

સુરત તેનું સાસરું, તેને સાંજે સંદેશો જાય.

અગન ફરી ગાડીરે આવી. ૭

ગરબી ૧૦મી.

પતીને પરદેશ ન જવા દેવા વિષેના મહિના.

(આધવજી સંદેશો કહેજો સ્થામને એ રાગ.)

કારતક મહિને અબજા કહે છે કંથને, હવે શિયાજો આવ્યો

સ્વામિનાથજો;

હિમાળી વા વાયો સ્વામિનાથજો, શુ શોધો પરદેશ જવાનો સાથજો.

એ મહિને નવ જઘંએ પિયુ પરદેશમાં—૧

આગસ્ટ મહિને હોંશ ધણી મનમાંહયરે, રસીયા રંગ રમ્યાની

માઝમ રાતજો;

મુંઘટડો કાઢીરે ધર આગળ ફરે, પીયુ મેલો પરદેશ જવાની વાતજો.

એ મહિને નવ જઘંએ પિયુ પરદેશમાં.—૨

પોપે જે અબજાને પિયુ પરદેશી, તે નારીના પુણ્ય મળીઆ પાપજો;

સાસરીએ રહીને તે શાં સુખ ભોગવે, મૈયરમાં નવ ગોઠે માને

આપજો;

એ મહિને નવ જઘંએ પિયુ પરદેશમાં.—૩

મહા મોહિને નવ જઘએ નાથ મુસાફરી, ધઉં સાટે જવ
લાવો ખેરી જરજો;
જોયીને જમશુરે પહારા બહાલમા, જરર નહિ જાવા દેઉં
ધરથી બહારજો.

એ મહિને નવ જઘએ પિયું પરદેશમાં.—૪

ફાગ રમે ફાગણમાં તરને નારીઓ, ઘેર ઘેર નૌતમ કૌતક
નવલાં યાયજો;
જે નારીનો નાવલીઓ નાશી ગયો, કહો તેણે કેમ નજરે
જોયું જોયજો.

એ મહિને નવ જઘએ પિયું પરદેશમાં.—૫

ચૈત્રમાં ચતુરને પંથ ન ચાલવું, જો ઘેર નારી ચતુરસુજાણજો;
બહાલપણે ચઢનેરે સ્ત્રીયુને વશ કરે, નિધાર્યું તે પડ્યું રહે
પરિઆણજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયું પરદેશમાં.—૬

વાવલીયા વાયા તે પીયુ વૈશાખના, રજા ઉડીને માણેક મેલું
ચાયજો;
નથનીતું મોતીરે હિરો હારનો, કહો પરહાયે તે કયમ ધીર્યાં
જાયજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયુ પરદેશમાં.—૭

જેઠે તો પરદેશ જાવું દોહયણું, ભૌમ ધીખીને વાયે જવી લુ
વાયજો;

કોમળ છે કાચારે મારા કંદની, વણુ સીંચ્યાં જેમ દુલ્હીમાં
કરમાયજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયુ પરદેશમાં.—૮
મેઘાડંબર છાયોરે માસ અપાડમાં, મોર બોલેને મેહ વખે
મુશળધારજો;
કચરાને કાઢવરે મચી છે મેદની, અંખી માળા ધાલે ઠારે
ઠારજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયુ પરદેશમાં.—૯
આવણુમાં શીવજી પુંજને સુખ માગીએ, વહાલાનો નવ થાજો
કદી વિયોગજો;
ઉમીયાજીના સ્વામિજી આપો એટલું, સાસુના જાયાનો નિલ
સંજોગજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયુ પરદેશમાં.—૧૦
ભાદરવો ભરજોઅનનો ફરી નહિ મળે, વહિ જાશે જ્યમ
નદિઓ કરાં નીરજો;
એવારે દિવસ એજે નવ કહાડીએ, વાત વિચારી જીવો
નણુંદણના વિરજો.

એ મહિને નવ જપએ પીયુ પરદેશમાં.—૧૧
આશોના દિવસ તો અતિ રળીઆમણા, ખાતું પીવું કરવા
નવલા ખેલજો;
બેમા બેસી જમીએ રમીએ સોગટે, છાતીમાં બીડીને રાખું
છેલજો.

એ મહિને નવ જઘએ પીયુ પરદેશમાં.—૧૨

માસ અધિક અધિક પછે શું કીટ્યો, રહો જોડીને નેયન
સંગાથે નયનજો;
જેમ વે છુટે છુટો કાચ બીલ્લોરનો, દાસ દયાના પ્રિતમ
બાણ પ્રવિણજો.

એ મહિને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં—૧૭

ગરબી ૧૧ મી.

બજરંગી હનુમાનનો ગરબો.

અંબનીનાં જાયો હનુમાનરે, સમરં બજરંગી;
એને ચઢે છે નેલ સિંદુરરે; સમરં બજરંગી.
મારા રામ તણા રખવાગરે, સમરં બજરંગી.

સાખી.

શનીવારે કરેં તમારી સ્થાપના, ને બોમે કરેં બોવન;
કપુરે ઉતારેં તમારી આરતીરે, એવા સકળ સ્વરૂપ
હનુમાનરે. ૧

માતાજીના વચન સાંભળીને, બાપના પાળવા બોલ;
અયોધ્યાનું રાજ મુકી રામ લક્ષ્મણુરે, ભોગવ્યાં વનવાસરે. ૨

રામે રથ બંડીઆને, સીતાને લીધાં સાથ;
વનમાં વનકુલ પહેર્યારે, સાથે આલ્યા છે લક્ષ્મણુ વીરરે. ૩

વનમાં જઈ મંદી કરીને, લાં પૂર્યાં છે વાસ;
લક્ષ્મણુ સરખા બંધવા નહિ મળેરે, તેમને ફળનું લાવી

આપનાર કોણુરે. ૪

રામ ઘોળે તલાવડીને, લક્ષ્મણુ બાંધે પાળ;
 સોના ફેરે ઘડુભેરે, સીતા ઉમરો મરવો પાયરે. ૫
 સીતાની વાડીમાં ઉમરો, મૃગભોરે ચરી ચરી જાય;
 કાલે મરાવું પેલા મૃગનેરે, મારાં કાચાં વનદળ ખાયરે. ૬
 મૃગમારી કારભોને, તેની પડાવું છાલ;
 તેનો શીવડાવું કંચવોરે, હું તો હિંડુ ચમકતી ચાલરે. ૭
 મરીચી મૃગ થઇને આવીઓને, રાણીને ભાગી રાડ;
 હો મારા રામજીરે, કંઠ કાંચલડી સીવડાવોરે. ૮
 સુતર ભરેલો કંચવોરે, આમડાની શી હડ;
 આપણા સ્વાર્થને કારણેરે, પેલા પશુના શીઠ લેવા પ્રાણુરે. ૯
 સીતા કહે હું નહિ પીયેરીને, નહિ માને મોશાળ;
 નહિ મ્હારે કંચ કહયાગરાને, મારા મનની તે કાણુપુરે આશરે ૧૦
 બાચામાંથી બાણુ કાઢયાને, રામજીએ લીધા હાથ;
 મૃગ મારવા રામ સંચર્યારે, મૂકી સીતાને લક્ષ્મણુ વીરરે. ૧૧
 પહેલું બાણુ રામે સાંધીયુરે, વાગ્યું મૃગ શરીર;
 મૃગ મરતાં પોકારીઓરે, ધાળે ધાળે લક્ષ્મણુ વીરરે. ૧૨
 સીતા કહે તમે સાંભળોને, જોલાવે તમ વીર;
 લક્ષ્મણુ કહે જોડી વાત છેરે, કંઈ કપટ જેવી વાતરે. ૧૩
 કપટ છે તમ દિલડાં વિષેને, હું સમજી આવારે;
 બીડ પડી બંધવને વન વિષેરે, તમે ખેડા કરો વિચારરે. ૧૪
 કુદ્રષ્ટી મુજપર તમતણીને, તેમાં નહિ સંદેહ;
 જાણ્યા તમને લક્ષ્મણુ દિયરરે, આવા પાપ તમોરા આજરે. ૧૫

સીતાનાં વચન વાગ્યાં હૃદય વિષેને, ચઢી લક્ષ્મણને રીશ;
 વાડીને ફરતી ચોકા મુકીનેરે, ચાલ્યા ત્યાંથી તે તો જાયરે. ૧૬
 ધુપ પડે ધરતી તપેરે, જોગી ઉભો પ્હાર;
 સત્ય પાળવાને કારણેરે, બીક્ષા આપો હો રામ ફરી નાર. ૧૭
 આપની હોય તો આપો મનેરે, નહિ તો મુખે કહો નારે;
 વાર થાય મનેરે ધણીરે, મારો સંગ કેદારનાથનો જાયરે. ૧૮
 ઉંચી મેડી આકાશમાંને, નીચાં સરોવર ધાટ;
 સીતાને રાવણ હરી ગયોરે, પછી મઢીમાં ઉડે છે કાગરે. ૧૯
 રાવણને જોઈ સીતા સતીરે, કરતાં ધણો વિલાપ;
 ન કહેવાના વચન લક્ષ્મણને કહ્યાંરે, લીધું પાપ માથે અમાપરે. ૨૦
 સત્ય વચની સત્ય બાંધેવાને, સતનો ચાલત હાર;
 આગળ ખુદ્ધિ મારી પોંચી નહિરે, ધણાં કર્યા તિરસ્કારરે. ૨૧
 નિચ ખુદ્ધિ સ્ત્રી જાતનીને, નહિ મનમાં કાંઈ વિચાર;
 પોતાના સ્વાર્થને કારણેરે, કરે પુરુષને ખુવારરે. ૨૨
 મૃગ મારી રામ આવીઆને, આડો ઉતર્યો સાપ;
 ઓ મારા બંધવારે, આજે વિચીત્ર દીશે કાજરે. ૨૩
 ધનુષ્ય મેલ્યાં દુકડાંને, બાણજ મેલ્યાં પ્હાર;
 ઓ મારા સગુણ બાંધવારે, ગઈ સકળ નીજ નારરે. ૨૪
 મેં જાણ્યું લક્ષ્મણ રસીકલો, તે સારા કરશે કામ;
 ના માર્યો વનમાં મૃગલોરે, નવ રાખી સકળ વિજનારરે. ૨૫
 કુવા ઢાંકણ ઢાંકણને, ખેતર ઢાંકણ વાડ;
 આપતું ઢાંકણ ખેટડોરે, ધરતું તે ઢાંકણ નારરે. ૨૬

રામ રૂવે લક્ષ્મણ રીઝવેરે, ના રોશો મારા વીર;
 ખીછ પરજાવીશું સુંદરીરે, તેનું નામ ધરાવીશું સીતાનારે. ૨૭
 જળ જળ કમળ ના નીપજે, વન વન અંદન નવ હોય;
 સતી સીતા એક છેરે, એવી ઘેર ઘેર સીતા ના હોયરે. ૨૮
 રામ રૂવે લક્ષ્મણ રૂવે ને, રૂવે પંખી જન;
 ત્યાં રૂવે હનુમાન એકલારે, એમને સીતા લાવ્યાની બણી
 હામરે. ૨૯

રામે ખીડાં આપ્યાંને, હનુમાને લીધાં હાથ;
 આત્મા હોય તો ઉડીએરે, તેડી લધ આપું સીતા માતરે. ૩૦
 ત્યાંથી હનુમાન ઉડીયાને, પડ્યાં લંકાની માંહય;
 જોયા ચોર્યાસી આગ્રાને, જોયા બાવન બગર પછી જોયું
 રાવણ કેરું રાજરે સમરું. ૩૧

જોઇ રાવણની રાણીએને, જોયા રાવણના મહેલ;
 જોઇ રાવણની મેડીએરે, પછી આવ્યા તે વાડી માંહયરે. સં ૩૨
 વાડીમાં જઇ વનફળ લાવતારે, તેનો કરતા આહાર;
 લીલીવાડી સુદી કરીરે, પછી દીકા છે સીતા માયરે. સં ૩૩
 ક્યાંથી તમે અહીં આવીઆને, શું છે તમારું નામ;
 કાણે તમને મોકલ્યારે, અહિં શું છે તમારે કામરે. સં ૩૪
 રામે હમને મોકલ્યાને, હનુમાન મારું નામ;
 પંચવટીથી હમે આવીઆરે, મારે શોધ લેવાનું કામરે. સં ૩૫
 આગળ દરિઓ જળ ભર્યોને, ત્યાં રાક્ષસનો ભોય;
 શી રીતે તમે આવીઆરે, શાથી પહોંચી તમારી હામરે. સં ૩૬

સાત સમુદ્ર સુકા કરને, રાક્ષસનો વાળું કેર;
 આજા હોય નો ઉડીએર, લઘ જલુ' મતાજીને ઘેર. સં ૩૭
 વાડી સખળી ઉજ્જડ કરીને, લગાડી લંકામાં લાહય;
 અસ આદિ કુંવર મારીઆરે, વર્તાવ્યો લંકામાં ત્રાસરે. સં ૩૮
 ત્યાંથી હનુમાન ઉડીયાને, આવ્યા રામજી પાસ;
 રામને સમાચાર આપીઆ, કુશળ છે સીતા માતરે. સં ૩૯
 ત્યાંથી રામ આશીઆને, આવ્યા લંકાની માંહય;
 પત્થર કેરી પાર જાંધીનેરે, સૈન્ય ઉતારીયું પેલી પારરે સં ૪૦
 લંકાગઢ રામ પહોંચીઆને, રાવણને યદ્ય છે જાણુ;
 ઇંદ્રજીત ધુધે ચઢ્યોરે, ત્યારે લક્ષ્મણને મુર્છા થાયરે. સં ૪૧
 કડવી હોજે લીંબડીને, મીઠી હોજે જાંચ;
 બંધવ હોય અખોલડારે, પણ એતે પોતાની જાંહયરે. સં ૪૨
 સુખમાં સાંભળે સુંદરી તે, દુઃખમાં સાંભળે રામ;
 વનમાં સાંભળે બંધવારે, મારી ભાંગી તે જમણા હાથની
 જાંચરે. સં ૪૩
 નવ મહિના ઉદરમાં રાખીઆને, નવ જાણી માની વાત;
 જાળપણમાં જેતી મા મરેરે, તેને ચોદિશના વાયરા સં ૪૪
 દુઃખના બેલી બંધવાને, માડી જયા વીર;
 તેની તોલે કાઈ ના હોયરે, એ તો સુખ દુઃખમાં સાથેરે. સં ૪૫

ગરબી ૧૨મી.

સીતાજીની કાંચળી.

શ્રી રામજી કેરે ચરણે નમીને, સીતા કાંચળી પ્રિતેર;

શ્રી રામ લક્ષ્મણનું વંદન કરીને, ગાવું છું નૌમત; હો રમતાં

૨૯ લાગી રાણીને ૧

દશરથ જુને આત્મા પાળી, ધર ત્યજી ચાલ્યા વંનરે;

લક્ષ્મણ અંધવ જ્નેરે લીધો, રનેહ ગાવું ધન ધન હો રમતાં ૨

પંચવટીમાં નિવાસ કરીને, આનંદ બહુ ઉપજવેરે;

દિન પ્રત્યે ચોપટ બહુ ખેલે, જનકજીને મન ભાવે. હો રમતાં ૩

પર્ણકુટીમાં સરૌવર પાસે, જ્યાં ખેલે સીતા રામરે;

કનક તણો દૂરંગ દોડો એક, આવ્યો તેણે હામ. હો રમતાં ૪

સોનાના શીંગને ત્વચા કનકની, નાબીએ ફરતુરી બહેકરે;

કમરે ચરતાં દોડો જનકજીએ, નાચે નૌતમ બહેકરે. હો રમતાં ૫

સીતા-તે દેખીને સીતાને ૨૯ લાગી, રામ એ મૃગ મારી લાવેરે;

આપણે જ્યારે જાળેધ્યા જઈશું, કાંચજડી શીવડાવો. હો રમતાં ૬

રામ-સરૌવર તીરે મૃગલો ઉભો, દિસતો ધણો રૂંદરે;

થેલી સીતા થેડું શું ખોલો, મૃગ છે હૈયાનો કુડો, હો રમતાં ૭

અહ્યાએ જ્યારે સૃષ્ટી રચી ત્યારે, સોનાનો નથી નીપજાવેરે;

નથી દોડો નથી અરણ્યે સાંભળ્યો, કોઈક કારમો આવ્યો. હો રમતાં ૮

સીતા-પ્રલક્ષ પારખું મારા પ્રીયજી, સાચો હશે તો સહસેરે;

કુહ કપટથી આવ્યો હશે તો, હમણા શીટી જશે. હો રમતાં ૯

રામ-સાચો હોય તેને ક્યમ હણિએ, ક્યાં ગયું તમારું જ્ઞાનરે;

પોતાના સ્વાર્થને માટે, દયો છો પશુના પ્રાણુ. હો રમતાં ૧૦

સીતા-સીતા કહે સાંભળો રઘુનંદન, વિધા તમારી કાચીરે;

ઉભ તો મારિ લાવો મૃગને, તો જાણું વિધા સાચી. હો રમતાં ૧૧

રામ-ખીજાં વિધાનાં કામ ધણું છે, શાખા, પત્ર, ફળ, પુલ્લરે;

પોતાનો સ્વાર્થ સરતો હોય તો, પાપ ન કરીએ મળ. હો રમતાં ૧૨

સીતા-સીતા કહે એક મૃગને હણુતાં, શાનું ખેસે કર્મરે;

મહારાજને મૃગયા રમવી, ખરો ક્ષત્રીનો ધર્મ. હો રમતાં ૧૩

રામ-મૃગયા માટે હમે નથી આવ્યાં, અમને શાની આશરે;

જ્યાં જોવે આશ્રમે રહેવું, ત્યાં તેવો અભ્યાસ. હો રમતાં ૧૪

સીતા-સાધુપણું જ્યાં એવાં આદર્યાં, ધનુષખાણુ શાને ઝાલોરે;

સાધુ થઇને રહો એકાંતે, ધર્મ પોતાનો પાળો. હો રમતાં ૧૫

રામ-રામ કહે એ રાજપુત્રને, લખીયાં છે એંધાણુરે;

કદાપિ કો બળીઓ દુઃખ દેતો, તેના સેવા પ્રાણુ. હો રમતાં ૧૬

સીતા-કહે સૂર્યનખા ભગિની રાવણુની, તેનો શો હતો વાંકરે;

વણુ અપરાધે તે અમળાનાં, છેદા કર્ણને નાક. હો રમતાં ૧૭

રામ-સૂર્યનખા કહે મુજને પરણો, તે મારે મન નવ ભાવેરે;

એક થકી અમે વાજ આવ્યાં તો, ખીછને કાણુ લાવે. હો રમતાં ૧૮

સીતા-સંસારમાં જ્યારે રહેવું કંથજી, કાપર થપે ક્યમ અસરે;

સંસારનો લ્હાવો મારા કંથજી, નારી માંમે તે આલે. હો રમતાં ૧૯

રામ-ધેર બેઠાં મગો તે આણું, કાપર ન થાવું ક્યમરે;

વનમાં આવીને સેવા રૂપણું, નહિ સ્ત્રીનો ધર્મ. હો રમતાં ૨૦

સીતા-એવો કમખો મેં નથી પહેર્યો, કાઠી ઉપાયે કંધરે;

જાત ભલીને ભાત અનોપમ, ઉજ્જવલ અંગઅનંત. હો રમતાં ૦૨૧

રામ-એથી રૂડો કમખો શીવડાવું, સોનાનાં તાર નંખાવું;

વીર કુલ ઉપર વેલ ફરતી, વચ્ચે મોતી ટંકાવું. હો રમતાં ૦ ૨૨

સીતા-નીપજવી જે વસ્તુ નીપજે, તેમાં તે શી વડાધરે;

અણુ નીપજીને અમુલ્ય જેની, જગમાં દિસે જીગતાઈ. હો રમતાં ૦૨૩

રામ-એવા સ્વાદ હતા જ્યારે તમને, શીદ આઘ્યા છે સાથેરે;

ઘેર ખેડાં નવ રહીરે ઘેલી, ઓઢત પહેરત ખાંતે. હો રમતાં ૦ ૨૪

સીતા-પતિવ્રત મારું વ્રત પાળવું, પ્રિય વીના ક્યમ રહેવાયરે;

એક ધડી નવ દેખું તો, બ્રહ્માંડ વહીને જાય. હો રમતાં ૦ ૨૫

રામ-પતિવ્રતા જે હોય પ્રેમદા, પિયુનું માને વચનરે;

મૂખે ન માગે હૈયામાં દાઝે, ધીરજ રાખે મન. હો રમતાં ૦ ૨૬

સીતા-દેખ્યા પાપે છાનું દાઝે, નજર પડે મોહ લાગ્યોરે;

થોડું કામને આજસં કરવું, હજી નથી ગયો આઘો. હો રમતાં ૦૨૭

રામ-એ અણુસરજીયું દુઃખ કાણુ ભોગવે, થોડા સુખને વાંસ્તરે;

વ્યાજ નધારતાં જાય સમૂળમાં, ત્યારે રહીએ હાથ ધસતે.

હો રમતાં ૦ ૨૮

સીતા-વસ્તુ રાખીને દાણ આપીએ, ત્યારે જાયે ક્યમરે;

રળિયે તો મળિયે મોહનજી, નિષ્ફળ ન હોય ઉદ્યમ. હો રમતાં ૦૨૯

રામ-ઓણું હોય તે ઉદ્યમ માંડે, આપણે સરવે સુખરે;

જળ કાંડે રહીને જે ફૂલો, ખેડે લે ફરખ. હો રમતાં ૦ ૩૦

સીતા-સરિતાના જળ હોય ભરિને, કૃપના ઉત્તમ કારીરે;
 મહાજેગીએ યુગત્વચા મહી, જે દીડી કાંઈ સારી. હો રમતાં ૦૩૧
 રામ-તેને તે વસ્તુ વાર વિનતા, જેને જે આવે જોગ્યરે;
 ગૃહસ્થને રાજરિધિ રૂડીને, જોગીને રૂડો જોગ. હો રમતાં ૦૩૨
 સીતા-ભલી જુડી અમારે ભાગ્યે તે, જેવી થરીરે સોહિયેરે;
 એવી કંચુકી આજ ન મળે, તે માટે મન મોહિયે. હો રમતાં ૦૩૩
 રામ-એવડો મોહ ન ધરિએ માનિની, મનમાં સતોપ સાહિયે;
 બ્યારે જેવું મળે તે અનુભવીએ, ઝાઝાને નવ ધાધયે. હો રમતાં ૦૩૪
 સીતા-સીતા કહે શા માટે ન કરીએ, સ્વાદ નવો નવો લેવોરે;
 જોખનનો લાવો જુગજીવન, દિવસ ચારનો એ મેવો. હો રમતાં ૦૩૫
 રામ-અવસર કાંઈ જોળખતી નથી, જેવો વેપ તેવું રમવુંરે;
 આપણે રાજ્યની રિધિ ત્યજીને, આજે વનમાં ભમવું. હો રમતાં ૦૩૬
 સીતા-દુઃખના દિવસ કાલે વહી જશે, વહાણે પામશે રાજ્યરે;
 સુવેળાનું સંધરયું હોય તો, અવસર આવે કાલ. હો રમતાં ૦૩૭
 રામ-રાજ્ય જોસીશું ત્યારે મળશે, જેવી જોષએ તેની જાતરે;
 ચૌદ વરસ વનમાં ભમવું તો, રાત આડીની શી વાત. હો રમતાં ૦૩૮
 સીતા-સીતા કહે શા માટે ન માયું, તમ સરખો બ્યારે પિયુરે;
 લક્ષ્મણ સરખા દિયરજી મારે, લાડ કરે પછી ક્યારે. હો રમતાં ૦૩૯
 રામ-રામ કહે તને એ શી લજુતા, અજણાનો અવતારરે;
 વનમાં રહીને જે ભોખ કરવો, ન હોય એ ધર્મ લગાર. હો રમતાં ૪૦
 સીતા-સીતા કહે સાંભળો મારા પીયુજ, ઝાઝુ કહે શું માયરે;
 જે જીને નહિ માન આપીયું, તે વાચે લીધી જાય. હો રમતાં ૪૧

રામ-રામ કહે તું વહાલી ન હોય તો, શિવતું ધનુષ સાતે ભાંગુરે;
 હરશુરામ સાથે જુધ્ધ કરીને, અયોધ્યામાં ગાંગુ. હો રમતાં ૦ ૪૨
 સીતા-મનસા વાગ્યએ વહાલી હઉં તો, કહ્યું કરો મુજ કંથરે;
 ધડી અધધડી જે વિલંબ કરશે તો, પ્રાણને આણીશ અંત.

હો રમતાં ૦ ૪૩

રામ-રામ કહે હૈયે નવ દારો, આટલો દિ રમી જઇસરે;
 તમને જ્યારે તેડી લાગ્યો, જે કહેશો તે સહીશ. હો રમતાં ૦ ૪૪
 સીતા-એ સોગટડે હવે કાલે રમાશે, હું નહિ લાળું પાસારે;
 ધડિ અધધડિનો વિલંબ કરશે તો, કાંઈક જ્નેશે તમાસા.

હો રમતાં ૦ ૪૫

રામ-પાસા પછાડીને ધરણીધર ઉઠ્યા, બાધને બળાવી નારીરે;
 લક્ષ્મણુ આપુ મઢીએ રહેજે, મૃગને લાલું મારી. હો રમતાં ૦ ૪૬
 પંડિતા-ધનુષ્ય લઈ ધાયા ધરણીધર, કુરંગ ઉપર ઝાઢ પીસેરે;
 જેમજેમ દુંકા જાય જગજીવન, તેમતેમ વેગજો દિસે. હો રમતાં ૦ ૪૭
 ચાંપ અઢાવી મૃગલે માર્યો, મેલ્યું કસીને બાણુરે;
 મરતાં મૃગલે ચીસ નાંખી જે, લક્ષ્મણુ જાએ પ્રાણ. હો રમતાં ૦ ૪૮
 શબ્દ સીતાએ સાંભળ્યો, લક્ષ્મણુ રામ તેડે છે તમારોરે;
 હરણુને હણુતાં કળ્પ પડ્યું છે, શીઘ્ર થઇને સધારો. હો રમતાં ૦ ૪૯
 લક્ષ્મણુ-લક્ષ્મણુ કહે એક હરણુને હણુતાં, કળ્પ પડે તે જાણુરે;
 રધુ સરખા ચીસ નાંખે તે, વાત તો હું નવ માણું. હો રમતાં ૦ ૫૦
 સીતા-લક્ષ્મણુ દીસે દિવરીઆ મારા, ત્રાણું રાક્ષસ દળ છેરે;
 એકલાડાં ગાણીને જાઓ, બે એ બાવીશનું બળ છે. હો રમતાં ૦ ૫૧

લક્ષ્મણ-એકજ બાણે ચાલે સહજને, મારે એવો મુજ બાતરે;
 ચાલે સહસ્ત્ર ચઢીને આવે તો, નવ હારે રધુનાથ. હો રમતાં ૫૨
 સીતા-વેળા વેળાનાં ફળ છે દિયરિઆ, એવડો ગર્વ નવ પરીએરે;
 ક્યારે હારિયેને ક્યારે જીતીએ, તે માટે સંચરીએ. હો રમતાં ૫૩
 લક્ષ્મણ-લક્ષ્મણ કહે બાબી લખ્યું હશે તો, બ્રહ્માએ પાણું ન થાયરે;
 તમને વનમાં એકલા મેલીને, ડગલું નહિ બરાય, હો રમતાં ૫૪
 સીતા-સીતા કહે તને શાનું દાઝે, જુજવી માતા માટેરે;
 સગો બાત શતરૂદન હોયતો, હમણું દોડે ઉચાટે હો રમતા. ૫૫
 લક્ષ્મણ-મુજને રામજી વહાલા ન હોયતો, શીદને આવું હું સાથરે
 ભોળે ભાવે ભક્તિ કરું છું, જાણીને જ્યેષ્ઠજ બ્રાત હો રમતાં. ૫૬
 સીતા-ભક્તિ કરો તે મુજને ન ભાવે, મીઠું ખોલ્યે નહિ મીઠુંરે;
 તુજ દુષ્ટનો વિશ્વાસ ન કરીએ, આજ પારખું દીઠું; હો રમતા ૫૭
 લક્ષ્મણ-મલી સીતાજી યુધ્ધિ તમારી; મુજને એવો પ્રમાણ્યોરે
 રાત દિવસ મેં સેવા કીધી, એકે ગુણ નવ જણ્યો, હો રમતા ૫૮
 સીતા-સીતા કહે તારા ગુણનું લક્ષણ પડી વેળા પરમાણ્યુરે,
 સાદ સાંભળીને સાંસો કીધો, ત્યારે હેત જણાણું, હો રમતાં. ૫૯
 દિયરિયા તુંને શાનું દાઝે, વહાલા નહિ શ્રીરામરે;
 બંધવ હોય તો રણમાં દોડે, કરવાને સંભામ હો રમતાં; ૬૦
 લક્ષ્મણ-તમને અહિંઆ દો સાર મેલું, સાસો કરું છું તેણેરે;
 તમને જો લાંછન લાગે તો; વળતા મરીએ મહેણે હો રમતા ૬૧
 સીતા-તેવાં ભોળા અમે નહિ દિયરિયા, જનવસીયા મહારાજરે;
 અવર પુરૂષ સાથે ખોડું તો, લાગે કુળને લાજ હો રમતા ૬૨

લક્ષ્મણ-કેટલું બળ તમ અમળા કેરૂં; તનક તાલને હેલારે;

રાધ્યું ધાનને પ્રેમદા સરખી, વલુસતાં નહિ વેળા હો રમતાં ૬૩
સીતા-સીતા કહે તું શું સમજાવે, સાચું તણા મુત કાલારે;

એકલો ઉજડમાં શાને જાયે, પ્રાણ તને તહારા વહાલા હો રમતાં ૬૪

લક્ષ્મણ-મુજને પ્રાણ જે વહાલા હોયતો, શીદ જાવું હું વનરે;

વનજળ મેવા વિણી લાવું છું. બેદા કરો છો ભોજન હો રમતાં ૬૫

સીતા-સીતા કહે તું શું દિયરીયા, મુજને રાખે વારીરે;

તું જાણે છે રામ પડે તો, હું ભોગવું આ નારી હો રમતાં ૬૬

લક્ષ્મણ-ભક્ષી સીતાજી શુદ્ધિ તમારી, મુજને એવું ન કહિયેરે;

એકે દહાંડે હરયો હઉં તો, સવે સાચું લલિયે હો રમતાં ૬૭

સીતા-કપટી હોય તે કાષ્ઠ્યું હશે નહિ, રાખે મનમાં જાણીરે;

જળ કડિ બગ ધ્યાન ધરે ભે, મચ્છને ભેવા તાણી, હો રમતાં ૬૮

પંડિતા-વચન બાણ વાગ્યાં લક્ષ્મણને, તાપ ઉપજ્યાં તનમાંરે;

બહુએ પેર પડી લક્ષ્મણને, ઝુરણ લાગી મનમાં હો રમતાં ૬૯

શિલિમુખ રેખા કિધી લક્ષ્મણે, દાધી રામની આણરે;

કુડે કપટે જે કાઈ આવે, તેના જાળે પ્રાણ, હો રમતાં ૭૦

એમ કહી લક્ષ્મણજી ગયા, તાડણીને લાગ્યો તાપરે;

કાણ વચન કહ્યાં દિયરને, તેનું લાગ્યું પાપ, હો રમતાં ૭૧

લાગ જેમ લંકાપતિ આવ્યો, પાપીએ ચક્ષાવ્યાં ચરણરે;

પરદારાને હરવા કારણ, માથે લાગ્યો મરણ, હો રમતાં ૭૨

ભગવાં વચ્ચે બેખ સન્યાસી, કરમાં કમંડળ ધાર્યુંરે;

હૃદયાર્થને આપો, ભિક્ષા આવી એમ ઉચાર્યું હો રમતાં ૭૩

આવો પ્રભુજી એસો રૂપિજી, અમૃત બોલ્યાં વાણીરે;

હીને આસન ત્યાં આપ્યું; ગૃહસ્થાશ્રમ ધર્મ જાણી હો રમતાં ૭૪

રાવણ-કોણે પીતા કોને ઘેર પડ્યાં, કોણ તમારો કંથરે;
 ઉજ્જૈનમાં એકલડાં મેલીને, ક્યાંકાં ગયા બળવંત, હો રમતાં. ૭૬
 સીતા-જનક પિતાને દશરથ સસરો, કૌશલ્યાજી સાસુજી;
 તાત તણાં વચન પાળવાને, અમે ત્રણે થઈ વન વાસ્યું હો રમતાં ૭૭
 સોનાની શીંગનો ત્રગ આવીઓ, તો કંચુકીની થઈ અભિલાખારે
 અગસો મારવા પિયુજી ગયા છે, કરીને શિલિમુખ રેખા હો રમતાં ૭૮
 પંડિતા-શિલિમુખ રેખા ઉપર મેલી પાવડી, પાપી બોલે મર્મરે;
 ઓપર પગ મેલી હો બિહાર, રહેશે તમારો ધર્મ હો રમતાં ૭૯
 પાપીનો પ્રપંચ તા પીછયો, બામિની થઈ હમંએ બોળીરે;
 પોતાની વાત ને પરને કહેશે તે રહેશે આંખો ચોળી હો રમતાં ૮૦
 સીતાએ સીતાજી આપ્યાં, પગ પાવડીએ ધરીયોરે;
 ઉપાડી લીધી અપ્પળાને, હરણ કરીને સંચરિયો હો રમતાં. ૮૦
 ત્યારે તારણીને ત્રાસજ પડિયો, ધાગે લક્ષ્મણ રામરે;
 આ પાપી કાઠ હરી જાય છે, કરીને દુષ્ટનું કામ હો રમતાં ૮૧
 તે શબ્દ સાંભળી પંખી આવ્યો, દશરથનો ને મીત્રરે;
 સીતાને મુદ્રાવા કારણ, માંડ્યું યુદ્ધ વિચિત્ર હો રમતાં. ૮૨
 રાવણે એક કપટજ કીધું, મર્વત પાછળ રહીનેરે;
 રશ્મિરવાળા પાપાણુ ગળાળા, બારે પડિયો થઈને હો રમતાં. ૮૩
 ત્યાંથી રાવણ લેઈને ગયો, લંકાના ગઠ માંયરે;
 ત્રગ મારીને રામજી વળીયા, ને ને રાધરાય હો રમતાં. ૮૪
 નથીરે સીતા, નથીરે સીતા, નથીરે મદુલી માંયરે;
 કાગારોળ ત્યાં થઈ રહ્યો છે, ચક્રોળ વાને ત્યાંય હો રમતાં. ૮૫

પગભે પગભે શોધતા તેને, ગયા તે બેહુએ ભાઈરે;
 રૂઝમુક પર્વત માંહિ પહોંચ્યા, જ્યાં છે વાંદરાનો રાય, હો રમતાં ૮૬
 સુગ્રીવ સાથે કરી મિત્રી, વાળીને નાંખ્યો મારીરે;
 વાળીનું રાજ્ય સુગ્રીવને આપ્યું, ઉપર આલી નારી હો રમતાં. ૮૭
 નર વાનર એકઠા કરીને, સાગર જાંધી પાળ્યરે;
 રાવણને મારી કરીને, વિભિષણને આપ્યું રાજ્ય હો રમતાં. ૮૮
 મુઘ્ધ કરી સીતાને લાવ્યા, દોલ નિશાન વજડાવીરે;
 સીતાજીના લાડ પાળ્યાંને, કાંચલડી શીવગતી હો રમતાં. ૮૯
 સ્વામિ આજ્ઞા જોળંગીને, મમત ધર્યો બહુ મનમાંરે;
 સતી સીતાને દુઃખ ઉપનું, તાપ વ્યાપિયો તનમાં હો રમતાં. ૯૦
 પહેલે સીતા વિવાહ ગાયો, રૂકમિણી હરણુ રૂકુરે;
 સીતા કંચુકી શોભે વર્ણવ્યો, કૃષ્ણ વિના સૌ કુકુ, હો રમતાં. ૯૧
 સતી ગુણ કૃષ્ણાબાહ ગાયે, વડનગરમાં વાસરે;
 રામ લક્ષ્મણ જનકીની જય, સાથે હનુમંત દાસ હો રમતાં. ૯૨
 જે જન હરીગુણ ગાય સાંભળે, તેહ તણાં દુઃખ વામેરે;
 ધર્મ, અર્થને કામ, મુકિત ફળ, ચાર પદારથ પામે હો રમતાં. ૯૩

દાણુ લીલા.

ગરબી ૧લી.

રાધા કૃષ્ણ સંવાદ.

રાધા ને કૃષ્ણ-પાલવડો મેલોરે મોહનજી, મારગડે મને જાવા દે;
 વળતાં રે આપીશ દાણુ તમારાં, મહી મારાં વેચાવા દે.
 વેચતાં તને કાણુ વારે છે, સાંભળને રાધે પ્યારી;

દાણુ દધીનાં આપને અબળા, વહેલી થા તું વ્રજનારી.
 વ્રજનારી કહી નવ બોલાવીશ, જાનો રહે તું છોગાળા;
 કંઠ્યુ રાજ્ય છે કંસરાયતું, ગૌઆરતા ગોવાળા.
 હું ગોવાળીઓ તું ગોવાળણી, ફરી ગમે તો આવજો;
 કંસ સરીખા સોલસે માટી, સાથે તેડી લાવજો.
 તેડી લાવું ઘો મને જાવા, રોજી રથા છો પરનારી;
 રધુનાથના સ્વામિ સામળીઆ, ધેન્ના થયા કંઈ ધીરધારી.
 બેલો છું પણ દાણુ ન મુકું, દોકરડો એકે ઓછો;
 ગીરધારીએ ગોકુળ વસાવ્યું, ઇંદ્ર કરતાં કૃષ્ણ મોટો.
 મોટો હતો ત્યારે મથુરાં મેલી, અડધી રાતે શીદ આબો;
 પરધેર રહીને પેટજ બરતો, તું દાણી કેમ કહેવાયો.
 વાંકા બોલી વ્રજની છોડી, કહે તો હૈયાનો હાર તોડું;
 અમે દાણી છીએ ગોકુળ ગામના, કહે તો મહિના માટ ફાડું.
 હાર ન કુટે માટ ન કુટે, ન્યાય નગરમાં પુછાશે;
 રધુનાથના સ્વામિ સામળીયાને, એમ કેમ ગોકુળ રહેવાશે.
 ગોકુળ ન રહે તો જ આ ટાણે, દાણુ દધીના નહિ મેહેલું;
 વસ્ત્ર હર્યાં તે ગયાં વિસરી, કાનાતું કાય નહિ બોળું.
 એકે નહોતી તો નવ લખ ધેનું, નહોતું તે ધન દ્રાવ્યું છે;
 માતા તારી મહી વેચતી, હવડે રાજ જ આવ્યું છે.
 હવડે હવડે કરતી રહેજો, મેહેલ્યાં દેતી મહીઆરી;
 ધૂતમણ્ડ તુમાં ધુતારી, હગ પણામાં હમારી.
 બોલ્યા વગર તું જાનો રહે, તારી માને મેહેલ્યાં દેવરાવે;
 રધુનાથના સ્વામિ સામળીઆ, ઝાંઝુ શીદ કહેવરાવે.

ગરબી ૨ છ.

શ્રીકૃષ્ણ-ધૂતારી ગુમટા વાળીરે, આંખ્યા વિના આંખડી કાળીરે;
જાઓ કાઢાં આંખ્યા પાખીરે, રાધાને રોકી રાખીરે.

વઢતાં વાપે વહાણુરે, સકુએને વાજ આણુરે.—ટેક.

ઉંચીને અલખેલડીરે, મુખ ધણું ગુમાન;

જોખનીઆનું જોર જણાવે, હું ઉતારું અખીમાન. ધુ. આં.

રાધિકા-નાનડી વયમાં નામજ કાઢ્યું, લોક કરે વખાણ;

મેં ખાપે ને આંખજ લાજે, માંહે માંહે શું હાણ

આલો પાધરી વાટે રે, સાખું છું નંદને માટેરે,—ટેક.

શ્રીકૃષ્ણ-આ ગોકુળમાં વસે ધણીરે, મોટી જાત આહીર;

વહેવારની વાને લજમ શાની, દીસે વઢકણની ધીર ધુ. આં

રાધિકા-પાધરી વાટે તે લડે રે, જોને હોયે બે બાપ;

દાણની શું તેં મહોર કરાવી, કંસે કોષી શું છાપ, આ. સાં

શ્રીકૃષ્ણ-છાપ તો તારો બાપ કરાવે, રાંકડો વૃષભાન;

અમો કુંવર નંદજીતણા, કેનીનવ માતું આણુ ધુ. આં.

રાધિકા-સમજી બોલો સ્યામળા વહાલા, લોક સાયે શાં લાડ;

બીખ માગીને પેર ભરો તો, પરમેશ્વરનો પાડ આ. સા.

શ્રીકૃષ્ણ-ગોપી ગાળ દિયો અઢકેરી, છે જોરાવરનો પોરો;

બીખ માગ્યાની પેર કહું તું કાન ધરની ઓરો, ધુ. આં

રાધિકા-કાન ધર્યાનું કામકાજ શું છે, સમજ્યાં મનની વાત;

એવો દા દેખતી નથી જે, મુને અડાડે હાથ, ધુ. આં.

શ્રીકૃષ્ણ-જો આવે રાણી ઇંદ્રાણી, તો મુંકી જાએ માન;

તારું સર્વસ્વ લેઉં સુંદરી તો નામ ધરાવું કાન, ધુ. આં
 રાધિકા-તું છ વર્ષનો છોકરોને, ચોરી પીતો છાશ;
 સર્વસ્વ આપું સ્થામળા, તું આવે જો મુજપાસ, ચા. સા.
 શ્રીકૃષ્ણ-તું મદમાતી આહીરડી, હું નિપટ નાતું બાળ;
 બાળપણ દેખાડશું, થવા દેની સંધ્યાકાળ; ધુ. આં.
 રાધિકા-સંવાદ કરતાં દિવસ વિત્યો; અબળા આકળી થાય,
 પ્રેમાનંદ પ્રભુ જવા દિને, ગોપિકા લાગે પાય, ચા. સાં.

અરબી ૩ જી.

કવિ— ગોરસ લક્ષ્મી ગોપીકા, ચાલી વેચવા કાળે
 આડો ઉભા આવીને, વચમાં વળરાળે, ૧
 મટુકી લીધી માથડે, ચાલી મહીવાળી
 જોયિંતાના આવીઆ, વનમાં વનમાળી ૨
 મારગ રોક્યો માવજી, આડો ઉભા છે આવી.
 આવ જોરી મહીઆરડી, એમ કહીને બોલાવી, ૩
 શ્રીકૃષ્ણ—મહીકું તારું અમે હુંટશું, ઉભી રહેને મહીયારી;
 સાચું જાણો સુંદરી, લેશું રીત અમારી ૪
 રાધિકા:—જવા દેને જાદવા, વાટે રોકામા વહેતાં;
 અમે મલાળે રાખીએ, તમ સામુરે કહેતાં; ૫
 સમજ્યા વિના નવ ઝાંખીએ, પરનારીનો છેડો;
 બહાનંદ કહે રહો વેમળા, મેલી દો ને રે કડો ૬
 શ્રીકૃષ્ણ:—કડો અમે કેમ મેલીએ, રીત લાગે તે લેશું;
 દાણ લીધા વિના સુંદરી, જાત્રા કેમ કરી દેશું ૭

દહાડી ચોરી મારું દાણુ તું; જતીતીરે જાતી;
 જોખન ધનના જોરથી; થઇ છે મસ્તાની ૮
 આજ મળી છે એકલી; મહીડું નહિં મેહેલું;
 દાણુ અમારું ચોરતાં; શું ધાર્યું તું પહેલું; ૯

રાધિકા—કોરે રહેને કહાનજી; જોયા જેવું રે યાશે;
 રહીએ રાજના રાજ્યમાં લુટી નહિ લેવાશે; ૧૦
 મુખડું સંભાળીને બોલીએ મા કરે જોરાજેરી;
 દીકા વિના નવ નાંખીએ, કાઠ ઉપર ચોરી ૧૧
 દુરીજન લોક દેખશે; યાશે નામરે દાણું.
 અહાનંદ કહે વહાલમજી, મહી ટાંક ન આણું ૧૨

શ્રીકૃષ્ણ—ટાંક લેવું નથી માહરે; મટુકી લેવી બાધી;
 ઉભી રહે અલખેલડી, આજ બોળતાં લાધી ૧૩
 તુતો કેને નથી લેખતી, મચ્છરાળી મનમાં;
 ઉપર પ્રગટ દેખાય છે, હલકાઈ તારા તનમાં ૧૪
 બીક દેખાડછ કંસની, તું બરાણી છો બળમાં;
 કુડારે બોલી કામની, બોલે છે રે છળમાં ૧૫

રાધિકા—રે' રે, હું તમને ઝાળખું; હમણું થયા છો દાણી
 એવું બોલોછો આકરું, કાના શું તમે જાણી; ૧૬
 અમને તો હલકાં દિઠકાં, તમે લક્ષણતા ભારી;
 રસીયાજી નવ રાકીએ, વનમાં પરનારી; ૧૭
 કુડાં બોલીરે હું કામની, તમે સ્મયનું ગાડું;
 અહાનંદ કહે વદવા જેવું, શીદ બોલો છો આડું ૧૮

શ્રીકૃષ્ણ:—આહું તો કંઈ નથી બોલતા, દાણ દેને તું મારું
 નહિ તો વિખારો વાટમાં, મહિમાટલું તારું ૧૯
 ગર્વભરી તું યુજરી, જોખનની તું માતી;
 દહાડી દહાડી સૌ દેખતાં, દાણ ચોરી ને જાતી ૨૦
 કહેજે જઈ તું કંસને, દાણ લાગે તે દધને;
 મોવડ આવે માતુની, વહેલું દલ લધને ૨૧

રાધિકા:—કરીએ નહિ ઝાઝી કાનજી, પરનારીની હાંસી;
 બળ તો તમારું જાણીએ, આવ્યા છો નાશી. ૨૨
 દહાડી અમે નહિ ચાલીએ, દાણ કેદિ ન દિધું;
 ખોશો મા ઠાલી આખર, કહીએ છીએ સીધું. ૨૩
 લાડકવાયા લાલજી, એલફેલ ન બોલો;
 બ્રહ્માનંદ કહે જોરાવરી, શીઠ બાઝતાં ડોલો. ૨૪

શ્રીકૃષ્ણ:—મુજને અમંબો થાય છે, તું દીકામાં છોડી;
 સાચું બોલ કાણે શીખવી, આવી તું રે મોટી. ૨૫
 મહીની મદુકી ઉતારીને, અહીંઆ આવને ચોરી;
 નહાની વયમાં નાર તું, શીખી દાણની ચોરી ૨૬
 આવું રે રડું આજથી, તુમાં લક્ષણ ભારી;
 માન ઉતારીશ માનની, ધીરી રહેને ધુતારી; ૨૭

રાધિકા:—નાર રૂપાળી જોધને, ઘેલા યાંવ માં ગીરધારી;
 મોંધી છે રે માવજી, મહીડાની ગોળા; ૨૮
 ધુતી કહી તે મુજને, તમે મેણુડું દીધું;
 કોહેને તમારું કાનજી, અમે ધુતી ચું લીધું; ૨૯

લાજ ખોશો તમે જાલજી, માણસમાં ભારી;
અહ્લાનંદ કહે અમે જાણતાં, તમને અહ્લાયારી; ૩૦

શ્રીકૃષ્ણ:—મન મરતાની માનુની, ડહાપણમાં ડોલે;
મુજને તે મોહ પમાડવા, મીઠું મીઠુરે ખોલે, ૩૧
ડાહપણતું થું કામ છે, દાણ દેને તું મારું;
નહિતો આ ધડીએ ફુટશે, મહીમાટકું તારું, ૩૨
એકલી વનમાં આથડે, છો કેનીરે છોડી;
૩૫ ધણું તારા અંગમાં, લજ્જનનીરે થોડી; ૩૩

રાધિકા:—કોણુ છો છેરા કુડીઆ, એવું ખોલ ક આવી;
આવીરે વાતો તુજને, ક્યારે કાણે શીખાવી ૩૪
રહું છું રાગના રાગમાં, મુજને કાણુજ લુટે;
સમજને રહેજે વેગજો, મરકી નહીં ફુટે; ૩૫
તુંતો દાણી આવ્યો વાટનો, એ મેં સાંભળ્યું નોતું;
અહ્લાનંદ કહે ધર નંદનું, જશે ઓસરી સોતું ૩૬

શ્રીકૃષ્ણ:—બહુ એલી થા માં ખોલકી, હું તો તુજને કહુંછું;
માનુની તારાં મેણલાં, કહી વારનો રાહુછું; ૩૭
ડોળ ધણો દરબારનો, મનમાં મહીયારી;
હગ વિદ્યા તુજમાં ધણી, તારી આંખ હમારી ૩૮
બાર વરસની બાળકી, ચોરીમાં બહુ શુરી;
કાસું નથી કોઈ વાતનું, લક્ષણમાંરે પૂરી; ૩૯

રાધિકા:—નાનારે સરખા નંદના, છોટે રહેજેરે છોરા;
છેલ થયો તેને જાણીઓ, બાલ્યા કુલના તોરા ૪૦

કુડારે ખોલા કાનુડા, હુંથી વેગળો રહેજો;
 તુજ સરખી હોય નિર્ભજ, તેને જાણેરે કહેજો ૪૧
 ઉભા રહો અલખેલડા, તુને કરશું રાજ;
 બ્રહ્માનંદ કહે મહી નહીં મળે, જડશે માળો ઝાઝી ૪૨

શ્રીકૃષ્ણ: — છેલ્લે છપીલે સાંભળી, વજ વનિતાની વાણી;
 રીસ ચઢી વજરાજને, મસ્તાની જાણી; ૪૩
 જોર કરીને મદવે, મહી મટુકી ઉતારી;
 મોહનજીએ મહી હુટીયું જોઈ રહી મહાચારી ૪૪
 ફોડીલે વર કાનજી, મનગમતું રે કીધું;
 મહીની મટુકી માંહેથી, પોતે પૂરણ પીધું; ૪૫
 પાયું પછી સખા સાથને, મન વાર કરીને;
 ભેળા થઈ ગોવાળીએ, પીધું પેટ ભરીને; ૪૬
 ખીજી તે ઢાળી નાંખીયું, મહી મટુકીરે ફોડી;
 ફાડી તે નવરંગ ચુંદડી, વળી બાવડી મરોડી ૪૭
 મનમાં રીસાણી માનુની, કાંઈ દાવ ન લાગ્યો;
 બ્રહ્માનંદ કહે રાવે ગર્ભ, જસોદાની આગે; ૪૮

ગરખી ૪ થી

ગીરધારીરે વાલમ વાત વિચારો, મનમોહન આંખ ન મારો.
 મનમોહનરે મુકા મારગ જાણ, કેમ રોકો જીમના જાણ-ટે
 રસીયાજીરે પ્રીત તમારી જાણી, મારી ભાંગશે દહીંની દાણી.
 કહું વિઠલરે રહેજો અમથી અજગો, શીદ મને જાનાં વળગો.

કુલ.

નવ પાલવડે મુજ તાણોરે, જુગ્તીની રીત નવ ગાણોરે.
હું જાણું જહુવીર શાણોરે, કહું કેશવરે મુકો કાવા દાવા.

કેમ રોકો જુમના જાવા ૧

નહીં આપુરે દાણુ દંધીનું આજે, નથી લાવી તમારે કાજે;
મુકો પાલવરે ફાટે ચુંદડી ભારી, હું સમજી વાતો તમારી.

કુલ.

મુકો મહી મારાં દોળાશેરે, મારા ચીર ચુંદડી બાંજીશેરે.
હરી હાણુ હસતાં યાશેરે, પ્રભુ હમ થું રે ફંદ કરો કેમ આવા.

કેમ રોકો જુમના જાવા ૨

હરી જાંય છે રે સાય સૈયરનો મારો, મેં જાણ્યો તુને ધુતારો.
નહિ સરશેરે અર્થ હરીવર અમથું, કહું છું મોહનું સાંથું તમથું.

કુલ.

નવ કરો નયનનો આજોરે, અમે દધિયું જહુવીર માજોરે.

લગવાશે કામણુગારા શામળીયારે, શીખ કહું સમજના.

કેમ રોકો જુમના જાવા ૩

નવ તાંખોરે છાતીએ હાથ હડીવા, કહું વચનતો પડશે વીલા.
મુખ પડકરે ચુંબન કરવા કાજે, એવી વાન જવા દો આજે.

કુલ.

મુકો હાર હમયાથી દુટ્ટેરે, મારી ચોળીની કસ વણુટ્ટેરે.

વળી મહીનું જોરસં દુટ્ટેરે, જોરખનનારે સ્વામિ જને કેમ આવા.

કેમ રોકો જુમના જાવા ૪

ગરબી ૫ મી.

મેં જાણીરે જીવણ તારી પ્રીતી, નવ સમજે સ્નેહની રીતીરે.
વનમાળીરે વનમાં વાત જે કીધી, મારી સાસુએ સમજી લીધી.
વળી નણદીરે કાનિ કહી બોલાવે, મને મેણાં દધને ખીખવે.

કુલ.

મારો પરપયો મને દુઃખ દે છે રે, વળી વચન અલોકીક કહેછેરે.
તેથી અંતર બળતું રહે છે રે, પણ તોડીરે નથી પ્રીતમ તુજ પ્રીતી
નવ સમજે સ્નેહની રીતી ૧
શામળીયારે હાંક મને શીદ મારો, ના સાન કરી સમજાવો.
સદુ જાણેરે વાતલડી તારી મારી, કહે કેમ છાની રહે ગીરધારી

કુલ.

કહો કેમ શામળીઓ આવેરે, માટે કહું છું રે, મોહનમારી રીતી
નવ સમજે સ્નેહની રીતી ૨
કહે સાસુરે વહુજી રહેજો ઢંગે, કેમરે જાયે સામળીઆ સંગે
વહુ કાલેરે વાર લાગી કેમ વાટે, મળ્યો મોહન જીમના ધાગે

કુલ.

શાથી ચુડી નંદાઇ તારીરે, કેમ દુડી કંચુકી સારીરે.
વાત જાણું છું સારી નકારીરે, તમે જેડીરે પાતળાઆ શું પ્રીતી
નવ સમજે સ્નેહની રીતી. ૩
માટે મોહનરે આવવું નહીં દારે, હું આવીશ જમુના આરે.
મેસી સુખ દુઃખરે વાત કરીશું વનમાં, કેા નવ જાણે જન ગોકુળમાં

મુલ્ક.

નથી જુદી હું તમથી પ્યારારે, નવ રહેશે મુજથી ન્યારારે,
છોજ પ્રાણજીવન મારારે, કહે ગોરખનરે મામથી હું નવ ખીતી
નવ સમજે રનેહની રીતી. ૪

ગરખી ૬ ઠી

ગોવાળીયાના હારીયાં.

દુધ પીયો જવા દો હમને, સ્થાને રોકો છો વંન;
એકલડી વન કેમ રહું, ધુજે છે મારું તન; દુધ૦ ૨૬.
કુમળી આંગળી મરડાશે, મુકોની મારો હાથ;
હું આવી આગળ થકી, પુઠે આવે સૈયર સાથ. દુધ૦ ૧
દીવસે પરણ્યા પીયુ સાથે, ઉભાં રહું નવ જાય;
નંદજીના સમ અળગા રહે તો, પર શું કેમ ખાસાય દુધ૦ ૨
પીયુ મારો ચતુર નથી તે, શું જાણે બેગની રીત;
તેણે હું પ્રીધું નહિ જે, પુરૂષ કેવી પ્રીત. દુધ૦ ૩
જે રસ જેણે ચાખ્યો નહીરે, તે શું જાણે તેહ;
નેન નચાવો છો ધણાં, હું પ્રીધું નહિ કંઈ તેહ દુધ૦ ૪
તમ સરખી હોય તેને વાહો, મુકોની મારો હાથ;
ખાળપણે એવું કરો જે, આમળ વાધે લાજ દુધ૦ ૫
કાલ પિતા પરણાવશેરે, ઉત્તમ સુંદર નાર;
પરથી ધર વસે નહિ એ, વેદતણો બપહવાર; દુધ૦ ૬
સુખ ટળે શરીરનું જો, કાઠ શું લાગે મન;

ચીતવ્યું તો નવ પામીએ, અતી દોહિલા દુરીજન; દુધ૦ ૭
 ચતુર હશે તે જાણશે. ચતુરાઈની પેર;
 જો મન તમારું જોણખું, અવસર આવજો ઘેર દુધ૦ ૮
 મારગમાં ન જોલાવીએ, આવતા દેખે લોક;
 બાલજી પ્રભુ રઘુનાથજી, જુઠાં આળ રહડાવા ફાક દુધ૦ ૯

ગરબી ૭ મી.

જાગ્યો નંદનાં જોવાળીઆ તું શેનું માજે દાણુ;
 જોતું આવીસ હુકડો તો, કંસરાયની આણુ જા૦ ૧
 ઘેર જઈ પુછ માતનેરે, હાથ વેચતી કાલ;
 દાણી થઈ વનમાં રહ્યો, કાની શીખ્યો તું આલ જા૦ ૨
 પાંપણ ઉપેર પાછડીને, અણીયાળાં લોચન;
 કરમાં કાળી કાંચલી કાં, વહે મીઠાં વચન જા૦ ૩
 અંગ મા મોડીસ આવડું તું, રાખજો તારો ભાર;
 ચંચળ આળા આ-કરાં હું, તે વાળી નહીં નાર જા૦ ૪
 જો તુને નિર્મળ સાંભળ્યો; વસતો વંદાવન;
 ભરમે જોળીના જાણતો, અતિ કહણ છે મારું મન જા૦ ૫
 પાધરે મારગ ચાલીએ, જોવાળીયાની સાથ;
 હેલપણું નવ કીજીએ, બાલજી પ્રભુ રઘુનાથ જા૦ ૬

ગરબી ૮ મી.

ઉભી રહેરે આહીરડી, તું જોવતી વાંકા બોલ;
 તારી આંખડીને મેં જોળખીરે, અવર નહિ કાની તોલ ઉ૦

મારો છોડી અંબોડોરે, કીંડતી મોડા મોડ;
 સામું જોઈને ચાલીએ પંથ આવડોશોનો શોર
 સતી ન સામું બાળીએરે, નીચું જોઈને ચાલ;
 પરપુરપથી વેગળી રહે તેની, આંખડીમાં નહિં માલ ઉં ૨
 દાણુ લાગે આ દામનું, અહીં નથી કંસનો ભાગ;
 વણુ પ્રીછે આવે નહિ, આવે તો મારો ભાગ ઉં ૩
 આવતાં આવી કામિની, હું જે માગું તે આપ;
 બાલણુ પ્રભુ રૂપનાથજીને, અંતર આણી થાપ, ઉં ૪

ગરબી ૯ મી.

ઓરો આવરે બાહીરડા, મેં જાત તારી જાણી; ટેક.
 જીવન કરાં છો જોરાવરે, કંસરાયને કહીશું;
 નીત્ય ઉડીને દુઃખ દ્યો છો તો, જોકણ મુકીને જઈશું—ઓ. ૧
 અમો દાણી નંદરાયનારે, મન માને તે બધશું;
 દહે જે તારા કંસરાયને, હમે ઉતર દધશું—ઓ. ૨
 તું સરખા મારે ઘેર બહારે, માયને પાએ પાણી;
 તારું જોઈયું સાંધું હું તો, નંદનો કુંવર જાણી;—ઓ. ૩
 પાવરે મારગ ચાલીએરે, જોવાળીયાની સાથ;
 લટપટપણું નર કીજીએ, બાલણુ પ્રભુ રૂપનાથ ઓ. ૪

દાણુલાલા

જોખીઓ:— માયે મદુકી ભરી મહીમાંની જોખી.
 જઈએ મથુરાં જળી, સહીયરની ઠાળી;

હારે મહી વેચવાને આતી મહીયારી,
ગોરસ બહુ મીઠાં લાવીજો, ટેક.

કૃષ્ણ:— આવો મહીયારી છખીલી છળનારી;
ઠગીં જાવો છો રાજ તમે ઠગારી;
હારે દાણુ આપો હમારાં ખીજનારી,
ધુતારી હાથ આજો આવી છો,

ગોપીઓ:— કાનો છોરો છો અલ્યા કેણે કુઠાવીયો,
દાણી થઇને અહીં ક્યાંથી તું આવીયો;
હારે જાત દીસે આહિર જેવી તારી, ગોરસ.

કૃષ્ણ:— નંદનો કુંવર નામ કહાનજી છે માહર,
ખિવાહ વિચાર છે કે પુછો છો વાર,
હારે નથી માહરા લાયક તમે નારી, ધુતારી.

ગોપીઓ:— જાણી છે તમ જાતડી, ને જાણ્યું છે તમ નામ;
છાશ કટોરા કારણે, અલ્યા કરતો તું સાને

પ્રણામરે મોહન મતવાલા

ચોરી ખાતો માખણુ ધામે ધામરે નંદતણા લાલા

કૃષ્ણ:— હયાં વજ્ર તે ચાત જુહી ગણે પહાવરી ખીજનારી
પાછી આજો મદમાતી થઇરે, છાકે છોકલ નારી;

ગોપીઓ:— માયો ચારી કાલીંદ્રીને તીરરે મોહન મતવાલા,
પાડી દીધું આ સ્વામ સરીરે નંદતણા લાલા

કૃષ્ણ:— સાથ સંપી આવી છો આજરે પહાવરી ખીજનારી,
પણુ રહેવી નથી તમ લાજરે, છાકે છોકલ નારી;

ગોપીઓ:— રહો છેટા જસોદાના છઠ્ઠાંરે, મોહન મતવાલા,

દાણુ સાટે દઈશું તમને દૈયારે નંદતણા લાલા,

કૃષ્ણ:— દાણુ જોણે નથી અમ દીધારે, ખડાવરી ક્ષીજનારી

તેના વચ્ચાબૂપણ હમે લીધારે છાકે છકેલ મારી,

ગોપીઓ:— સતાવશેા જો બહુ તમે, તો કરશું કંસને જાણુ;

કૃષ્ણ:— કાઢીશ વંશ તમ કંસનો,

એના મંદિરના પાડીસ પાસાણુરે, ખડાવરી

ક્ષીજનારી,

મહેલ વચ્ચે મંડાવીશ કાણુરે, છાકે છકેલ નારી:

જમ કહેજો કે હવે સંભાળરે, ખડાવરી ક્ષીજનારી

તારો પ્રગટયો છે ગોકુળમાં કાળરે, છાકે છકેલ નારી

ગરખી ૧૦ મી

એણી વાટે ન જમએ બાધ, નંદ કુંવર ગહે છે, કક.

અંસીબટની વારમાં એણે, માંડી છે ખંધાધ;

કંસરાયને મન ન આણે, બળીઆ છે જે બાધ એણી ૦ ૧

ગોવરધન ગીરીધારી માટે, વાધી એની વડાધ;

રાત્રા સરખી રૂપે રૂડી છે, ક્ષીજની ચતુરાધ, એણી ૦ ૨

ચાલોની આપણુ સધળાં જમએ, જમનાજીને ધાટ;

બાલણુ પ્રભુ રૂપનાથજીને, જોમએ જમને રાહ; એણી ૦ ૩

મરખી ૧૧ મી

છખીલા નંદનારે, તારી ચાલનો ચટકો જો;
 હોરા આહીરનારે, તારા મુખનો મટકો જો, ટક.
 ચટકો તારી ચાલનો, પાવડીએ કંગર કોર;
 છુમક છુમક મુઘર વાળે, નેનમાં નાચે મોર; છખીલા. ૧
 તાણીને ખાંધે પાધડીરે, ટળકતો મુકે તોર;
 શેરીએ લથડતો હિંડે, મુળે મોરલી ધનધોર; છખીલા ૨
 મુખ દેખાવીને ધેલાં કાઢ્યાં, જાણે હવેરાં દોર;
 બાલણુ પ્રભુ રધનાથજી મારાં, ચીતજડાંના ચોર; છખીલા ૩

મરખી ૧૨ મી

બીખુબાન કેરી મેટડી, સધા છે મારું નામ;
 હધી તણુ જો ખપ કરોતો, આવજો જોકુળ ગામ, બીખુ. ૦
 લંપટ સંપટ નાથજીરે, કપંડીકાળા કહાન;
 હધી તણું જો દાણુ લેશે તો, કંસને ચાશે જાણુ; બીખુ. ૧
 જંદાવનની વાટમાં તમે, શાને રોકો ધાટ;
 તારી આત્મા તો આવડું મોડું, લેતી મહીતું માટ, બીખુ. ૨
 રહ્યા તો દાણુ નહિ આપેરે, તમારું શું જોર;
 પિતાં મારાં જો જાણુશે તો, કરશે પાધરા દોર; બીખુ. ૩
 સિધલે મારમ આલીએરે, જોવાલીઆની સાથ;
 છેલપણું નવ ફીણએ, બાલણુ પ્રભુ રધનાથ; બીખુ. ૪

ગરબી ૧૩ મી વાંસળીના હારીયાં.

ધુતારા ધરણીધર તારી, વાંસળારે લોલ;
 વાંસળાયે કંઈ ઘેલું કીધું, ગામજે, ધુતારાં ૦ ટેક.
 સખી નહાતાં ધોતાં દહોતાં વસોવતાં નિસર્ખારે; લોલ;
 ઢળવાં પડતાં રડતાં ચુક્યાં બાળ જો; ધુતારાં ૦ ૧
 સખી સાસુ સસરે જેઠ જેઠાણી નવ લભારે, લોલ;
 કંથજીને ચ્હડતી મુકી રીસ જો, ધુતારાં ૦ ૨
 સખી મધરાતે મોહનખેડા, કદમ ચ્હડીરે લોલ;
 ગોપીજનનાં હરીયાં છે કંઈ ચીર જો ધુતારાં ૦ ૩
 સખી અવળાં વચ્ચને અવળાં આમ્રણ પહેરીયારે લોલ;
 કાનતણાં લઈ કેડે ઘાટ્યાં, દાટે જો. ધુતારાં ૦ ૪
 સખી રામકૃષ્ણ પ્રભુ ભલે પધાર્યાં શેરીએરે લોલ;
 ગોપીજનની પુરી છે કંઈ આશ-જો. ધુતારાં ૦ ૫

ગરબી ૧૪ મી.

મીડીને વાગેરે વનમાં વાંસળારે લોલ. ટેક.
 પાણીડાને મસેરે બેની જોવા નીસરીરે લોલ,
 બેડું મુકયું સરોવરની પાળ જો, ઉઠેણી વળગાડી આબા
પ્રળબે;

- નીરને જીલીરે હરીને શોષતારે લોલ,
નાં દેખું કંઈ નંદજીના લાલ જો. મીઠીને૦ ૧
- સાસુ સસરાને જોઠ જોડાણી નવ લહ્યારે લોલ,
શું કરીએ જાઘ સાસુડીનું સાલજો;
સસરાજી મારો રે દીએરીઓ દોડીલોરે લોલ,
નણુંદ મારી જુદાં ચઢાવે આળ જો. મીઠીને૦ ૨
- સખી એ માણસ તો હજવે શું આવે નહિરે લોલ,
હમે કરતાં જપતપ તીરથ દાન જો; મીઠીને૦ ૩
- સફળ થયો જન્મારોરે સખી એક સેજમારે લોલ,
આંખલડીએ કાપી મુને સાન જો. મીઠીને૦ ૪
- જોતાંને જોતાં રે મળીયાં કુંજમારે લોલ,
જોખી સઘળી આવે તમારી પાસ જો; મીઠીને૦ ૫
- રામકૃષ્ણ પ્રભુ રાસ રમાડીને રીઝવ્યારે લોલ,
જોખી જનની પ્રેમે પુરી આશ જો. મીઠીને૦ ૬

ગરખી ૧૫ મી.

- હસવા સરખી હરીશું મારે જોડીરે લોલ;
હસવા સરખું થીજ મંડલ શુભ ધામ જો. હસવા૦ ૮૬.
- સખી નહાતાંને ગાતારે શુભ ગોવિંદનારે લોલ;
વસવા સરખું વંદાવન શુભ ગામ જો, હસવા૦ ૧
- તીરથ મારે કીરત કેશવજીનુંરે લોલ;

પીતું મારે પ્રેમ તણું રસપાન જો.	હસવાં ૨
નાત હમારી નીર્મળ નંદકુવેર શું રે ભોલ;	
ભાત હમારી ભુદરજી શું બળતી જો.	હસવાં ૩
રામકૃષ્ણ પ્રભુ ભલે પધાર્યા શેરીએ રે ભોલ;	
ગોપી સધળી ગુણુ તમારા ગાય જો.	હસવાં ૪

પરચુરણ ગીતો. (૧)

મેંદી મેંદી શું કરોને, મેંદી મોટાં ઝાડ,
 એક ડાળું હલાવીએ તો, ડાળાં હાલે ચાર, સૈયર મેંદી લેસોરે.
 મારી સાસુએ એમ કહ્યાં, જો, વાસીદાં વાળી મહેલ,
 મેં ભોળીએ એમ સાંભળ્યાં, જો કચરા વેરી મહેલ, સહીયરેમેદી
 મારી સાસુએ એમ કહ્યાં જો, પાણી ભરી મહેલ,
 મેં ભોળીએ એમ સાંભળ્યાં જો, ખેડાં ફેડી મહેલ, સહીયર
 મારી સાસુએ એમ કહ્યાં જો, રાંધણુ રાંધી મહેલ,
 મેં ભોળીએ એમ સાંભળ્યાં જો, ચુહલો છાંટી મહેલ. સહીયર
 મારી સાસુએ એમ કહ્યાં જો. રોટલા ઘડી મહેલ,
 મેં ભોળીએ એમ સાંભળ્યાં જો, કહલેડાં ફેડી મહેલ. સહીયર

ગીત ૨ જી.

હુતો સીંગોડા તળાવ પાણી ગમતીરે;
 મને સીંગોડાની મંછા થઈતીરે,

બાલ્યા એક સીંગોડું ખાવા દેજેરે;
 મારા હાથના બાજુબધે છોડી કેજેરે.
 મારે બાજુબધે લીલી પીળી લીટીરે;
 પેલી શુકલાણીને મારી ખીંટીરે.
 પેલી શુકલાણી તે પાણી બરવા ગઈતીરે;
 પેમે શુકલીઓ તે ઘોડાં પાવા મચોતેરે.
 પેલી શુકલાણીનાં કક્લાં કાંખી બળકયાંરે;
 પેલા શુકલીઆના ઘોડાં બડકયાંરે.
 શુકલે શુકલાણીને મેં મસે મારીરે;
 મારી હુતીને મેં મારી, દૂર કાચોને મેં મારી.
 મમ મોળાને મેં મારી, દાળ દાઝીને મેં મારી;
 પાપડ બળ્યોને મેં મારી.

ગીત ૩ જી.

મારો સસરો પાટણુ ગયો તો, પાટણુના બી લાગ્યોરે, હેલી
 તુંબડીનો રણકો વાગ્યો.
 મારા દિઓરે તુંબડી વાવી, વાળ્યાના શુષ્ક ગાઉરે હેલી તુમ●
 મારા જેઠે તુંબડી મોરી, મોરયાનાં શુષ્ક ગાઉરે-હેલી તુમ●
 મારી સાસુએ તુંબડી વધારી, વધારયાના શુષ્ક ગાઉરે હેલી તુમ●
 મારો સસરો જમવા બેઠો, બેઠી બેઠી પાટલા માંડુરે. હેલી તુમ●
 મારો સ્વામિ જમવા બેઠો, બેઠી બેઠી લોટા બરેરે. હેલી તુમ●

મારાં છોકરાં જમવા બેઠાં, ઠહેલી ઠહેલી કાળીઆ ભરાવુંરે.
 હેલી તુમં
 શોકનાં છોકરાં જમવા બેઠાં, ધાઇને ઢીકકા મેલુરે. હેલી તુમં
 મારી શોક જમવા બેઠી, ઠહેલી ઠહેલી હાંસલાં ફેડુરે. હેલી તુમં

ગીત ૪ થું.

બગલું ઓ આવે ઓ જાયરે, બગલું ફેકટ ફેરા ખાયરે.
 બગલું મોડાત્મને લઇ જાયરે, પાછળ ભાઇ દોડ્યા જાયરે.
 ઓ મારી ગોરીને લઇ જાયરે, ઓ મારું લવેંગ લુટાય જાયરે.
 ઓ મારા મોતીનું મુલ જાયરે, ઓ મારું પલ્લું ઝાંખું ચાયરે.

ગીત ૫ મું.

ચલ્લરે ગાગેર ચલ્લરે ગાગેર જમનારે જમ્યો.
 જમનાજી રળીઆમણારે ગાગેર ધુમે.
 પાણીડાં જડે તો મને કાંકરાંરે ખુચે.
 સાયબા કાચ ઢળાવોરે ગાગેરં
 રોટલા ધડું તો મારા હાથમારે દુઃખે;
 સાયબા સાહેલી લાવરે ગાગેરં
 સાહેલી આવે તો મારે સરખો ભાગ માગે;
 ધરમાંથી સુપડુંને સોક ભાગ માગે.
 રહેવા નથી ઝુપડુંને સોક ભાગ માગે;

એસવા નથી ઝોટભોને, સોઢ ભાગ માગે.
ખાવા નથી રોટભોને, સોઢ ભાગ માગે;
સાથયા ખીછ લાવરે માગેર હુમે.

ગીત ૬ મું.

ખતરીવાડાની ખતરેણુ લાલ હંખોડારે.

ખતરેણુ આવી બેડી ગોખ લાલ૦ તે તો મોડાતીની શોક લાલ૦
ભાઈ છાના પેંડા લાવે કે લાલ૦ પેલી ખતરેણુને ખવડાવેરે લાલ૦
મોડાતી બારીએ બેસી રહે કે લાલ૦ એની સામુ આંસુ લુહે કે.
લાલ૦

વહુઅર આવડી શી છે પેર લાલ૦ ખતરેણુ કાલેબનશે ઘેર લાલ૦
આપણે કરીશું લીલા દહેર. લાલ હંખોડારે.

ગીત ૭ મું.

ઓ રાણા ઓ રાયમલ્લ હિંદવાણી, ઓ રાણા બાપ. હિં
તમે કાળીને શું મોહયા લાલ. હિં એ કાળી કામણુગારી લાલ. હિં
એના ચોટલામાં ચોર લાલ. હિં એના અંખોડામાં મોર લાલ. હિં
એના માંદળીઆમાં ચીઠ લાલ. હિં એને કામણુ કરતાં દીડી લાલ
હિં
એના સડકામાં સાપ લાલ. હિં તે તો વહુનો આપ લાલ. હિં

ગીત ૮ સું.

હાંહારે કે ચોરા જીખનના,
હાંહારે કે બેઠક મોટાની હાંહારે, કયા ભાપ બેઠા છે હાંહારે-
ભાપ બેઠા છે.

હાંહારે મોડાતી પાન આપે, હાંહારે કે પાન આપતાં વાર લાગી.
હાંહારે કે સોટીઓ સાત મારી, હાંહારે કે ટપલાઓ ત્રણ માર્યા.
હાંહારે કે ઢીકા નવ માર્યા, હાંહારે કે સાયબા શા માટે.
હાંહારે કે વાંક નથી હમારો, હાંહારે કે વાંક છે નણુંદીનો.
હાંહારે કે તેણે મને મરાવી.

ગીત ૯ સું.

સુના બહેકું રૂપલા ઉઢાણી જો, રાજની રાણીરે પાણીડાં
સાંચ્યાં જો.

પાળે જિભા હંસલીયા બેચાર જો, એકને ઉભોરે વનનો મોરલો જો
રાણી પાણી ભરેને મોર ઢોળે જો, રાજની રાણીરે મોર સંજે
રંજે રમ્યા જો,

રાણીએ કંઈ મોરલીઆને શિખ દીધી જો, મોરલીઆ તું
ઝીણે વન જઈ બેસ જો.

ઝીણેને વનેરે સળાયો નહિ સાંચરેજો, રાણીજી પાણી ભરી
ઘેર આવ્યા જો.

રાજજી કંઈ બારણું ઉઘાડો જો, રાણીજી પાણી ભરી ઘેર
આવીયાં જો.

રાગ્નએ કંઈ ખારણું ઉઘાડ્યાં ને, રાણીએ કંઈ રાગ્નને
શીખ દીધી ને.

હણુએ હણુએ હંસલીયા બે ચારને, એક મા હણુશોરે
વનનો મોરલો ને.

રાગ્નશી શીકાર રમવા સંચ્યાં ને, હણીયા હણીયા હંસલીયા
બે ચાર ને.

એકને હણીયો વનનો મોરલો ને, રાગ્નશી શીકાર રમી ઘેર
આવ્યા ને.

રાણીશી કંઈ ખારણું ઉઘાડે ને, મોરને દેખી રાણી મુઝાં
ખાધ પડ્યાં ને.

કહો તો રાણી દાતણ પાણી લાવું ને, દાતણ કરીએ
આપણુ બેઠ જણાં ને.

તમે કરો તમારાં છોડને કરાવો ને, દાતણ કરવાની મારે
આખડી ને.

ઉઠો રાણી રસોઇ નીપજવો ને, ભોજન કરીએ આપણ
બેઠ જણાં ને.

તમે કરો તમારું છોડને કરાવ ને, ભોજન કરવાની મારે
આખડી ને.

કહો તો રાણી સાળુડા ખીલાવું ને, પાલવે છપાવું
વનનો મોરલો ને.

કહો તો રાણી ટાટડી ધમાકું ને, તેમને ચીતરાવું
વનનો મોરલો ને.

હું કરું તમેરી ટાટડીની જોડ જો, હૈયાનો હારે
 મોરલો મારીયો જો.
 સખનઝ કંઈ ચંદનકાષ્ટ અણાવો જો, તેણેને રચાવો
 મંડપ ઝોરડો જો.
 સખની રાણીરે મોર સંગે બળી મુઝાં જો, રાખની રાણીરે
 મોર સંગે સતી થયાં જો.

—૦૦—

સખ પ્રસંગે ગવાતાં ગીત.

—(૦)—

ગણેશ બેસાડવી વખતનું ગાવાનું ગીત.

ગીત ૧ હું.

હુંદાલોને દુઃખ ભંજન નામ;
 થંભુ કુંવર સુખ પામરે,—૩ડો ગણેશ હુંદાલો. ૧
 ગૌરવરણુ મળવદનો અવિનાશી,
 સર્વે સુખનો રાણીરે,—૩ડો ગણેશ હુંદાલો. ૨
 એકદંત ત્રીલોચન પ્યારો;
 મેદકનો જમનારોરે,—૩ડો ગણેશ હુંદાલો. ૩
 સરવ આબુપણુ શામેર અંગે;
 નારી સિદ્ધિ બુદ્ધિ સંગેરે—૩ડો ગણેશ હુંદાલો. ૪
 ગણુ નાયક વર હંદર મામી;

વિધ્ન વિનાશી બહુનામીરે,—રૂડો ગણેશ દુંદાસો.	૫
વિદ્યાસાગર બુદ્ધિ વિશાળ,	
ચંદ્ર વિરાજે ભાસરે,—રૂડો ગણેશ દુંદાસો.	૬
ચૈદ વિદ્યા ગુણ જાણુસુજાણુ,	
સુર મુનિ કરે વખાણુરે,—રૂડો ગણેશ દુંદાસો.	૭
પ્રેમાનંદ કહે આનંદકારી;	
પુજે ગણુપતી ભય હારીરે,—રૂડો ગણેશ દુંદાસો,	૮

—૦૦—

પીડી ચોળે તે કિવસે

ગીત ૨ જી.

પીડી ચોળારે પંચકલ્યાણી, પીડી કાચેરે મુલકથીરે આણી.	૧
પીડી અમદાવાદ શહેરથીરે આણી, પીડી સુરતમારે ગવાઇ.	૨
પીડી પાવલાનીરે પાશેર, પીડી અડધાનીરે અચ્છેર.	૩
પીડી રૂપૈયાનીરે શેર, પીડી આણી હમારેરે ઘેર.	૪
પીડી પડીકે બાંધી ઘેર આવે, પીડી મામેને મામી લાવે.	૫
પીડી રૂપાં વાડકડે ઘોળાય, લોડકડાને અંગે ચોળાય.	૬
પીડી કેળવી કાપી ઘાડી, પીડી ચોળે લાડકડાની માડી.	૭
પીડી કુંકા ફેરીરે ઝેણુ, પીડી ચોળે લાડકડાની બહેન.	૮
પીડી જોયા જસોદાને તેડે, ઉભાં દેવકી આંગણાં હેડે,	૯
જોયો નંદનાધડીઆરે નરખી, ગુણુ માયે કુણુઆપ હરખી	૧૦

—૦૦—

માલેણુનું ગીત ૧

ગીત ૩ જી.

આવો માલેણુ બેસો બેસણેરે,
કહો તમારી વાડીયોનાં મુલ, માલેણુ રાણી એમ બણેરે.
લાખે બે લાખે મારો મોગરોરે,
અધલાખે ચાંપલાયાનો છોડ માલેણુ રાણી એમ બણેરે.
લાખ ખરચીને લે.ની—* રે,
લાડેકડારે મુજબાજીને કાજ, માલેણુ રાણી એમ બણેરે.

—૦૦—

ગીત ૪ થું માલેણુનું ૨.

લટકાળીરે માલેણુ લટકેરે આવે, લટકે લાવેરે ચાંપાં ચોસેરાં ૧
લટકાળીરે શ્રીકૃષ્ણ ગામ પધાર્યાં, કાણુ હોરેરે ચાંપાં ચોસેરાં. ૨
લટકાળીરે રૂકમણી મૈયર પધાર્યાં, કાણુ પહેરેરે ચાંપાં ચોસેરાં ૩
લટકાળીરે માલેણુ લટકેરે આવી, લટકે લાતીરે ચાંપાં ચોસેરાં ૪
લટકાળીરે શ્રીકૃષ્ણ ગામથી આવ્યા, તેણે હોર્યાં ચાંપાં ચોસેરાં ૫
લટકાળીરે રૂકમણી મૈયરથી આવ્યાં, તેણે પહેર્યાં ચાંપાં ચોસેરાં ૬
લટકાળીરે માલેણુ લટકેરે આવે, લટકે લાવેરે ચાંપાં ચોસેરાં ૭
લટકાળીરે—ભાઇ ગામ પધાર્યાં, કાણુ હોરેરે ચાંપાં ચોસેરાં. ૮
લટકારીરે—વહુ મધવર પધાર્યાં, કાણુ પહેરેરે ચાંપાં ચોસેરાં ૯
લટકાળીરે માલેણુ લટકેરે આવી, લટકે લાતીરે ચાંપાં ચોસેરાં ૧૦

લટકાળારે-ભાઈ ગામથી આવ્યા, તેણે હોયારે ચાંપા ચોસેરાં ૧૧
 લટકાળારે-વઢુ મૈયરથી આવ્યાં, તેણે પ્હેયારે ચાંપા ચોસેરાં ૧૨

ગીત ૫ મું માલેણનું ૩

સ્વચ્છ ગુલાબ ગુંથીને લાવ, માલણ તારો ગજરોરે
 માંહે મોગર કળી ગુંથાવ, માલણ તારો ગજરોરે;
 તારા મજરાનો આપીશું મજરો, માલણ તારો ગજરોરે;
 ચંબેલી ચોક ગાળે ગાળે, બરજે, ચંપા કળી ચતુરાઈથી ધરજે;
 કેવડે કોર બંધાવ, માલણ તારો ગજરોરે;
 જાઈની ગુલ જસુદીની જળી, પાંખડીએ પારીજાત રૂપાળી;
 મોતીડાં માંહે ટંકાવ, માલણ તારો ગજરોરે;
 જરકશ્ચી કુમતાં હીરની આંટી, અમુલ્ય અત્તર અંબર છાંટી;
 શીરે બંધાવ તારો ગજરોરે;

રાતનાં ગાવાનાં ગીત.

ગીત ૬ હું.

લીલી ઘોડીરે લીલો આખજો, ઘોડી ધણ ગાજે;
 લીલડાં જડીત પલાણ, બહેવણ મારી છંદે નાચે;
 છંદે છુંદવ્યારે છુંદણાં, ઘોડી ધણ ગાજે;
 હોંસે રંગાવ્યા કાળા દાંત, વહેવણ મારી છંદે નાચે;
 ઘોડી ચઢી છાંવર સંચાં, ઘોડી ધણ ગાજે;
 મોહી રજા ચારો દેવ, બહેવણ મારી છંદે નાચે;

પહેલેને વિઘ્નનાથરે મોહી રહ્યા, ઘોડી ધણુ ગાળે;
 ગયામાં ગદાધર દેવ, બહેવણુ મારી છંદે નાચે;
 અમણે ને કંતારનાથ મોહી રહ્યા, ઘોડી ધણુ ગાળે;
 યોથથે મહાજેશ્વર દેવ, બહેવણુ મારી છંદે નાચે;
 આરોએ મોહીને શું કીધાં ઘોડી ધણુ ગાળે;
 રાખ્યા મારા દ્રવ્યના રંગ, બહેવણુ મારી છંદે નાચે;

ગીત ૭ મું.

વરને કે કન્યાને પરણવા પહેલાં સ્નાન કરાવતાં ગા. ગી.

અંધોળડી ગંગાના નીરરે, લાડેકડો અંધોળ કરે રે, ૧
 અંધોળડી માડીને હાથરે, લાડેકડો અંધોળ કરે રે. ૨
 અંધોળડી તાપીનાં નીરરે, લાડેકડો અંધોળ કરે રે. ૩
 અંધોળડી બહેનને હાથરે, લાડેકડો અંધોળ કરે રે, ૪

ગીત ૮ મું.

ગણપતિ પૂજન કરે તે વેળા ગાવાનું ગીત.

વાન સોભાગીરે જીવાવર તો, વાનશી ક્યાં હવોરે, ૧
 કાણે તારાં નયણાં સમાર્યાં તો, કાણે તારી સેસ ભરીરે, ૨
 આદિતે નેયણાં સમાર્યાં; તો રના દેવે સેસ ભરીરે, ૩
 એ લાડેકડા સુનેયાની મૂઠ, રૂપયા તારે ભામણેરે, ૪
 ભામણીયાં તો લેછે માને વ્યાપ તો, બહેન કરે યોવારણારે, ૫

ગીત ૯ મું.

(ઘોડે ચઢતી વખતે ગાવાનું ગીત).

કુંઝેર હેલ દધ ઘોડે ચઢડીયા, તારા વેરીને ધાસકા પડીયા;
 કુંઝેર દહીંના ગોરસ ખાટાં, તારા વેરીના હૈયડલાં ફાટાં;
 કુંઝેર દહીંના ગોરસ મીઠાં, તારા જ્ઠાલાંએ અચરત દીઠાં;
 કુંઝેર ખુપે છે અસરોને મસરો, જેવા આવ્યાં તે સાસુને સસરો
 કુંઝેર ખુપે તે જડીઆરે ખાપ, સાજનમાં સોધયે જીઆવરના ખાપ
 કુંઝેર ખુપે તે જડીઆરે હીરા, સાજનમાં સોધએ

જીઆવરના વીરાંરે,

કુંઝેર ઘોડે છે કુલની ખાપરુ, તારું સમા સોબીતુરે સાજન
 કુંઝેર ઘોડે છે કુલની વાડી, કરવડી ઝાલે જીઆવરની માડી
 કુંઝેર ઘોડા પાછળ કામઘેન; રથ ખેસે જીઆવરની બહેન.

ગીત ૧૦ મું.

(વરને પાંખતી વખતે ગાવાનું ગીત).

સેરી સેરી ધુધરડા વાગે છે; કોઇ ઉમરાવ નદો આવે છે,
 કોઈ જન કરો પીછાન કરો, પેલા નવલા વેવાધને જાણુ કરો
 પેલા કોડીલા વેહેવાધને જાણુ કરો.

તારી શેરી છે સુગાળીરે, તારી ધરધણીયાંણી કાળીરે,
 મારી મનમાં આવ્યા મોટારે, વહેવણુ જળ ભરી લાવો લોટારે
 વહેવણુ લેજેરે કુંકાવડી, તારે પારણે આવ્યો નાણાવડી.
 વહેવણુ લેજેરે સોપારી, તારે પારણે આવ્યો વેપારી.

વહેવણુ લેજેરે સુપલકું; તારા ભવનું તે ભાંયું દુઃખડલું;
તારા સુલા પછાડી ગારારે, તારે દિકરી જણ્યાનો વારારે,
તારા સુલા પાછળ ઇંટરે, તારે દિકરી જણ્યાની રીતરે;
તું તો દિકરી જણી જણી થાકીરે, આંખા કેરીની પેઠે પાકીરે

—૦૦—

ગીત ૧૧ મું.

(તોરણપર વર ઉભો હાથ તે વેળા ગાવાનું ગીત)

તોરણે ટચકીરે ટાટલી, માંડવે આવડો સો સ્હોર;
કેરે આંખોરે રાણો રાજીઓ, કેરે આંખોરે સુલતાન;
નહિરે આંખોરે રાણો રાજીઓ, નહિરે આંખોરે સુલતાન,
બેટા આંખોરે—તણો તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;
જાઓ આંખોરે—વહુ તણો; તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;
વીરો આંખોરે—જુદેન તણો, તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;
બહાલો આંખોરે—તણો, તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;
કાલો આંખોરે—તણો, તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;
કન્યાએ ખાપ જગાડીયો, તે અવસરે આવડો સો સ્હોર;

—૦૦—

ગીત ૧૨ મું.

વર કન્યાનો હાથિવાળો મળે તે વેળા ગાવાનું ગીત.

ઢોલા દમક્યારે વરવહુના હાથ મળ્યા,
જેમ ઇશ્વરને પાર્વતીના હાથ મળ્યા.
તેમ જીવાવરને નવી વહુના હાથ મળ્યા,

પારવતીની સૈયો સાથ મળ્યા;

જેમ-બાધને વહુના હાથ મળ્યા.

તેમ જ્યાવરને નવી વહુના હાથ મળ્યા.

—૦૦—

ગીત ૧૩ મું.

ફેરા ફરતી વખતે.

ખેલુને મંગળ વરતીયુંરે, હજુએ છે બાપની બેટી તો,

સજન સાહેલડીરે,

બીજુને મંગળ વરતીયુંરે, હજુએ છે માડીનું પેટ તો; સં

ગગણું ને મંગળ વરતીયુંરે, હજુએ છે વિરાની બહેનતો, સં

ગાયું ને મંગળ વરતીયુંરે, આવીરે હમારડે ગોત્ર તો, સં

કાથા ચંદન ફેરી કુલડીરે, પચીયો છે સારકંસાર તો, સં

જ્યાવર કંસાર નહિં જમેરે, તેડો એના-સસરા તો આવીને

વિનવેરે,

જ્યાવર કંસાર નહિં જમેરે, માગે છે સાંકળીની જોડ તો

આપીને રીઝવેરે

નવી વહુ કંસાર નહિં જમેરે, તેડો એના-સસરા તો વાહીને

રીઝવેરે

નવી વહુ કંસાર નહિં જમેરે, માગે છે સાંકળાંની જોડ તો

આપીને રીઝવેરે

ગીત ૧૪ મું.

જાખડે કુંકા તું ઘોળ ઘોળરે, તુંને આછીને ખીચળ કહડાવું.
 તારા બાપનું ઝુંપડું તું મુક મુકરે, તુંને સસરાના અવાસ દેખાડું.
 તારી માડીની સોડ મુક મુકરે, તુંને સાસુની રહેડ દેખાડું.
 તારી બહેનની રમત તું મુક મુકરે, તુંને નણંદની રમત દેખાડું.
 તારી કાકીના તસકા તું મુક મુકરે, તુંને કાકી સાસુના લાડ
 દેખાડું.

તારી સેહારીના ચણીયા તું મુક મુકરે, તુંને કીતખાખના
 ચણીયા પહેરાવું.
 તારી માડીની બાખરી તું મુક મુકરે, તુંને સાસુના ખાજા
 દેખાડું.

ગીત ૧૫ મું.

હમે ખાંડ ચારોળીના મેવારે, હમે આબ્યા તે વહુવર લેવારે.
 હમને ખાંડ ચારોળી ઘણાં ભાવેરે, હમારે ધણે મામે કન્યા
 આવેરે.

હમે આબ્યાં તે માડીને માસીરે; તમે રહેશો તે મોહડાં વકાસીરે
 હમે આબ્યાં તે બહેનને ફાધરે, તમે રહેશો તે ટગમમ જોધરે
 હમે વહુવર સર્ધ ઘેર જાશુરે, પેલી-નું મોં બહીરું જાશુરે,

ગીત ૧૬ મું.

(વહુવર ઘેર વિદાય કરતી વેળાએ ગાવાનું ગીત)-

ઝીણીરે બહેલે ગાદી ઢળાવો, નવલા બહેવાઈ.

હમને ઘેર વળાવો, વહુવરને વળાવોરે મહારા કોડીલા બહેવાઈ.

ચલાણાંમાં ચાર મોતી, બે આપો બે રાખોરે મહારા નવલા
બહેવાઈ

બહેવાઈને ઘેર ચાર હાથી, બે આપો બે રાખોરે મહારા
કોડીલા બહેવાઈ.

સાજન સઘળું ખોટીરે થાએ, સાખેલાનાં મુખ કરમાયે,
બદરણીના પગ તળવાએ, વહુવરને વળાવોરે મારા નવલા
બહેવાઈ.

આખુંને મુક્યું સરવસ્ત ખોટું, હમને તમારી કન્યારે ખોટી
વહુવરને વળાવોરે, મહારા કોડીલા બહેવાઈ.

ગીત ૧૭ મું.

બહેવાઈનારે માંડવા હેઠ, કંઈ ચાંદા સરીસું ચાંદરણુરે.

તમે જુઓરે સાજન લોક, લાડકડારે જીયાવરે શું કાખારે.

પેલા વાણું માણેકડું, પેલા વાણે ઘેર આણીયું રે.

રાનડીયોરે જાગીને કંઈ, માણેકડું ઘેર આણીયું રે.

ગીત ૧૮ મું.

(વર પરણીને ઘેર આવે તે વેળા ગાવાનું ગીત)

કંઈ ધન ધન દહાડોરે આજનો;

કંઈ છયાવર પરણીને આવ્યારે; ધન ધન૦ ૧

કંઈ.....શ્રીતીને; આવ્યારે.

રાણી.....પરણીને લાવ્યારે. ધન ધન૦ ૨

કંઈ ઉંઝા કરોરે દેવ આંગણાં;

કંઈ નીચલી કરો પરસાળરે; ધન ધન૦ ૩

ગીત ૧૯ મું.

વહુ આવી વહુ બારણે આવી, મારને તાર કંટીરે આવી;

વહુરે વહુ તું તો કુળ વહુરે;

વહુ આવી વહુના હાથમાં લેટા, હોણુ આવી પોર જણસેર
બેટા, વ૦

વહુ આવી વહુના હાથમાં ઝારી, હોણુ આવી પોર પુત્રની
માડી; વ૦

—વહુ આવી વહુ વાંકરે ઝુલે.—વહુ જામસે જુદેરે ઝુલે વ૦

હમારાં કુળદેવે ન દીઠાં, તેં કેમ દીઠાં લાડકીરે,

હમારે ઘેર ત્રણજ પાણી. ખારાં મીઠાંને મળકટારે.

મળકટડે ઘેર છયાવરે જાયા, વહુજર ઘેર લઇ આવીયારે.

ગીત ૨૦ સું.

પુંછડયું ક્યાં વળગ્યુંરે, મારા કુંઝેર કોડીલા;
 વાટેરે જાતાં વડી બહેવણ મળીયાં, તેણે પુંછડયું વળગાડ્યુંરે.
 મારા કું
 ઝેરે પુંછડલાંને વાક જોઇશે, ચમરી જોઇશે; ગોફણીને
 દોરીરે. મારા કું
 ઝેરે પુંછડલાંને આરસી જોઇશે; દાખડી જોઇશે કાંચસાડી વના
 દેખ ચાલેરે. મારા કું
 છયાવર કોડીલા ચાક વસાવસે; ચમરી વસાવસે; ગોફણીલાં
 દોરીરે; મારા કું

ગીત ૨૧ સું.

આજને ચાંદોને સુરજ રથે ચડયા બે હાં, ૧
 આજને ઝોવાધના છયાવર પરણીયા બે હાં. ૨
 આજને માડીને હૈયડે હરખ વણ્યા બે હાં. ૩
 આજને વડીઆધને હૈયડે હીમ ઢળ્યા બે હાં, ૪

ગીત ૨૨ સું.

(ઝોવાધનું હાઈ જતી વખતે મારગમાં ગાવાનું ગીત)
 બહેલો વધાવોરે મેં સુણ્યો; મેં તો સુણ્યોરે મારા બાપ
 અવાસ નવરંગ સાહેબો
 બીજો વધાવોરે મેં સુણ્યો; મેં તો સુણ્યોરે મારી માડી
 અવાસ; નવ૦

અગસ્યો વધાવોરે મેં સુણ્યો; મેં તો સુણ્યોરે મારા
 વીરક અવાસ નવ૦
 ચોષો વધાવોરે મેં સુણ્યો, મેં તો સુણ્યોરે મારી બહેન
 અવાસ, નવ૦
 સાથીયો પુરાવું મારા ચોકમાં, વાંક સાથીયોરે મારા ઘર
 બહાર; નવ૦
 કંચી મ્હકુરે ઉતાવળી, બહેની જુએરે માડી જાપાની
 વાટ નવ૦
 દીએરે તે માગી વધામણી, ભાભી આબ્યોરે તમારડોરે
 વીર; નવ૦
 મેં જાણ્યું દિએર જુકા બોલા, સાચા બોલીરે મારી સાસર
 વેલ, નવ૦
 રણમાં તે ભાલા ઝળકીયા, અહીં ઝળકીરે મોસાળાની
 હાથ, નવ૦
 ઝળકયા તે માથે વીરા મોળીયાં, હવે ઝળકયારે મારી ભાભીના
 ઘાટ, નવ૦
 સસરાને કાળે વીરા શું લાબ્યા, બહેની લાબ્યોરે પામરી
 ચોની જોડ, નવ૦
 સાસુને કાળે વીરા શું લાબ્યા, બેની લાબ્યોરે દખણીના
 ચીર, નવ૦
 નેઠને કાળે વીરા શું લાબ્યા, બેની લાબ્યોરે પામડીએની
 જોડ, નવ૦

દિગ્ગેરને કાજે વીરા શું લાવ્યા, જેની લાવ્યોરે સેલાની
 જોડ, નવ૦
 નથુંદને કાજે વીરા શું લાવ્યા, જેની લાવ્યોરે ધરચોળાની
 જોડ, નવ૦
 જેઠાણીને કાજે વીરા શું લાવ્યા, જેની લાવ્યોરે સાડીઓની
 જોડ, નવ૦
 દેરાણીને કાજે વીરા શું લાવ્યા, જેની લાવ્યોરે સાળુડાની
 જોડ, નવ૦

(જનોઈ દેતી વખત ગાવાનાં ગીત)

ગીત ર૬ મું.

જનોઈ પહેરોરે નંદનાધડીઆ, જનોઈ કીયારે સુનીડએ ધડીયાં.
 જનોઈ સાખ સુનાનુરે ધડીયું,, જનોઈ માણેક હીરલે જડીયું.
 જનોઈ મુકતાફે પ્રોયું, જનોઈ માતા જસોદાએ જોયું.
 જનોઈ મોસાળામાંરે આવે, જનોઈ મામાને મામીરે લાવે.
 બ્રહ્મચારી થયો ભગવાન, હંક સોઈએ તે જમણીરે ખાંધ,
 નાક સાહીને ધરીયારે ધ્યાન, આસન વાળ્યાં તે શ્રી ભગવાન
 આસન વાળીને લીધીરે તાળી, હસવા લાગી તે વજનીરે નારી
 આ તો કૈલિક સરખુંરે લાગે, કાલે દાણુ દધીનુરે માગે.
 સંધ્યા જાણે કાળની વાંધી એક, લટ સીખાનીરે બાંધી.
 વાગે નોખત નેરે નિશાન, બડુએ ચડીયા તે શ્રી ભગવાન.
 જનોઈ જોવા જસોદાને તેડે, ઉભાં દેવકી આંગણાં હેડે.
 જોયો મંદના ધડીયોરે નહરખી, શુભ ગાય કૃષ્ણાખાઈ હરખી

ગીત ૩૦ મું.

(અધરણીના ગીત)

ધેણુ સેરડીએ સાંચરીયાં, જોવા મળ્યાં લોકરે; ધેણુ
જોડીયાં—૨૬.

ધેણુ તો બોલાવ્યાં બોલે નહિ, ધેણુનું તરફાર નમે નહિ;
ધેણુ તમારે પહેરણે, લાવું દખણી ચીરરે; ધેણુ જે
ધેણુ તમારાં સાસરીયાં, દીસે બાવન વીરરે. ધેણુ જે
ધેણુનો મોડ મોતીએ બર્યો, ધેણુનો અંબોડો પુલે બર્યો;
ધેણુ તમારે પહેરણે, લાવું આછા સાળુરે ધેણુ જે
ધેણુ તમારાં પીઠેરીયાં, દીસે સધળાં વારરે, ધેણુ જે
ધેણુની રાખડીએ લટકે ધણો, ધેણુની ચુંદડીએ ચટકે ધણો;
ધેણુ તમારે બેસણે, લાવું સાંઘા માચીરે ધેણુ જે
ધેણુ તમારાં પીઠેરીયાં, દીસે સધળાં ધાંચીરે ધેણુ જે
ધેણુનો હાર હીરે જડયો, ધેણુની દીલડીયે મીનો બર્યો;
ધેણુ તમારે સાળુડે, ભરાવું કસબી ખુદારે; ધેણુ જે
ધેણુ તમારાં પીઠેરીયાં, દીસે સધળાં જુડારે; ધેણુ જે

ગીત ૩૧ મું.

સખી પહેલોને વધાવો મારે આવીઓ,
મેં તો મોકલ્યોરે મારા વીરાને કરમાર.
સાહેલી આજે અનુષ્ઠા આંબો મોળીઓ,
સખી અક્ષત પુષ્પથી મેં વધાવીયો.

બેની બાવીયોરે રૂડો અવસર મારે હાર. સાહેલી.
 સખી બેસાયાં મણેશ મેં તો પ્રેમથી,
 મેં તો પીરસ્યોરે બેની પ્રિતેથી કંસાર. સાહેલી.
 મંડપ માંહે બિરાજશે...કુમાર,
 પરણશે પ્રેમે પ્યારી.....સધળે યદ્દિ રહ્યો ન્યન્યકાર.
 સાહેલી.

ગીત ૮ મું.

તોપો છુટે રંગ મહેલમાંરે ? ? પડે નગારાંતી ઘોંપ
 સમર તારી જાનમાંરે ? ?
 ધમકે ધુધરીઆળા ઘોડાદારે, હમકે ચાલે ધરી હોંશ—સમર.
 નવલી વેવાણુ બહેલી આવળેરે. પ્રેમે બરી પુષ્પ ઘાળ—સમર.
 શુભલે છયાવર....., વધાવી લે ધરી બહાલ—સમર.

ગીત ૯ મું.

મંગળ ફેરા ફેરવાયારે, મેઘાડમ્બર ગાળે.
 પરણ્યા.....ન્યાયારે, દિન ધન ધન આળે.
 મંગળ કારજ કરીઆરે, મેઘાડમ્બર ગાળે.
 ...ગોરીને વરીયારે, દિન ધન ધન આળે.
 ભણી જોડ હવે પુરીરે, મેઘાડમ્બર ગાળે.
 ભણી કેશર-કસ્તુરીરે, દિન ધન ધન આળે.

દ્રષ્ટે જમી ઈશ જાંખોરે, મેઘાડખર ગાજે.
અમર એ જોડ રાખોરે, દિન ધન ધન આજે.

ગીત ૧૦ મું. (શુકન વિષે.)

શુકન જોધને સાંચરજોરે,
શુકને મળીયા છે માળીડારે.
જ્યાવરને ફુલડે વધાવ્યારે,
પછી વરરાગ સીધાવ્યારે. શુકન૦

○ ગીત ૨૩મું મોસાળું. ૧

મોલનજીરે મોકલોરે મોસાળું, માડી જ્યા મોકલોરે મોસાળું.
જેનડવીરા મોકલોરે મોસાળું, સહોદર મોકલોરે મોસાળું-ટેક.
મોસાળું તે મલપતું આવે, મેઘાડખરની પેઠે ગાજે.-મો.
મારો વીરોજી આવ્યોરે સેરી, મેં તો ફુલડાં નાંખ્યાં વેરી-મો.
મારો વીરોજી આવ્યોરે ખડકી, મારી દુઝણી ભેંસો ભડકી-મો.
મારી માડીનો જયોરે જોડી, મોસાળામાં લાવ્યો પેટી.-મો.
મારી માડીનો જયોરે ભાઈ, મારે અવસરે આવ્યો ધાઈ.-મો.

ગીત ૨૪ મું.

વાડીમાં રેલછેલ મોગરો. ટેક.
હુંને આપોરે માતા કાઢણી.
હુંતો મોગરો રોપવા જાડોરે રંનાદેવ, વાડી૦

હુંને આપોરે માતારે ધડુલો,
 હુંતો મોગરો સીંચવા જાડરે રંનાદેવ. વાડી,
 હુંને આપોરે માતારે ટોપલી,
 હુંતો મોગરો રેડવા જાડરે રંનાદેવ. વાડી.

ગીત ૨૫ મું.

હુંગર ઉપર જીગીયા વાંસ, એરે વાંસનો વીંજણુલોરે ધડીયો.
 માણુક મોતીને હીરલેરે જડીઓ, એરે વીંજણુલો આદિતપર ઢળીયો.
 હરખ્યારે આદિત પુછેરે વાત, કહો રાણી રાંદેલ કયાં હોડયાં ધાટ.
 —આઠને ઘેર જગીયારે જાગ, વહુરે—+ વહુએ ઓરાડયા ધાટ.
 ધાટ હોરાડીને લાગારે પ્રાય, ભલેરે પધારયાં રાણી રાંદેલ માય
 ત્રુડ્યારે રાંદેલ દોરે આસીસ, જીવો—ભાઠ કોડ ભવીસ.
 કોડ તે ઉપર હોયરે પંચાસ, આશાપુરી એના કુટુંબ પરિવાર.

ગીત ૨૬ મું.

પેલોરે પોડી, કંડુએ ભરીયો,
 જામ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો;
 માવડીયો ભાંગોની મેલુદારે.
 હું વણુજરી, દાસ તમારી,
 નવજાખ પોડી એકલડી હંકારું, માવડી.
 બીજેરે પોડી, શ્રીફળે ભરીયો,
 જામ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો, માવડી. હું. દા. ન. મા.

ત્રીજેરે પોડી, ખારેકે ભરીયો,
 જમ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો, માવડીં હુંવં દાં નં માં
 ચોથોરે પોડી, ફેફ્ફે ભરીયો,
 જમ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો, માવડીં હુંવં દાં નં માં
 વેચી ન જાણું, સાડી ન જાણું,
 નવલાખ પોડી એકલડી હંકારું. માવડીં

ગીત ૨૭ મું.

મારી આંગળી ધાસી, રાંદેલ પુગ્ગ કરતેલાંરે. ૧
 અંબોડારે લચીયા, રાંદેલ પાય પડતેલાંરે. ૨
 હુંતો જાઉંરે કાસી, તારે જમને તપ કહરે. ૩
 માગું ધણીયના રાજ, અખંડ હેવાતન ધાટડીરે. ૪
 મારી આંગળી ધાસી, રાંદેલ પુગ્ગ કરતેલાંરે. ૫
 અંબોડારે લચીયા, રાંદેલ પાય પડતેલાંરે. ૬
 હું તો જાઉંરે રેવાજ, તારે જમને તપ કહરે. ૭
 માગું સસરાના રાજ, સાસુના ઘાટ સોલામણારે. ૮

ગીત ૨૮ મું.

રાંદેલ રહો રહોરે, તમને—ભાધ મનાવે. ૧
 રાંદેલ રહો રહોરે,—વહુ પાયે લાગે. ૨
 રાંદેલ રહો રહોરે, તમને ચીરના ચંદરવાં. ૩
 રાંદેલ રહો રહોરે, તમને મરના જલેયાં. ૪

રાંદેલ રહો રહોરે, તમને પીછાછનાં પાથરણાં. ૫
 રાંદેલ રહો રહોરે, તમને મોતીનાં અપ્યાણાં. ૬

ગીત ૨૬ સું.

કંકુ છાંટી કંકોતરી મોકલે, કોડે કાંવે સુમદ્રા જેન;
 વિરા વહેલા આવજો.

દેવ દુંદાળાને લાવજો, એ છે પારવતીનાં પુત્ર; વીરાં
 શ્રીકૃષ્ણ બળદેવ જે બાંધવા, પવીત્ર પીતા, વાસુદેવ, વીરાં
 પાંચ પાંડવ દાસ તે તમ તથા, હરનીશ જપે તમારું
 નામ વીરાં

જગત જનેતા દેવકીને રાહીણી, યશોદાદેવી તમારા માત;
 વીરા વહેલાં

ભત્રીજા બલા મન ભાવના, તમ આવે થાશે સુખચેન;
 વીરા વહેલા આવજો.

રાણી રૂકમણીનેરે સતી સતભામા નેયે જાંબુવતી;
 વીરા વહેલા આવજો.

ભીડભંજન તમારી ભાભીઓ, સોળ સહસ્ર એકસોને આદ;
 વીરા વહેલા આવજો.

કંથ જેઠ દિયરીઆને કોડ ધણા, તમે ભવ તારણ ભગવાન;
 વીરા વહેલા આવજો.

સાથે જાદવ સધળાને લાવજો, ખીણ ઉત્તમ વરણ અનેક;
 વીરા વહેલા આવજો,

વેદ વંચતા વિપ્રને લાવજો, ખીજો સર્વે કુટુંબ પરીવાર વીં
 થોડું લખ્યું ધણું કરી વાંચજો, પ્રભુ નોંધારાના આધાર વીં
 પ્રતી દ્રષ્ટે વેલા પધારજો, શેષનાગ નપામે પાર વીરા વં

ગરબી ૧ લી

આજની ધડીરે રળીઆમણી;

હારે મારા બહાલાજી આજની વધામણીજીરે, આજની ૦ ૧

હારે સોહાસેણ પુરાની સાથીયા;

હારે ઘેર મલપતા આવે હરી હાથીયાજીરે, આજની ૦ ૧

હારે સખી આલેરા વાંસ અણુવીએ;

હારે મ્હારા બહાલાજીને મંડપ રચાવીએ જીરે, આજની ૦ ૨

હારે સોહાસેણ ચાર તેડાવીએ;

હારે મ્હારા બહાલાજીને મોતીડે વધાવીએ જીરે, આજની ૦ ૩

હારે સોહાસેણ મળજો જે ધડી;

હારે મ્હારા પ્રભુજી પધારે તે ધડી જીરે, આજની ૦ ૪

હારે અધ્યા દાસ રાજેના સ્વામિ ફાંકડા;

હારે હું તો મોહી મુંછના આંકડા જીરે, આજની ૦ ૫

ગરબી ૨ જી.

આવેની લાલ વરણાગીયા;

હારે ઘેર આવેની રયામ સવાદીયા જીરે, આવેની ૦ ૧

હારે કહાના આવો તો શીખવું ચાતુરી;

હારે આપણુ રમીએ તે રંગભર રાતડી જીરે, આવેની ૦ ૧

હારે આલો જઈએ જમનાજીના ઘાટમાં,

હારે પેલા હરીજન લોક દેખે વાટમાં જીરે, આવેની ૦ ૨

હારે રૂડા દાસ રાજેના સ્વામિ વાંકડા;

હારે હું તો મોહી રહી મુંછના આંકડા જીરે, આવેની ૦ ૩

ગરબી ૩ જી.

મારાં રવામિ બોલોરે વહાલા,	મારાં ૦ ૧૬,
જસોમતી નંદ તણા લાલા,	
ધેલીરે થધને જોકુળમાંરે ભમતી,	મારાં ૦ ૧
ખીગ્ગ કાઢની વાતો નથી ગમતી;	
એવીરે તમને કાણુ મળી ધૂતી;	મારાં ૦ ૨
જેણેરે તારં ચીનકું લીધું લુંટી;	
વહાલારે તારી વાતલડીરે જોતી,	મારાં ૦ ૩
આંસુડાં ભરી ભરીને રોતી;	
ભુંડારે લોકે ભરમાવ્યા તમને,	મારાં ૦ ૪
તેથી તમો મળતા નથી હમને,	
વહાલારે તમને કશું નહિ કહીશું;	મારાં ૦ ૫
મોહન તારી મરજી મુજબ રહીશું.	
ઝાઝુરે હવે શું કહીએ તમને;	મારાં ૦ ૬
મોહનવર મ્હેર કરો હમને,	
એવું સુણી આવ્યા ગીરધારી;	મારાં ૦ ૭
દીધું આલીંગન ત્યાં મોરારી;	

ગરબી ૪ થી.

અચકો મચકો કારેલી.

તમને કહ વહુ જોરા ગમશે લાલ, અચકો મચકો કારેલી,
અમને રૂખી વહુ જોરા ગમશે રાજ, અચકો ૦

એ ડીંગણીને શું કરશે રાજ,	અચકો ૦
એ ડીંગણી કામણુગારી રાજ,	અચકો ૦
એને ઉંચી ઉંચી મેડીએ બેસાડીશું રાજ,	અચકો ૦
એને ટોપણો ધરાયું ધાલશું રાજ,	અચકો ૦

ગરબી ૫ મી.

(સતી અનસુયા નાટક).

બ્રહ્માવળી બહેલા વળજેરે—પાયે પડું છું.
 દાસીપર અટળક ઢળજેરે—પાયે પડું છું.
 પ્રીતમ મારે શીરે સંકટ નહા છાયું. (૨)
 પરાણાએ વિપ પાયુંરે—વિપ પાયુંરે—પાયે પડું છું.
 શીયળ ધન મારું મોહન જો હું ટાશે (૨)
 ઝુરી ઝુરી જીવડો આ જાશે—જીવડો જાશેરે—પાયે પડું છું.

ગરબી ૬ ઠી.

પાતલીયા પાલવ મેજારે પાયે પડું છું;	
જખીલા છોડો છોડોરે પાયે પડું છું.	૧
બહાલાજી મારા વંદાવનની વાટે જાતાં.	
શીદ મને નડો છોડે પાયે. પડું છું.	૨
બહાલાજી મારા જલકાશે મારે બેડું,	
દાગ જમને કહેશે ભુકુંરે. પાયે પડું છું.	૩

વાલાજી મારા કામ થણું છે ધીર મારે,
 શું રોકા જીમના આરે. પાચે પડું છું. ૪
 વાલાજી મારા લોક જાણે એવું મારું;
 અમે સાસુની વહુ વારે. પાચે પડું છું. ૫
 બહાલાજી મારા કંથને કપરો જાણો;
 કાંઈ સજા દે પ્રભાણે. પાચે પડું છું. ૬
 બહાલાજી મારા સ્વામિ રવીદાસના શોહાગી;
 મને માથા તારી લાગી. પાચે પડું છું. ૭

ગરબી ૭ મી.

સાંભળારે તું સજની મહારી, રજની ક્યાં રમી આવીજ;
 જરસેવો તુને ક્યાં વળ્યો, તારી ભમ્મર કહાં ભીંજણી,
 સાચું બોલોજી, ૧
 વનમાં હું તો છુલી પડીને, અતીસે મઝાણીજ;
 જરસેવો મને તાં વળ્યો, મારિ ભમ્મર ત્યાં ભીંજણી,
 સાંભળ સજનીજી. ૨
 કાલ મેં તારી વેણ ગુથીતી, છંટી ક્યમ વિંચસણીજ;
 એવડી ઉતાવળ શી પડી જે, ઝુલડી નવ પાંધણી,
 સાચું બોલોજી. ૩
 કાળો તે ભમરો શિરપર બેઠો, ઉરાડતાં સેર છંટીજ;
 જ્યમ ત્યમ કરીને પાંધતાં, વચમાંથી માડી તૂંટી;
 સાંભળ સજનીજી. ૪

આ ચોળી અતલસની પ્હેરી, સમગરે વખાણીછ;

ચોળીની કસ કહાં તૂટી, તું આવડી કહાં ચોળાણી

સાચું બોલોછ. ૫

દેયું મારું કુખવા આવ્યું, વાએ કરીને કાંપ્યુંછ;

પીડા ટળવા કારણે, મેં કળે કરી દગ્યાણું; સાંભળ સજનીછ ૧

આવડાં પુષ્પ કહાંથી વાટે, પુજને કાણે આપ્યાંછ;

એવો રંગ રસીયો કુણ મળિયો, પ્રેમ કરીને આપ્યાં;

સાચું બોલોછ. ૭

સુરજકળાએ હું જાતી દત્તી, વાટે મળ્યા વનખાણીછ;

સમખાણને મુને તેણે આપ્યા, તેની પ્રતિજ્ઞા પાળી

સાંભળ સજનીછ. ૮

અવળો અણિયો કેમ પેયો છે, જોમ લેમ વીંટી સાડીછ;

સજક મધને સુંદરી હાવાં, વચ્ચ પ્હેરેતી કાળી,

સાચું બોલોછ. ૯

સાક ના સૈયરે કીધો, ઉતાવળે વેગે ચાલીછ,

અવળો અણિયો પ્હેરી દીધો, હવે વચ્ચ પ્હેરીયું વાળી;

સાંભળ સજનીછ. ૧૦

નિકળી હતી તું સાથી પ્હેલી, સાથ હમારો ગ્હેલીછ;

પછવાડેથી ક્યાંથી અણિકા, જઈને તું બહેલી બેઠી,

સાચું બોલોછ. ૧૧

નિકળી હતી હું સાથી પ્હેલી, સાથ સૈયરનો ગ્હેલીછ;

વાટે હું ભૂલી પડી ગઇ, ત્યાંહી જઇ બેઠી બહેલી,

સાંભળ સજનીછ; ૧૨

હસ્તુરી અંગે બહેકે છે, આ વનમાં ફાણ આવેછ;
 સર્વ શરીરે તારે વ્યાપી રહી છે, તે કયમ જાએ ઢાંકી,
 સાચું બોલોછ. ૧૩

મૃગશિક્ષાએ મૃગભો બેઠો, તેને મેં જમ જાણ્યોછ;
 તેની વાસના મારા અંતરમાં પેડી, તે નથી રહેતી ઢાંકી,
 સાંભળ સજનીછ. ૧૪

અધુરદંત બેઠો દિસે છે, છાતીએ નખ વાગ્યાછ;
 તારણી તારા તનડામાં પેડી, કામખાણ ક્યાંહાં વાગ્યાં.
 સાચું બોલોછ. ૧૫

બધુરાં વાયક પોપટ બોલ્યો, તેને મેં જમ જાણ્યોછ;
 મંચળ ચાંચ બરીને નાડો, તતક્ષણ ત્યાંથી દૂરો.
 સાંભળ સજનીછ. ૧૬

શ્યામ સુંદર તને મળ્યા દિસે છે, તે અંગે તું પસરાયછ;
 ને ને પુછું તેના ઉત્તર આપે, એ બધી તુજ ચતુરા.
 સાચું બોલોછ. ૧૭

ને વાટે હરિ મળીયા હોયે, તે વાટે નવ જાઉંછ;
 બાજ વાટે હરિ મળીયા હોયે, કહો તેવા સમ ખાજ.
 સાંભળ સજનીછ ૧૮

જુરે એવી પ્રતિજ્ઞા ને, પરપુર્ય ભાષ આપછ;
 હાંસ દયાના સ્વામિને બજતાં, ભવની ભાવટ જાય.
 સાંભળ સજનીછ. ૧૯

ગરબી ૮ મી.

માણીગર આવો, મહારે મોહાસે માણીગર આવો,
 બહાલા રાને લોચન લલચાવો, માહરે મોહાસે. ટેક.
 ધણા દિવસની ગવાડં છું જૂઠી, તે આજ લઇએ લહાવો.

માહારે. ૧

ના નવ્ય કહેશે ક્યાંહાં કોહો મળશે, ફરી અવસર આહાવો.

માહારે. ૨

મનમાની મોજે માણીશે, ફરી તો નહિ ફાવો. માહારે. ૩
 જ્યારે બારે પણ હું છું તમારી, સીદને તરસાવો. માહારે. ૪
 અધર સુધારસ સુખનો સાગર, આજ પીયો ને પાવો.

માહારે. ૫

રસીકરાય છે દયાના પ્રિતમ, માટે માહારો દાવો. માહારે ૬

ગરબી ૯ મી.

મોહાસે પધારો માહારા રાજ, માણીગર મોહાસે પધારો;
 વાહાલ પધારો વ્રજરાજ, માણીગર મોહાસે પધારો. ટેક.
 ફરી રાખી છે એકઠી, ધણા દિવસની મોહ;
 રાજ મળે તો ધીજીએ આવી રહી છે માહારી હોહ. માણીગર. ૧
 હું પણ દાસી રાવણી, બાલ મહાની લાજ;
 જોખન લહેરે જાવ છે, મળેને માહારા રાજ. માણીગર. ૨
 હું સરખી બહુ આપને, માહારે તો એક આપ;

રહેવાતું નથી રાજવણુ, કોને કહું પરિતાપ. માણીગર. ૩
 સેજ સમારી કુચડે, આનંદ હર ન સમાય;
 પ્રાણુજીવન ત્યાંહાં પોહોડશે, હું તો તળાંશીક પાપ.
 માણીગર. ૪

પ્રિતમદાસ દયાતણા, શ્રી વજરાજ કુમાર;
 જણા દિવસની હોંસ છે, પુરા પ્રાણુ આધાર. માણીગર. ૫

ગરબી.

કાનુડો કામણુગાજોરે, સાહેલી આ તો કાનુડો કામણુગાજોરે.
 ૧૬.

કાનુડો કામણુગાજો, રસભર્યોને રખાજો;
 આ શું આંખડીનો આજોરે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૧

રંગ રાતો મદમાતો, વાંસલડીમાં ગીત ગાતો;
 નેણું શું કરે છે વાતોરે; સાહેલી આ તો કાનુડો. ૨

બરવા હું ગઇ પાણી, પ્રેમ પીડા ભરી આણી;
 બેલી અમ્મ હું આવી આણીરે; સાહેલી આ તો કાનુડો. ૩

તેં કહ્યું તે મેં નહિ માન્યું, આજે ભરી જાતે નાણ્યું;
 આજે મેં હો તો તું જાણ્યું રે; સાહેલી આ તો કાનુડો. ૪

મેની તાહરે પામે લાચું, જાણી વીના મેહું લાચું;
 દયાતો પ્રિતમ માણું રે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૫

નળ દમયંતી વિયોગ.

રાગ રામઝી.

- વૈદરબી વનમાં વણવણે, અંધારી રાત;
ભાભિની ભય પામે ધણું, એકલડીરે જાત. વૈદરબી. ૧
- રસનાયે નામજ નળતણું, મુખ જપતીરે જાય;
શુદ્ધ નથી શરીરની, લાંબે કંટક પાય. વૈદરબી. ૨
- રોષ રોષ રાતી આંખડી, ભરે આંસુ નીર;
નયણે ધારા બળ્ળે ઝરે, વહે અંગ રૂધીર. વૈદરબી ૩
- હીંડતાં તે આંખડે, પગમાં વાજે ઠેસ;
ચાલતી હોય રહે, ભરાયે કાંઠે ઢેસ. વૈદરબી ૪
- અંગે ઉઝરડા પડ્યા ધણા, વહે સૌણિતધાર;
હો નળ હો નળ જોલતી, બીજે નહિં વીચાર. વૈદરબી. ૫
- હંડા દેવતર ઉતરે, ચઢે ગીરી કરાડ;
અશુદ્ધે ઉધડકે નહિં, પાડે વાધ બરાડ. વૈદરબી. ૬
- વાંકી વાટ ટીંગા ટેકરા, બયાનક જોહ;
રાક્ષ મહિ સાપ ટુંકવે, ધણું મુધવે ઘોહ. વૈદરબી. ૭
- જીવંદ પશુ પંખી તણા, ન પડે કાંઈ પ્રીત;
વરવણીઅર બીહાવે અરણ્યમાં, ધાયે વળગવા રીંછ. વૈદરબી. ૮
- શૂકર રોઝ ચિકારડાં, ચીતરા દે ફાળ;
ફાણ નાદ હોયે ધણા, બહુ જોયે સિયાળ. વૈદરબી. ૯
- આંખા આંખથી લીમડા; અરીઠા અવાર,

- શીમળ સમગી રોગકા, ન સૂઝે પંથ વિચાર. વૈદરબી. ૧૦
 જેર બાખરને કાચકી, કંટાળા શુભેર;
 બાવળીયા બહુ બોરડી, સરચુવા સમેર; વૈદરબી ૧૧
 આખડી પડતી સુંદરી, ચરણે વેલા વિંટાય;
 છુટા કેશ કામિની તણા, અંખરે ઝીંટાય, વૈદરબી. ૧૨
 વૃક્ષ અથડાએ અંગતુ, મૂકે કાંટામાં પાય;
 શુદ્ધ નથીરે શરીરની, ભજતી નળરાય, વૈદરબી ૧૩
 દિવસ નિશા પ્રીછે નહિ, એવું ધાડું અરણ્ય;
 દમયંતી બૂલી ભમી, ત્યાં દિવસ ત્રણ. વૈદરબી. ૧૪
 અન્ન ઉદક પામી નહિ, નહિ ભેસવું શયન;
 ત્રણ દિવસ એમ વહી ગયા, ભમયંતા વન વૈદરબી. ૧૫

(વલ્લભ)

વન ભયાનક ભામિની ભમી, દિવસ ત્રણ ગયા વહીરે;
 વાટ ઘાટને ગામ કામ કંઈ પ્રેમદા પામી નહિરે;

રાગ રામઝી ૨.

બૂલી ભમે છે ભામિની, નેપેધનાથની નારરે;
 હો નળ હો નળ બોલતી, ભીમકરાજ કુમારરે.; બૂલી૦ ૧
 ધોવાયું કાળજ આંસુએ કરી, વેદનાએ વ્યાકુળરે;
 અર્ધ ઉધાડી ફેંકી, નાથે કાડયું છે પટકુળરે; બૂલી૦ ૨
 એવે દોહા એક ચીતરો, ધાર્મ દમયંતી ઉભટરે;

પૂછે ભાળ નળ ભૂપાળની, છે તારા જેવી કટરે. ભૂલી૦ ૩
 શાફલ દોડો વાંટમાં, વૈદરભી પૂછે ધરી વહાલરે;
 નૈપથનરેશ વાટે મળ્યા, છે તારા જેવી ચાલરે. ભૂલી૦ ૪
 સાવજ થાયે ગાબરા, ભય પામી નાશી જનપરે;
 રળે વનદેવી અમને ઝાલતી, પશુઅરિ કંપાયરે; ભૂલી૦ ૫
 પૂછે ઉંચાં દ્રુમને, તારી ગગને ગઈ ડાળરે;
 ઉત્તર જે મારી વતી, કહીં દીસે ભૂપાળરે; ભૂલી૦ ૬
 પર ઉપકારી સદા તમો, વળી શીતળ તારી છાંયરે;
 નૈપથનાથ કયલું દીકડા, જેઉં છાં વનમાંયરે; ભૂલી૦ ૭
 તર ઉત્તર આપે નહિ, તેમ તેમ રાણી રાયરે;
 પુણ્ય શ્લોકે જ્યારે પરહર્યાં; શત્રુ થયાં સર્વ કોયરે, ભૂલી. ૮
 અજગર પડ્યો છે વાટમાં, ત્રિકાશી મુખ ભાગરે;
 દમયંતીએ જાણ્યું નહિ, તેના મુખમાં મુક્યો પાગરે ભૂલી. ૯
 ચરણ ગળ્યો જનનું લગે, વિષ ચઢી ગયું શરીરરે,
 પડી ભોંમ સાદ નળને કરે, મુખે પાડી રીર રે; ભૂલી૦ ૧૦
 અજગર આનંદ પામીઓ, ભડું જડ્યું ભક્ષરે;
 વૈદરનીં ધણું વણવણે, ઉંચાં ચઢી ગયાં ચક્ષરે; ભૂલી૦ ૧૧
 પટે બધાઈ કાચકી, મુખે પડીઓ રોષ રે;
 ખરણ સમે મુકે નહિ, હૃદયે રસના પુણ્ય શ્લોકરે; ભૂલી૦ ૧૨
 રોતી રાણી સાંભળી, પારખી આંખો ધાયરે;
 પમ દોડો અજગર મુખમાં, તેણે સ્થામાને આહીરે; ભૂલી. ૧૩
 પારખીએ અજગર મારીઓ, કાહોવાકાને ધાયરે;

જાત કરીને મુકાવીઓ, નળપલિનો પાયરે જુલી. ૧૪
 વેદરર્થાને વિષ ચઢ્યું નહિ, એ વાસાવનું વરદાનરે;
 કળતળ વાસ મુઘાતણી; દેહી રહી પરમનિધાનરે; જુલી. ૧૫

નળાખ્યાન.

કરુણા રસ)

રાગ મેવાડો.

મોસાળ પધારારે, મોસાળ પધારે.—

મોસાળ પધારે જાડુબારે, લાડવામાં જે જાળ;

નમાયા થઈ વરતજો, સદેજો મામીની માળ—મોસાળ. ૧

હૃદયાં ચાપેરે, રાણી હૃદયા ચાપે;—

હૃદયા ચાપે પેટનેરે, જો હૃદયું વેહેલું લાડ;

હવે મળવાં દોહવારે, મળાયે તો પ્રભુનો પાડ—મોસાળ. ૨

થયાં માત વોહોણારે, થયાં માત વોહોણા;—

માત વોહોણાં થયાં ઘમણારે; તહીં દો રડો સાથ;

રૂએ રાણી હૃદયા દાટેરે; દાણ માથે ફેરવશે હાથ—મોસાળ. ૩

મહિરના ગુરજરે, મહિરના ગુરજ.—

મહિરના ગુરજ મુદેવજરે, તમારે જોજે સોયું જે તન;

જઈ દહેજો મારી માતનેરે, જવની પેરે કરજો જવન;

મોસાળ. ૪

પુત્રી જમાઈરે, તમ તથાં પુત્રી જમાઈ;—

પુત્રી જમાઈ તમતથાં, કહેજો વનમાં પૂર્યો વાસ;

જઈ કહેજો મારા તાતનેરે; અમ જોગીનો લે તપાસ;—

મોસાળ૦ ૫:

ચુંબન કરતીરે, માવડી ચુંબન કરતી,—

ચુંબન કરતી માવડીરે, ફરી ફરી મુખ જોય;

લિપેથઈ નવ ઉતરેરે એમ કહી દમયંતી રાણ.—મોસાળ૦ ૬

પ્રેમાનંદ કૃત નળાખ્યાન.

રાધિકાજી સ્વપ્નામાં પરણ્યાં તે વિષે.

રાગ પદ્મ.

હોગતે જ્ઞાણ રાધાની માડી જાગી, એના ચિત્તમાં ચટ્ટી જાગીરે;

આશુરે કીધું—ટેક.

કુંવરી મારે દુઃખના દરિયા આજ રેસ્યા, તેં કુળના મારગ

મેસ્યારે; આશુરે.

કુંવરી મારી કયા વેળીએ વેર સાંધ્યાં, તેં મીંઢળ કોનાં પાંધ્યાંરે;

આશુરે.

કુંવરી તારો કેઈ નગરીમાં દાંત વહેર્યો, તેં ચૂડો કેનો પહેર્યોરે;

આશુરે.

કુંવરી તેં તો અવડો લીધો મારો ગ્રાહી, વરમાળા કેની ધાલીરે;

આશુરે.

કુંવરી તેં તો ઉપરણી કેની ઝોઢી, તારે કીયા વરની જોડારે
આશુરે.
કુંવરી તારે માંડવડો ક્યાં રોખ્યો, તારા વરને કાણે પોખ્યોરે
આશુરે,
કુંવરી ત્યાં તો ક્યાં ગુરૂદેવ આવ્યા, ત્યાં કાણે વેદ ભણાવ્યારે
આશુરે.
કુંવરી તને કેણે રંગ રમાડ્યાં, ત્યાં કંસાર, કેણે જમાડ્યારે
આશુરે.
કુંવરી તેં તો કુળમાં લગાડી ખામી, તને બળ્યો રાજનો સ્વામિરે
આશુરે.

—૦૮—

રાધાજી.

જોટલે ત્યાં તો બોલ્યાં છે રાધા વાત, તું સાંભળ મારી માતારે
મેં બહુ સારું કીધું.—ટેક.
માતારે મારી દુઃખના દરિયા નથી રેલ્યા, નથી કુળના મારગ
મેલ્યારે; મેં બહુ.
માતા મારી શિશ તમારાં નથી વહેયાં, પાનેતર પ્રભુનાં પેયારે
મેં બહુ.
માતારે નથી વેરીએ વેર સાંધ્યાં. માંઢળ મોહનનાં બાંધ્યારે
મેં બહુ.
માતા મારી મથુરાં નગરીમાં દાંત વહેયો, મેં ચુટા એવિચળ
પહેયોરે; મેં બહુ.

માતા તારો જીવડો લીધો નથી ઝાલી, વરમાળ વિકૃતની ધાલીરે;
મેં બહુ.

માતા મેં તો હરખે ઉપરણી ઝાઢી, મારે અખંડ વરની જોડીરે;
મેં બહુ.

માતા મારો માંડવટો મનમાં રાખ્યો, ઉમાયે વરને પોંખ્યોરે;
મેં બહુ.

માતા ત્યાં તો તેત્રીસ કોડ દેવ આગ્યા, બ્રહ્માએ વેદ બણાવ્યારે;
મેં બહુ.

માતા મારી કૃષ્ણ-ચરણામૃત મેં પીધાં, ત્યાં શીવે કન્યાદાન દીધારે;
મેં બહુ.

માતા મારી બ્રહ્માયે રંગ રમાડ્યાં, કંસાર ઉમાએ જમાડ્યારે
મેં બહુ.

માતા મેં તો શિવને ચઢાવ્યા પુત્ર ગજરા, વાસુદેવ સરખા સસારે;
મેં બહુ.

માતા મેં તો શિવને ચઢાવ્યાં જસુ, દેવકીજી સરખાં સાસુરે;
મેં બહુ.

માતા મેં તો શિવને ચઢાવી છે હલદી, સુમદ્રા સરખી નણુદીરે;
મેં બહુ.

માતા મેં તો શિવને ધરાવેલા હાર, મને મળ્યા કૃષ્ણ ભરથારે;
મેં બહુ.

માતા મારી કુળમાં લગાડી નથી ખામી, મળ્યો રાજેનો સ્વામિરે;
મેં બહુ.

રાધિકાના માતા.

એટલે વળતી માતા બોલ્યાં છે વાણી, તું તો સાંભળ પુત્રી શાણીરે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી એ તો કૃષ્ણ કહેવાયો કાળો, તે ક્યાં શોધ્યો ગાવાભારે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી એ તો કાનુદો કામણુગારો, એ ધીંગડમલ્લ ધુતારોરે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી એમાં ચાંદ સરજની સાખ્યો, એને જસોદાજીએ રાખ્યોરે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી એ તો ગાયો ચારીને પેટ ભરતો, પરનારી પાછળ દરતોરે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી તારો તાત આ વાત જો મળે, તે કહે પ્રાણજ આણેરે;
આશુરે કીધું.

કુંવરી તેં તો નવ કરવાનાં કામ કાધાં, અમને હુઃખડાં બહુ દીધારે;
આશુરે કીધું.

—(૦)—

રાધિકા.

માતા મારી કૃષ્ણને એમ નવ કહિયે, એને ચરણે જઈને રહીયેરે
તું સાંભળ માડી.

માતા એ તો ચાંદ ભુવનનો છે વાસી, એને ચરણે કોટીક કાશીરે;
તું સાંભળ માડી.

માતા હવે પરણ્યાં તે ફાક કેમ આશે, જે સરળ પશ્ચિમ જાશેરે;
તું સાંભળ માડી.

માતા તારે કરવું હોય તે કરજે, તારે મરવું હોય તો મરજેરે
તું સાંભળ માડી.

માતા હું તો પૂરણપદને પામી, મને મળ્યો રાજેનો રવામિરે;
તું સાંભળ માડી.

—••—

સતભામાનું રુપણું.

નારદ સ્વર્ગ ભોવનથી આવ્યા; એક પુષ્પ અનુપમ લાવ્યા.
જમને બેટ બુદરને કીધું; હરિએ હેતે કરીને લીધું.
પુષ્પ આપ્યું છે રક્ષમણી નારી; સતભામાને મૂક્યાં વિસારી,
નારદ સતભામા મંદિર ગયા; પેદેલા માંડી સમાચાર કહ્યાં
તમને નવ ગણ્યાં તરણાને તોલે; એવાં વચન ઋષિરાય બોલે.
મેં તો વાત સાંભળી તમારી; દિલમાં દુઃખ ઉપજ્યું છે ભારી.
મારી થેલી ધરીએ નવ રોપ; શામળિએ તો પાડ્યો સોપ.
હું તો શું કહું તમને મુખથી; આવાં નિષ્ણીયાં થયાં કયાંથી ?
સુણી નારદજીની વાણી; ધણું રોષે ભરાયાં ગાણી.
એવું કહીને નારદજી સધાવ્યા; સંજ પડીને શામળિયોજી આવ્યા.
સ્વામિ ગોવિંદજીના પૂછે; નારી રોપનું તે કારણ શું છે ?

—••—

સતભામા વચન.

માણ્ય માણ્ય મનના ભામા, રાજ મારે ઘેર શિદ્ધ આવ્યા ?
એમ ખીજી બોલ્યાં સતભામા, રાજમારે ઘેર.

તમે જોવાળિયા મન કીધી,	રાજમારે૦
એઠી આહીરની હાસ પીધી,	રાજ મારે૦
તમે મદદ મટીને થયા મેરી,	રાજ મારે૦
મ્હારા વહાલા મટીને થયા વેરી,	રાજ મારે૦
તમે નારીને વેષે નામ્યા,	રાજ મારે૦
તમે જયક થઇને જામ્યા	રાજ મારે૦
ઓલી રક્ષમણી બહાલી કીધી,	રાજ મારે૦
મારે આપે છાની છરી કમ દીધી,	રાજ મારે૦
તમે અમથી છાનાં અંતર કીધાં,	રાજ મારે૦
અમને વિખડાં ઘોળા શે ના દીધાં,	રાજ મારે૦
એમાં મોવિંદજી શું જાણે,	રાજ મારે૦
તે તો લીલા તમારી જાણે,	રાજ મારે૦

મારા વહાલા સનાદે રેજે રે, મીઠા બોલા સનાદે રેજે રે;
અમ સરખું કાંધ કામ પડે તો, અળગા રહીને કહેજે

મારા વહા૦ ટેક.

પારીજાતકની પાંખડી નારદ, સ્વર્ગલુવનથી લાવ્યા;
હૈયામાં તો હોળી લગાડી પછી, હોલવવા શિક્ષેને આવ્યા;

મારા વહા૦

એવાં અનુપમ પુષ્પ મંગાવી, આપ્યાં વેદરબી રાણી;
માયા જમારી જાણી મોહનજી, હેત હૈયાનાં લીધાં તાણી;
પરણ્યાં પહેલી સસરે આવી, એતું કુળ જુઓ વિચારી;

જાદવ કુળને કલંક લગાડી, એ તો નીસરી આવી છે નારી.

મારા વહાં

દ્રાવિડ દેશમાં રહેતીતી ત્યાં, કોણ કરમ મત લાગી;
ઓછામાં એક પૂરું કરવા એ, મારે કર્મે ક્યાંથી ભાગી;

મારા વહાં

કોધ કરી બોલ્યાં સતભામા, જા જીવંત મારા;
“ આ જીવ્યાથી મરવાં ભલાં ” કહેતાં, નયણે વહે છે
નિરધારા. મારા વહાં

અમે અમારે ઘેર કૃષ્ણજી, જેમ રાખશે તેમ રહીશું,
આ દુઃખથી અધિકું પડશે તો, તમને આવીને કહીશું.

મારા વહાં

કૃષ્ણુ:—ત્યારે બોલ્યા રસિયો જાદવપતિ, પુત્ર લાવીશું દહાડી;
તારા સમ જે તારે આંગણે, વચનાવું કહે તો વાડી;
સોહાગણ બોલોરે; હેત નાભી કમળનાં બોલો, સોહાગણ
બોલોરે. ટેકં

સતભામા—એક કુલ એકલીને આપ્યું, અમે રહ્યાંજ આંખો મીચી;
મેં જાણ્યું જે મારા નાથજી, સહુને આપશે સરખું વહેંચી
મારા વહાં

કૃષ્ણુ:—નારદને તો સર્વે જાણે જે, ઘેર ઘેર રાડ ધલાવે;
જે આર ઘેર જ્યારે રાડ ધલાવે, ત્યારે અનાજ એને ભાવે.
સોહાગણ

સતભામા—નારદ ઋષિ સદાએ સુખી, કદી ન જુદું બોલે;

જોવું હોય તેવું કહે મુખપર, તમે નથી નારદને તોલે-મારાવ.
 કૃષ્ણ—ત્રિકમ કહે તમે સુણો તારણી, કુધટ જોલો મુખ નિરખું
 આજ શિખામણ પુરી લાગી, હવે આપીશ સૈને સરખું
 સોદામણ

સતભામા—એવાં વચન તો ત્યાં કહીએ, ન્યાં બાળક હોય નાના
 સાચું જુહું તે તો માને, પછી હુલરાબ્યા રહે છાનાં મારા વ૦
 કવિ—અલખેલો કર જોડી ઉભા, જાદવ પાથરે જામા;
 ગોવિંદજી કાલાવાલા કરે બહુ, તોયે ન માને સતભામા સોદામણ.

સતભામા

તમે છાનામાના જાઓ રાજ. જાદવ કુળ ક્યાંથી જોયું ?
 મારા બાપે લાંછન લોલુંરાજ, જાદવ કુળ ક્યાંથી જોયું ? ટેક.
 કોઈ પરણી લાવ્યા કોઈ કુંવારી, કોઈને લાવ્યા ચોરી;
 એવાં હીણાં કામ કર્યાં તે. ભૂદરજી મન ભાવ્યા રાજ. જાદવ.
 મરજો મારા માબાપાં જો, શ્યામ મૂરત મન મોહું;
 છપ્પન કોટી જાદવ મુદ્રા; કૃષ્ણ કુળ ક્યાં જોયું રાજ, જાદવ.
 પંડ પાપી તો પડતો નથીને, પ્રાણ મારા નસરજો;
 મૂએલાં મારા માબાપાં, મુઆં જ ત્યાંથી મરજો રાજ; જાદવ.
 કંઈ કાળજી નથીજ ફાટવું, શી કહું મુખથી વાણી;
 કાલ અત્યારે આણી તેને, આજ કરી પટરાણી રાજ; જાદવ.
 વહાલાં તો વેરી થઈ જોડાં, દુઃખના કુંગર રેલ્યા;
 કમે પેલી ક્યાં રાખીતી, કુળના મારગ મેલ્યારાજ, જાદવ.

કૃષ્ણ—ત્યારે રહિ રસીયોજી બોધ્યારે, માનીતી મુખ બોલો;
 મક્કર મીઠા બોલી નાર રે, માનીતી મુખ બોલો, ટેક.
 તારા સમ જે તારા સરખી; કોઈ મુજને નથી વ્હાણી;
 જે નારી તું કહેતી હોઈ તો, સિંહને લાવું ઝાણીરે-માનીતી.
 જ્ઞાને કાજે રાડ વધારો, સાચું કહો સતભામા,
 એને હાથે એક પુષ્પ છે. હું તારો ગજગામારે, માનીતી.
 મૂખ તમારું ચંદ્ર સરીખું, અમૃત સરખી વાણી;
 જે નારી તું કહેતી હોઈ તો, ઇંદ્રપુરી લાવું તાણીરે માનીતી.
 એકવાર મુખડું દેખાડો, એટલું હું તો જાણું;
 જે નારી તું કહેતી હોઈ તો, ઉભો થઈને નાચું રે, માનીતી.
 મોહનજીએ મુગટ ઉતાર્યો, અલખેલે શીશ નામી;
 ખેડ કરજોડી પાથે લાગ્યા, જોવિંદજીનો સ્વામિરે, માનીતી.

સતભામા.

તમે આજુ બોધ્યા જાઓ રાજ, કહાના કહેવું પડશે;
 તમને રીસ ધણેરી ચઢશે રાજ, કહાના કહેવું પડશે. ટેક,
 માસીને તમે હાથે મારી, મામાતું મૂળ કાઢ્યું;
 મામાનું ધન આવ્યું તેનું, દ્વારામતિ વસાવ્યું-રાજ, કહાના.
 નંદ જસોદાએ મોટા કીધા, મૂખ તમારું જેતાં;
 ધન લેવાને ધાયા ત્યારે, માખાપ મહેલ્યાં રેતાં રાજ, કહાના
 પાંડવ જ્યારે થયા તમારા, બહુ ભાતે વણુઝાડ્યા;
 નગરમાં કૌરવને રાખ્યા, પાંડવને વન કાઢ્યા. રાજ, કહાના
 પ્રાર્થના કરવી પાંચાણને, શેષકાતુર બહુ કીધી;

પાસે રહીને પાતળિયાજી; તેની લજ્જા લીધી. રાજ કહાનાં
 મોટા મોટા સૌ મહા જોદ્દા; રહ્યાજ તમથી હારી;
 ઇંદ્રાદિક સરખા હાર્યાં તો, નારી કાણુ બિચારીરાજ. કહાના.
 ગોવાળિયા થઇ ગાયો ચારી, છાશ આહિરની પીધી;
 કળા નારીને રીઝવવાની, ક્યાંથી શીખી લીધી રાજ. કહાના.
 લાજ સરમ નવ તમને લાગે, હું તો તમથી લાગું;
 ઝાઝાં લાંછન જોઇ તમારાં, દિલમાં હું તો દાગું રાજ. કહાના.
 ઘેર તમારે આવ્યે મારા, કુળને લાગી ખામી;
 જાઓ જાઓ કાંઈ કહેતી છું નહિ, ગોવિંદનો સ્વામિરાજ.

કહાનાં

મારો બહાલો અટળક ઢળિયોરે, સમ ખાય સામળિયો;
 વિધ વિધ બાતે વિણુ વેર, ઉભો રહી પાત લીધો. સમખાય.
 કૃષ્ણુ:—લોહાના ગોળા ધિકાવો, તે કરમાં હું સાહું;
 તાતું તેલ કરાવો તેમાં, કહોતો એસી નાહુંરે, સમખાય.
 વનિતા કહો તો વિષધરને, હું ઝડપથી હાથે ઝાલું;
 અંગારા ધીકાવો એમાં, ચતુરા કહો તો ચાલુરે. સમખાય.
 માનનિ હોય મરજી તો મૂકો, હું માળા ઉપાડું;
 પતિજ ખ્યારીને આવે હું, એવા સોગન ખાજિરે. સમખાય.
 સતભામા:—જળ અગ્નિની તેજ તરણમાં, સધળી વાતે પૂરા;
 શા સોગન ખવડાવું તમને ? એકે નથી અધૂરા રાજ. સમખાય.
 અંગાજળની ઝારી મંગાવો, તે કરમાં લો જાણી;
 કાંઈ દહારો આવું ના કરવું, તેનું મુકો પાણીરાજ. સમખાય.

કૃષ્ણુ:—છંદ્ર વૃક્ષ અહિંયાં લાવું, ત્યાં સુધી અન્નની ખાધા;
ગોવિંદના સ્વામિએ ત્યાં, સાચા સોગન ખાધારે સમખાય૦

બોલ્યાં બોલ્યાં સોહાગણુ બોલ્યાંરે;

હેત નાબી કમળનાં બોલ્યાં, સોહાગણુ બોલ્યાંરે,
સતભાભા:—આવો મારા મંદિરીયામાં, શું બેઠા છો છેલા;
બળી પેટની હું બોલી છું, થાઓ છો મનમાં મેલા. સોહાગણુ.
વહાલામા વદવાડ કશી નથી, રસિયા રોપ ન ધરિએ;
મોહનજીના મુખડાં ઉપર, વીરા વારી મરિયે, સોહાગણુ.
ચૌદ લોકના નાથને મેં તો, અસત્ય કહી બહું વાણી;
વચન વહેલાં વિચારીને, સતભાભાં બરે નેત્ર પાણી. સોહાગણુ.
ત્રિભુવનપતિ દુઃખ પડે મમથી કહો કેને તે કહિએ;
નથી અમારું મહિયર પાસે, ત્યાં જઈ વાસો રહિએ સોહાગણુ.
કાલે આવ્યાતા નારદજી સાચું જીહું કીધું;
તેથી ત્રિભુવનપતિ તમને, મેં યોડું દુઃખ દીધું. સોહાગણુ.
ઉઠો નાથજી પલંગ પધારો, ચૂવાચંદન ચોળું;
કાળજડાની કોર હું તમને, વિંબજીલે વા ઢોળું, સોહાગણુ.
આ રૂપણું શિખી સાંભળીને, નરનારી કોઈ ગારે;
નિર્મળ ચિત્તે સાંભળવાથી, પાપી પાવન થારે, સોહાગણુ.
રીતે બોલે રક્ષની છોજે, રસ વાધ્યો નરનારી;
ગોવિંદજીના સ્વામિ સંજે, તેણે લીધી તાળી. સોહાગણુ.

શિવ બીજડી સંવાદ.

—૦૦—

- પ્રથમ ગણપતિ વરણ્યુનું, જેના જશ છે પ્રોત.
સુરરાય સેવે સદા, દેવતા તેત્રીસ કોડ. ૧
- વામાંગે ફરસી ધરી, કરે મોદીક આહાર;
લક્ષ લાભ સૂત જેહના, શુદ્ધ બુદ્ધ ઘેર નાર. ૨
- શિવ સેવંતા શોભિયે, ત્રિશેષે વિક્ષાત;
માત ભવાની મયા કરે, શ્રી શંભુ મુજ તાત. ૩
- શિવ ઉમિયાને તજી કરી, તપ સાધ્યું જૈ વનં;
આદ્ય ઇશને અનુભવી, સ્થિર રાખ્યું જૈ મનં. ૪
- પાંચે ઇંદ્રિ વશ કરી, ખેડા આસન વાળી;
સંપ્રષ્ટ નેત્ર શંભુએ કર્યાં, ધ્યાનની લાગી તાળી. ૫
- પ્રથમ તપ જે ઇશનું, બ્રહ્મા વેદ વખાણે;
ઇંદ્ર ત્રિવંચી વરમ કરી, કારણ કે નવ જાણે. ૬
- અગમ ઉત્તમ જે ઇશનું, ઉમયા કુતાં કૈલાસ;
બાં આબ્યા નારદ ઋષિ, ઉમયા કેરી પાસ. ૭
- અર્ધ પાદ પૂજા કરી, ઉમયાજી લાગ્યા પાયે;
દીન જાણી દયા કરી, આબ્યા ઋષિ રાયે. ૮
- નારદ—ખેમ કુશલ ઋષિયે પુછીયું, ઉમયા કહાં છે ઇશ;
પાર્વતી—ઉમયા કહે શિવ તપ ગયા, ભૂમિ ધરિયુંજી શીશ. ૯
- નારદ—નારદ કહે ગિરિજા સુણો, તમને ગયાજી વાહી;
જરા મધ્ય ત્રીશી જાહનવિ, તપ શાનુંરે બાઇ. ૧૦

- ભાવે બને છે જોહને, તે તો સૌ કા જાણે;
આહો દિવસ કીડા કરે, તું તો દિવસ ન જાણે. ૧૧
- પુણ્ય પવિત્ર જલ ઝાલરી, ગંગા પાતિક ટાળે;
મન માન્યું મહાદેવનું, તે તું સામું શાનું બાળે. ૧૨
- અતિ મનોહર માનુની. મન મોહ ઉપજાવે;
શંભુ વન કીડા કરે, તે ઘેર શાને આવે. ૧૩
- એક વાર કૈલાસમાં, બેઠા શ્રી ત્રિપુરારી;
તવ મેં પૂછ્યું તે સમે, બહાલી કવણુ છે નારી. ૧૪
- તારે લાં કહું હતું, મુજને બહાલી ગંગ;
સ્પર્શ કરવું નહિ ગમે, પારવતી કેરે અંગ. ૧૫
- એ દૃષ્ટાંત મળ્યું સહી. મન જોતાંજી આજે;
દુભણુ તું માને રખે, કહું છું તુજના કાળે. ૧૬
- એવું કહી નારદ ગયા, તારે માંડયોજી બેઠ;
સત્ય જોવા મહાદેવનું, બસો કીધોજી બેઠ. ૧૭
- બીલડીનો વેશ લઇ કરી, હું તો જાઉંજી વન;
ધીરજ જોવા જુગદીશની, વીમાસુંજી મન. ૧૮
- એવું કહીને સુદંશી, માંડયો છે શણગાર;
પ્રિત્ય વસા વનકૂલ પહેરી, ગુંધ્યા મણિના હાર. ૧૯
- બાંહે બાજુઅંધ બેરખા, શોભિત કંકણુ ગાળે;
અણુવટ પાથે વિધુડા, બલા છાંદે વાળે. ૨૦
- શિર ઓળિ સિંદૂરે ભરું, બર્યું કાળલ આંખ;
કાય અરિસા કર ધરી, મુની હાલેજી મુખ. ૨૧
- સો ત્રણ ઝાલ પીનલ તણી, કર મુદ્રિકા ધાલી;
તેજ આણી ત્રણ લોકતું, અતુર વનમાં ચાલી. ૨૨

- પાંચે નેપુર અતિ સોભતાં, ધૂધરડી બહુ ધમકે;
શંકર પાસે આવતાં, ચાલતી અતિ ઠમતે. ૨૩
- નયણા તણા ચાળા માંહે, જોતી લાં જુગતંબે;
છંદ્રપુરીની સુંદરી, મોહિ સ્વર્ગે થંબે. ૨૪
- શૂરપતિ ખજા સાંભળે, ભાળે તેત્રીસ ઢોડ;
ધન્ય ધન્ય અત્રીક્ષથી, વાત કરે કર જોડ. ૨૫
- તાટારંભ માંડયો રંગ શું, ઉમિયાળ આણુંદે;
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળમાં, સૌ મોહ્યાં અતિ છંદે. ૨૬
- મણિધર મોહયો મહિં રથજે, રહયો મરતક ડોલે;
શૂન્યરે શબ્દ પંખી થયાં, મુખથી નવ બોલે. ૨૭
- શંભુ પાસે આવીને, વળી પાછી ફરતી;
તાન માન રંગા રંગશું, ત્રિપુરારિતું મન હરતી. ૨૮
- મોહિતી રૂપે કામિની, દીઠી જેણી વાર;
મુછાંગત શંભુ હવા, સ્થંબ્યો આસ તે દાર. ૨૯
- આસવાસ કરી પ્રેમદા, જાળખ્યો રાગ મલ્હાર;
કોમળ કર જાણ્યો કામિની, જગ્યા શ્રી ત્રિપુરાર ૩૦
- પાંચે બાણ બેઠાં તદા, મોહ્યા કામ્યની સારી;
શિવની સંધાથે છળ કરી, રામા આણી વધ નારી. ૩૧
- શિવ—તારે શંભુ કહે સુણ સુંદરી, તું આવી કવણ કાળ;
સદળ કરો મુને પ્રેમદા, બજો મુજને આજ. ૩૨
- દેવી કે દેવાંગના, ઇંદ્ર કે ઇંદ્રાણી;
રમા કે ઉર્વશી, કહો હો સાચી વાણી. ૩૩

કોણુ સ્થાનક છે માહરં, કવણુ તુજ ભરથાર;
શિવ વાણી વદી રહ્યા, પછે બોલી તે નાર. ૩૪

પાર્વતી—બીલ ભરથાર છે માહરો, તે તો શંભુ સમાન
આઘ અંત કો જાણે નહિ, તું તો સાચું જાણુ. ૩૫
મહા બળિઓ તે તહાં છે, કો નહીં સમ તોભેં
તે તણી છડં કામિની, વિચારીને બોલે. ૩૬

શિવ—શંકર મુખ બોલ્યા તદા, જોને વાત વિચારી;
મુજ આગળ બળ બીલનું, શું વખાણુ નારી. ૩૭
અણુ ગણ્યાં મસ્તક હણ્યાં, જિત્યો મેં ત્રિપુરાર;
અનેક દૈત ધીજા હણ્યા, તે તો કર્યા સંહાર. ૩૮

હું તો જાણીને પ્રત્ય કરં, કહે તો સહસ્ત્રે વિહારં;
પિનાક તણે ત્રાશે પડે, કહે તો ત્રિશૂલે મારં. ૩૯

બીલ મક્ક ભમતા ફરે, ફરે વંન ફલાહાર;
રાજ્ય જોગ્ય તું કામિની, છાજે મૂજ દાર. ૪૦

નહિં સ્વર્થપુરિ બહાસને, વૈકુઠે એક કમળા;
ત્રેલોકે નથી સુંદરી, તેવી છું તું અમળા. ૪૧

રવી શશી જે તપે તેજથી, દીસે ઝાક ઝમાળ;
બીલ તણી સુણી સુંદરી, ઉઠી મુજને જવાળ. ૪૨

પાર્વતી—અરે વેમજો રહેજો જોગટા, અડકિશમાં મુજને;
પનિવ્રત મુજને ભાંગશે, સાચું કહું છું તુજને. ૪૩

તું ધરડો યઈ જાજે નહિ, મુખ બોલતો એમ;
હું છું ફલવંતી સુંદરી, તો શું બોલું છું કેમ. ૪૪

- તું તો વૃધ્ધ થઇ તપ આચરે, આવીને આ વનં;
પથુ ઓને દેખી તન તારં, સ્થિર નવ રહે મન. ૪૫
- તું બ્યભિચારીશું બોલતાં, મુજને આવે લાજ;
તું તો કરે વનમાં, રહ્યો, મારે ઘેર છે કાજ. ૪૬
- એવું કહીને માનિની, કરે નેત્ર ચાળા અનેક;
તે દેખીને શિવ તણું, મન સાલે છે વિશેક ૪૭
- તુછકાર કરીને નીસરી, બીલડી તે તેણી વાર
અંગ અતિશે મોડતી, ચાલી તે નિરધાર; ૪૮
- કવિ—પાછળથી જઇ શંભૂએ, કર સાહી રાખી નારી;
શીવ—ઉભી રહેરે કામ્યની. ક્યાં જાય છે આ વારી.—૪૯
- હુ ઇશ તું ઇશ્વરી, મળી સખી જોડર;
ધન આણી કુમેરતું, પાંચાડું તુજના કોડ. ૫૦
- તે માટે સુણુ સુંદરી, આપણુ જઇએ કૈલાસ;
સેવા કરશે તાહરી, મારે છે બે દાસ. ૫૧
- બીલતું સુખ શું ભોગવે, જોને મન વિચારી;
સેવક થઇ સેવા કરે. હું આગના કારી. ૫૨
- સિદ્ધિ સંપત્તિ છે અતિ ધણી, તે તો તારી જાણુ;
હું વશ વરતીશ તાહરે, માનમન નિરવાણુ. ૫૩
- એક મુકતા મણિહાર છે, તે તુજને આપું;
ઉમિયાથી અદકી કરે, વેગે લઇને માપું. ૫૪
- પક્ષંગ સુખ છે અતિ નમ્રાત્મા બેસી રહેજે;
કામ કામ ને ઉપજે, આવી મુજને કહેજે. ૫૫

- મહો દિવસ ક્રિડા કરો, મન ગમે તે રંગે;
 થી સુખ પામીશ ત્યાં, બીલડાં ફેરે સંગે. ૫૬
- મા વનમાં વ્યાધસંગ છે, વાસ રૂડો નહિ વાસી;
 રે તણે મસ્તકે રહીએ, જવું સ્થાનક કાશી. ૫૭
- રતી—ત્યારે બીલડી વાણી ઓચરી, સાંભળ બ્યભિચારી;
 યાં આવીને શું કરું, તાહરે છે બે નારી, ૫૮
- ભામ શો ઘેર શોક બે, વળી આવી કરણી;
 વેત થયો નખશીખ લગી, હજુ દિસે છે તરણી. ૫૯
- રીરે સુતા ગિરિજા સતિ, તે તો ધરી અર્ધાંગ;
 દા વલ્લભ કૃષ્ણને, તેમ તુજને ગંગ. ૬૦
- વ—તું કહે તો તેને તણું, કાણું એ ન વિલંબ લાવું;
 વ સહુ દેખતાં અધરા સમ ખાઈ, ૬૧
- તી—હું કેમ કહું જે તેને તળે જીવંદાસત ખાંડે થાય;
 જાળાને ઉવેખતાં, જૂમિ રસાતાળ જાય. ૬૨
- રણીને જે પરહરે, તેતું મોહું પાપ;
 રગમ નરકે પડે, વિચારોને આપ. ૬૩
- શંકર કહેરે કામ્યની, સાંભળને કહું મર્મ;
 ન જુગ માંહે એવા ધણા, ક્યાં ગયાં છે કર્મ. ૬૪
- ગે રામે જાનકી. મેલ્યા, વન્ન વિસારી;
 પીને શલ્યા કરી, ગાતમને ઘેરનારી. ૬૫
- દ કૈરો જૂષતિ, તજી દમયંતી વન;
 પે ન હોય તેહને, જો જો વિચાસી મન. ૬૬

- શ્રવે તો નારી તજી, હિત માતને તાત; :
 તુજ કેરે કારણે, બેને તજું હું સાક્ષાત. ૬૭
- પાર્વતી—ઉમયા ગંગને પરહરિ, રહેશે અમ પાસ;
 મન અપમાન પામશે, તો યાશે ઉપહાસ. ૬૮
- શિવ—કામ બાળી પ્રસ્થે કરે, જીવો વિચારી નાર;
 કવિ—શંકર બોળા પાથરે, નારી કરે નકારી. ૬૯
- પછે પ્રગટ પાર્વતી થયાં, જગ્યા છે ત્રિપુરારી;
 વસ્ત્ર લઈ આહું ધર્યું, રજાં તે ધુંધટ વાળી. ૭૦
- ઉમયા હસ્યાં મહાદેવશું, દેઈ કરમાં તાળી;
 શિવ સન્મુખ જોઈ રજાં, નયણાં નીચાં ઢાળી, ૭૧
- પાર્વતી—તપ જલ્પ્યું ત્રિભુવન ધણી, ચાલોને ઘેર જઈએ;
 કામ રૂપ જે કામ્યની, કહે તે બોલ સહિએ. ૭૨
- સુર સાહેર પારાશર રૂપિ, શશિ સરખો જાણુ;
 એ વિષયી એવા ધણા, માર્યાં છે મોહના બાણુ, ૭૩
- દિન વચન ઉમયાજી કહે, હું તો માણું જી માન;
 મૂઢસ્ય તણાં સુખ ભોગવો, શું જવું જી રાન, ૭૪
- તે માટે ઉડો જઈએ, ચાલો શ્રી કૈલાસ;
 ખાનપાન નાનાં ભોગવો, કરો લીલા વિલાસ, ૭૫
- શંકર એવું સાંભળી. ઉઠીયા તતખેવ;
 પુષ્પ વૃષ્ટિ સુરપતી કરે, અત્રિક્ષયી દેવ. ૭૬
- મિરિકૈલાસ આવ્યાં, ઉમયાજીને ધસ;
 મિરિજા કહે છે સ્વામિ મહારો, રખે ચરતા રીસ. ૭૭

શિવને શક્તિ એક છે, જુઓ મન વિચાર;
 એણે સાંભળી શિવ હર્યા, વરણે જય જયકાર. ૭૮
 હર સંવાદ પુરો થયો, ને શીખેને ગાય,
 સુખ પામે સંસારમાં, અંતે વૈકુંઠ જય. ૭૯
 એકે મને સાંભળે, તેની પહોંચે આશ;
 બાલણુને પ્રભુ રાખજે, નિત્યે ચરણની પાસ. ૮૦

લોકપ્રિય નાટકનાં ગરબા સંગ્રહ.

—૦૦—

ગરબી ૧ લી.

પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અ હીરે, શોભે રજની સુંદર શી આજ
 હોતે રમીએ સંગાયે સૈયર આપણેરે,
 સૈયર કંકણો સોનાનાં કરે ધર્યાંરે, માંહે જડીયાં છે નીલમણી
 નંગ—હેતે.

સાખી.

મળીઆં આજે આપણે, ધરી શોળ શણગાર;
 કર કંકણ સુડી ચમક ચંદ્ર તેજ એક તાર.
 હિરા રતની જડીત ઉરહાર છેરે, મોતી ગુચ્છ લળકે છે
 બાણુબધ—હેતે.

સાખી.

અંબોડા પુસે જડ્યા, સર સેધે હિંગુળ;

કીધા કુમકુમ ચાંદલા મુકતામાળા હર,
આરસ પારસ મણી નેડલો ચોક છેરે, તેમાં રમતાં વસતા
હૈયે નણુદલરીર—હેતે.

સાખી.

પહેર્યાં ઝાંઝર પ્રિતથી, ઝણુણુ કરે ઝણુકાર;
ફરીએ સૈયર કુદડી, આ રજની મોઝર,
સખી વેલીઓ કુલી વિધ વિધ ભાતનીરે, તે તો આપે છે
શી સુંદર સુગંધ—હેતે.

સાખી.

કથા શિયળની સાંભળી, પ્રિતમ ઉપર પ્રેમ;
વધ્યો સખી વિરહી થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ;
પુનમચાંદની
(ત્રિવિક્રમ)

—(૦)—

ગરખી ૨ છ.

ઉગ્યો સખી ! સૃષ્ટિનો શ્રંગાર હાર,
આલ્ય આલ્ય નેવાને ચંદ્રમાં.
જેને પ્રેમલેલી ભૂમિનારે દેદાર,
જેને ડાલે સૃષ્ટિ આનંદમાં—ઓહો,
સાખી.

ધન્ય ! ધરા સુંદરી ! તને અતુર ચંદ્રવુંજ કાન્ત,
શાંતિ પાડ પઠાવતો સાધીને એકાન્ત,

ધરણી પડી પતિને પાય, શિક્ષા શીરે ધરેરે;
 ગુણીયલ જોરી પતિ ગુણુ માય, શાંતિ ચિન્તે સ્મરેરે,
 ધરોને બહેન ! ધરતી માતાનું કથું કાન,
 પ્રિતેથી કરો સંસાર સુધારસ પાન—

સાખી.

ચંદ્ર સુખે ચીડાઇને, તારાના મુંખ શ્યામ,
 સદગુણીનું સુખ બાળીને, રમે દુષ્ટના રામ.
 સખી ! જેને પતિનું માન-તેના ગાંધર્વ ગાયે ગાન,
 પામે દેવી સમાન સન્માન-રમે રામા રરીક લઇ તાન,

સાખી.

ધરણીનાર સમ ગૃહિણીઓ, સેવે સ્વામિ પાય,
 ચતુર ચંદ્ર સમ ધણી મળે, જય ! જય ! ત્યાં ઉચરાય.

વીણાવેલી.

મરણી ૩ જી.

વડ સાવિત્રિ વ્રત આજ પુરણ કરીએરે,
 લઇ કુમકુમ અક્ષત હાથ, ફળ તો ધરીએરે,
 છે પવિત્ર વસ્ત્રો બહેન, આપણ અંગેરે,
 કરો પુજન વડનું આજ, સૈયર સંગેરે.
 વિધિ આ વ્રત તણીરે, સાચવો તમો,

તો તો મંગળ તમારું થાયરે, આયુષ્ય પ્યારા પતિનુરે વધારશે.

શાસ્ત્ર વિષે સુંદરતા થી એની બાપી.

તેથી તમારે રૂઝુ આપરે—આયુષ્ય.

કંકણ કરવિષે અમકે તમારાં, બાંબોઠા શીરપર શોભે છે સારા,

એ સૌ રહેશે રૂપાળા રૂતની વિધિ સંભાળો;

ઝાંઝરનો ઝમકાર તમારો, લટકો મટકોને ચટકો તમારો

ખટકો હોય જો પ્યારો—વ્રતની વિધી.

ગરબી ૪ થી.

શું નટવર વસંત થેઇ થેઇ નાચી રહ્યો.

નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો,—શું

જાપી.

કોમલ મધુર મોરલી બની, છેડે નટવર કાન,

વિરહ ઘેલી ઝાપી ધણું, તજી નીકળી અભિમાન.

રસીયા વિનાની બની બાળાઓ ખ્હાવરી,

વેણું વસંત ચિત્ત વિધી ગયો—શું

શીતળ સુખકર પવનની, ફેરે ધુમે યોપાસ,

ગાણ્યું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ.

વિધવિધ પંખીના વેણુ, ધુધરી લમકેર,

મહિં મહિં મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝમકેર,—

જાપી

નવપલ્લવ વાલો ધરી, પવનની શીર પાધ,

લાગ લાગ સાધી રમે, મહનરાજ મહા બાગ્ય.

હોરી લાલાથી રમે, લલનાઓં લાડમાં,
પ્રિતિ ગુલાલ લાલ છાંધ ગયો—

ગરબી ૫ મી

હો કનૈયાજીરે અમને મોહન માયા લગાડી, અલમેલા.
વનમાં વેણુ વગાડી અલમેલા—હો.

સાખી.

ખંતી બટ પનઘટ નિકટ, તટ યુમના ચંદુવીર,
નાચે નટવર નંદના, હરી હળધરના વીર,
લીલી લવિંગ લતા શોભિતાજીરે,
લીલાં વન વૃક્ષ વેલ વાડીઓનાંજીરે, મારા વાલાજી. લી.

સાખી.

ચાલો સખી જમ્યે ત્યાં, જ્યાં વસે વ્રજરાજ,
નીર ભરંતાં પ્રભુ મળે, એક પંથ એ કાળ.
રસીયાજી રાસ રમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો.
સમીરે સંધ્યાની આવી સરખી સાહેલી.
આનંદ અંગે પમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો.

સાખી.

ખંતી બટ સમ બટ નહિ, નંદ ધામ સમ ધામ,
વંદાવન સમ વન નહિ, કુખ્ય નામ સમ નામ.
કા'નજીને માથે મણી જડયાં મોળીયારે,

તારા મેળીયાનો બડો ગડો દાઢ,

ખમા ખમા રૂપાળા કા'નને.

કાનજીએ પીળાં પિતાંબર પહેરીયાં, કા'નજીને કાને કુંડલ

હેયે હાર.

ખમા ખમા લટકાળા કા'નને--હો કનૈયા-

સતી દ્રૌપદી.

ગરબી ૬ ઠી.

ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ, બીંજે મારી ચુંદડલી,
એવા નંદકુંવર શું નેહ, બીંજે મારી ચુંદડલી,
ઉંચા અવાસ એ અલમેલાના, નીચે અમારી મેડીરે,
સુતી હતી હું મારા જીવનમાં, સાંન કરી મુને તેડી-
હગમગ દાદુર મગમગ મેરલા ચાતક થયા નમેરીરે,
વીજળીના વેગના મયને ત્યાગી, આવી ઉભી આ
શેરી—બીંજે.

જગતસિંહ.

ગરબી ૭ મી.

સેવો સતી જહેન શાણી, પ્રેમ આણી.

જાણી પતિ ભગવાન—સેવો

જાણી જીવ પ્રાણ, જાણી મુખ બાણ.

જાણી ગુણ બાણ, રૂપના નિધાન—સેવો.

વેદની છે વાણી તીર્થ ધામ છે તમામ—સીઓને શ્યામ
ગતી પતીથી યુવતિની.

પતિ વિના કોઈના કોઈના કોઈના,
છે ત્રિલુવને ભામા ભગવાન—વેદની છે.

સાખી

તરવા ભગસાગર મળ્યું, જે માનવ તન નાવ
તેનું સ્યામ સુકાન છે, સખી ધ્યાન ચલાવ.
ધરી સુકાન કંથ, ધર્મ પંથ વિચરી.
પતિ પરાયણા, મહા સતિ નણા.
વર્ગે વિરાજરે; સ્વર્ગે હરી—સતી તણારે.
સતી તણી દેવ મુની પણ કરે છે સદા સેવના.—સતી.

સાખી

સતી અનુસુયાનું ગયા, સન જેવા જે કાળ,
હરીહરને બ્રહ્મા બન્યા, સતી માતના બાળ.
જેવો સતી તણો મહિમા છે મણો.
રાખી એ જ્ઞાન, સેવો એક નાન—ખેદન શાણી.

શારદા વિજય.

ગરબી દ ધી

હે...ચંદ્ર ધીમરિ પ્રકાશો ગગનમંડળે રે;
હે...અમીરસ સીચી સ્નેહ નજરથી લભાર વ્હાલી કુમરને
વિકસાવવારે;

સિતલ વિમલ કિરણના, કર્કશર્કથીરે;
 દુર છતાં પણ દિવ્ય સ્વરૂપનાં દર્શથીરે;
 ખિલાવો કુમુદ જરીરે, રસીલીમાં રસ જરીરે, બહાલ વધારવરે

સાખી.

જળમાં વસતી કુમુદિની, ચંદ્રમાં વસે આકાશ,
 જે જેના હૃદયે વસે, તે વસે છે તેની પાસ,
 રખે ચંદ્ર ડુબાઓ સજળ વાદળેરે,
 પ્રેમી કુમુદને ડુબાવી વીરહાશ્રુ જળેરે;
 પડી પહ્લિનિ સ્નેહ સરોવરેરે
 પ્રેમ મંત્રથી આરાધે ચંદ્ર અંતરેરે,

સાખી

સુખા પ્રીતિવશ કુમુદિની, તમદર્શમાં છે આશ્નઃ
 રખે તથા કરતા પ્રભુ દુરદિ પાંતરે નિવાસ.
 જો જો પ્રલય કાળના તોફાનમાં
 કરતો હંડા ધરણી તથામાં વાસરે;
 કરવી પ્રકુલ તથા કુમુદને,
 સિતળ ઓ અમૃત ખિંડુ વરસાવીને,
 કામળ કલીપર આણી અંતર બહાલરે;
 કરજો પ્રકુલ પ્રિય કુમુદને.....હે ..ચંદ્ર

સરસ્વતિચંદ્ર

મરણી હમી.

જેને વસંત આહ ? ! પુનેમનો ચંદ્ર વાહ ? ?
 આણી અનંત આહ ? !...વીરહી બ-ચો--કેક;
 હસી હસીને ઇલા સુંદરી બોલાવે,
 વામાં વ્યાકુળ થઇ ચિતકું ડોલાવે,
 વસ્ત્રો સળ્યાં છે લીલાં બેઠવાને બાવે;
 ઝાકળ ઝળ મોતીથી પિયુને વધાવે;
 પિયુ અર્પે ચંદની ના ચીર.....જોઇને.

સાખી.

વસુંધરા વશ ચંદ્રની ખચિત પાડવાખિજ,
 મલકાવે મુખ મલપતું વાદળમાંથી વીજ;
 ચશી શરમાય છે, આભમાં ભરાય છે.
 લલના લપાય લાજ આણીતી;
 અંધકાર ઓઢણું ખેચીને મુખપર,
 સ્થાણી થઇ ધુંધટડો તાણીતી.
 તારા આ તાલ જોઇ, ભાગે છે કોઇ કોઇએ...જોને.

કેરવ પાણીર ભાગ ૧ હો.

પુરાતન આર્ય જાગકનું હાલરકું.

(બોલી મહારા પ્રેમી પોખરજી બોલબોલો એ રાગ.)
 હાલો હાલો હાલો ચૂરીર જાલ હાલો,
 હાલો હાલો જનિતા જુલાવે (ટક)

હાલ મારા હાલ, સુધીર કુંવર કાલા,

હાલો હાલો સુહેતથી હુલાવે.

ભાઈ તું સ્વદેશ ભકત, જન્મથી થયો છે,

શૌર્ય ધર્મ પૂર્ણ તુજમાં રહ્યો છે,

વૃથા જ્ઞાન ભક્તિને વિરાગ તુંમાં ના'વે—હાલો.

જન્મી આર્ય ભૂમીમાં, રમીશ્યા ભૂમિમાં,

હૃદય પટે કોતરો સ્વદેશનો મહિમા;

અન્ય પ્રજા આ જીતને તેથી ના ડગાવે—હાલો

સ્વદેહ ભાન ત્યાં લગી, સ્વદેશ તાન સેવો,

નિકર તો ગુલામીથી, ગંધાય જ્ઞાન મેવો;

કાયરતા કાં કરો વિરાગ મણી શું કહાવે?—હાલો.

બ્રહ્મભાસ થાતાં સ્વદેહ ભાન જોતાં,

સેવજો સન્યાસ વૃત્તિ બ્રહ્મમાં વિલાતાં;

પ્રથમ “વિન્યવર” ઉચારિ દેશને દિપાવે—હાલો.

જાર શૂર્યને અસંખ્ય સૂર્યવીર જોપે,

આપણા સ્વદેશની સુવિન્ય ધ્વજ રોપે;

સુચશ ગાંધી સંઘવી વસુધરા ગળવે—હાલો.

ભારત સ્ત્રી ગીત.

(ગરબે રમવાને જોરી નિસર્ગાં કે લોકોએ જોયો)

ગરબે રમવા, સાહેલી? સાંચોતરે લોકો,

ભારતી મંદિર આર યોગ પ્રિતિષ્ઠી દુરારે લોલ;

આવો બહેની ? ગીત રંગ રેલીએરે લોલ; ટેક.

માખી—શરદ્ધુનમ રજની ખીલી, અનિલ સુરભ મલકાય,

ચંદ્રામુખ નંદન શીળી સ્મિત દ્વરી લલકાય:—

રમે રમા શારદા સોદામણીરે લોલ,

કુંકુમે જ્યાં સાથીયા પુરેલ, છે શોભા ધણીરે લોલ,

આવો બહેની ? આજ રાસ ખેલીએરે લોલ—ગરબે.

માખી—મીઠાં ઝરણુ ઝરી રહ્યાં, મધુર મધુર સુરગાન,

ઢોઢીલ બુલબુલ રસભર્યા; દ્રવે અનુપમ તાન;—

દેશવાડી નવપદ્મવે ભરીરે લોલ;

આવો બહેની ? જનની ગાન ગાઠએરે લોલ.—ગરબે.

માખી—ભાગીરથી, ગોદાવરી, બ્રહ્મપુત્રા શુભ તીર;

રમે સિંધુ કાવેરી જ્યાં, રમ્ય નર્મદા નીર;—

ગુર્જરી બંગ સુંદરી મળીરે લોલ,

કાશ્મીરી, દ્રાવીડી, મહારાષ્ટ્રી, રજપુતાણીએરે લોલ;

આવો બહેની ? ઐક્યતાન ગાઠએરે લોલ.—ગરબે.

માખી—હિમાલય શીર સમ ઉંચી, નિર્મળ એ મન આશ,

બિન્ન જાતિ રીતી તદપિ રહો, એક ઉર અમ વાસ;

લાવો ? લાવો ? હૃદયપાત્રમાં ભરીરે લોલ,

મંગળ પ્રિતે અર્ધ્ય ભક્તિ આત્મ સુધાસે ભરીરે લોલ

આવો બહેની ? માતૃભૂમિ પૂજવેરે લોલ—ગરબે.

સુમન્ત.

ગુર્જરી રતન.

શીળી રાતમાં રોલ, રમીએ સહીયર સહુ સાથમાં રોલ;
રમતા વાદમાં રોલ, ફરીએ સહીયર સહુ સાથમાં રોલ;
શીળી રાતમાં રોલ, રમીએ સહીયર સહુ સાથમાં રોલ.

સાખી—હવે આંજ આંખડી, રેલી મીઠા સુર,

નેતમ રનેહે ઉજવીએ, ઉતમ ગુર્જરી નર.

સખી વિશ્વની શી વાડી હિંદ માવડી રોલ;

બલી હિંદની રસીક ભૂમિ ગુર્જરી રોલ;

રડી ગુર્જરીમાં પ્રેમ શોભા પાથરી રોલ;

સખી ? ગુર્જરી વિશ્વાસ વાડી આપણી રોલ ?

શીળી રાતમાં.

સાખી—હૃદય તણા પણ હૃદયથી, નમીએ સૌ જગરાય;

જન્મ દીધો આ ભૂમિમાં કુદરત ન્યાં છલકાય.

તીણું ગાત્રી મીઠી નદીયો અક્ષી શી રમે રોલ;

પુરાં ખીલી જૂલી ખેતરાં ધીરાં હસે રોલ;

વિવિધ રમ્ય નજલ વૃક્ષ ફલ ફલ છે રોલ;

સખી ? મધુર હંડીકેક પંખીડાં પણ શાં વસે રોલ ?

શીળી રાતમાં રોલ ?

સખી—મનહર મોહક ભૂમિ આ, આપણુ એના બાળ;

નિર્મળ નેહે શું નહિ ધરીએ એ પર બહાલ ?

સખી ? માત માટે હૃદય સુના બાળીએ રોલ ?

લલીત ગુર્જરીનું હિત શું ના બાળીએ રોલ ?

સખી ? સ્વાર્થ જોને કાજ શુંના હંધિયેરે લોલ ?

સખી ? સમય આવે પ્રાણને પણ પાડીયેરે લોલ ?

વસન્ત વિનોદી.

હપાય છે !!

સોલ સતી

—અથવા—

આર્યા ચારિત્રાવળી.

સ્ત્રીઓને ઉત્તમ મોઢ આપનારું

સચિત્ર પુસ્તક.

સતી સીંચીનું રમરણ.

—••—

શ્રી સતીઓ કયાં ? એવી શ્રી સતીઓ કયાં ?
 પતિ સાથે વનવાસ વિચરતી, સીતા માતા કયાં ?
 પતિ ગત વાત, સુણી મરનારી, મદાલસા સમ કયાં ? શ્રી
 નામનાથની સેવા કરતી, ભોગવતી તે કયાં ?
 શમ દમ નિયમે રહેનારી, દમયંતી તે કયાં ? શ્રી
 પાંચાળી સમ પરમ પુનિતા, શુદ્ધ સાવિત્રી કયાં ?
 સુલોચના તારાને રૂપમણી, સુલક્ષણાઓ કયાં ? શ્રી
 ગાડંબર અનસૂયા તણે પણ વર્તન તેવું કયાં ?
 પતિ ભક્તિની સાચી શક્તિ, શકલ સીંચીમાં કયાં ? શ્રી
 કળીકાળમાં પ્યારાં બહેનો ? સારા સાધન કયાં ?
 કરો પ્રયત્નો ? નહીં અને શું પ્રયત્ન તેમાં કયાં ? શ્રી

સીંચીને બે બોલ.

ગઝલ.

ત સેલાં ને વળી સાડી, તહાં રૂપ દિપવરો;
 ધરેલાં ને વળી ગાડી, યજી ના માન સચવાશે.
 રમાઓ કે નહિ અતર, સુવાસીત છંદગી કરશે;
 સુગંધી પ્રેમની વાણી, સુશોભીત કાચને કરશે.

અભિમાને નહિ સત્તા, અમર તમ નામ સાચવશે;
 સુકૃત્યો રનેહથી થાતાં, જરૂર સ્વર્ગે લઇ જશે.
 લઇ શુભ જ્ઞાનની થેલી, પરમારથ પાઠને શીખો;
 દુભાવો ના જરી દોને, બહાઈ સત્યથી પેખો.
 પતિવ્રત પાળશો પ્રેમે, પતિના પ્રેમની થેલી;
 પતિ થેલી કહે લોકો, બનો બસ રનેહમાં થેલી.
 જીવન સાદું સદા ચાલ્યો, કરો સૌ ઐશ્વર્યના ગાનો;
 બહુ તમ દેશનું હૈયે, અહરનીશ સત્યથી જાણો.
 લઇ સત્કર્મની માળા, કરો સૌ કલેશને ન્યારા;
 “ ગરીબની ” દાદ મુણીને, બનો પરમાર્થના પ્યારાં.
 “ ગરીબ ”

પાછળથી વધારેલી સુંદરી મુખોધ ગઝલ સંગ્રહ

“ અમારા કંથને માટે ? ”

—ગઝલ—

અમે આ દેહ ધારી છે, અમારા કંથના માટે;
 વળી માયા વધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 પિયર, પામ્યાં તજ દોને, સુભાગી સાસરે આવ્યાં;
 રમત સર્વે વિસારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં

પિતાથી લાડ કરતાંતાં, પ્રજવતાં માતને ભારે;
 હવે મુદ્ધિ સુધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 કહું ના કોઈનું કરતાં, અતિ ઉન્મત થઈ ફરતાં;
 હવે તો લાજ ધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 જુનાની પ્રિત તોડીને, નવાંથી સ્નેહ જોડીને;
 ગર્વની માંઠ ગાળી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 ટુંકારા સાસુના ખાધા, નણુંદના બોલ સાંખ્યા છે;
 ક્ષમાની ઢાલ ધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 પરાધીન પાંજરે રહીને, હશે કદી કળ્પ કંઈ વેઠ્યું;
 ઉદાસી દેવ ટાળી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 પતિની સેવ છે સાચી, રહી નીજ નાથમાં રાજી;
 અનિતિ તો અકારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 ધરી શણગાર શુભ અંગે, હમકતી ચાલ ચાલીને;
 શરીર શોભા વધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 કહે તે કંથ કરવાનાં, પતિને દેવ ગણવાનાં;
 અડગ એ ટેક ધારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 પતિના સુખમાં સુખીયાં, પિયુના દુઃખમાં દુઃખીયાં;
 સરસ રીત એ રવીકારી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 ખતિનું આંશુ પડશે ત્યાં, અમારું સોહી આપીશું;
 પતિવ્રત માળ પહેરી છે, અમારા કંથના માટે ? અં
 (મળીશો).

“ પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યાર ? ”

અમારું સ્વર્ગનું પ્યારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું;
 અમોને મોક્ષ દેનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 ગુણુધિ સાથ વસનારું, કુણુધિ દૂર કરનારું;
 પિયુનો પ્રેમ પાનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 ભલે ભુખે મરી જાય, કદી કંગાલ ને થાય;
 દુઃખો દેખી ન ડરનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 અમોને કદમાં રાખો, કદાપિ બેડીઓ નાખો;
 છતાં ના ટેક તજનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 ભલેને ભય ધણો આપો, કદી તલવારથી કાપો;
 નહિ તલવાર ડગનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 ધણું દુઃખ સાસરે સહીશું, કદીના કોઈના કહીશું;
 અમારા શ્રેયને સાર, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 પતિ જે હોય પતવાળો, કુટિલ મા અથ હો કાણો;
 તથાપિ ચિત્ત ચ્હાનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 ભલે રોગી, અમોગી હો, અગર ધનહીણ, યોગી હો;
 ધણી ભગવંત સમ ધાર, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 અમણ કે હોય અમણી, સહે ના શ્રેયને જાણી;
 છતાં સિરછત્ર છે ચ્હાર, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 અમારો દેવ છે સ્વામિ, અમારી ભક્તિ ત્યાં જામી;
 હૃદય ભરવાર રહનારું, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યારું ?
 નહિ લલચાઈએ ભોલો, નહિ મન માનશે મોહો;

ખરેખર ? એ બધું ખાઈ, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યાર ?
 બર્યા બંધાર નાણાથી, સુવરત્રો કે ધરણીથી;
 કદી ના ચિન્ત ચળનાર, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યાર ?
 રવિ પશ્ચિમ ઉદય થાયે, સિંહણ સુત તૃણને ખાયે;
 તથાપિ હામ ના હાર, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યાર ?
 દુપદ તનયા અને તારા, સુકન્યાને સતી સીના;
 પતિવ્રત તેહ સમ પાણુ, પતિવ્રત પ્રાણથી પ્યાર ?

* * * * *
 કહે શંકર સંજળ ડબ્બુ, મળે જોને સતી નારી;
 તરે પોતે અને નિજનાથને, સંસાર દે તારી;

(મહિકાન્ત)

શું વાંચશે ?

લાલ દીવો

અથવા

ભાગ્યહીન સિખારણુ

સુંદર ૭ ફોટોગ્રા સહિત

પ્રિ. ૦-૬-૦

ભરતજીનો ભાતૃમેમ.

ગઝલ.

મીના રૂઢનાથકે દેખે નહિ દિલકો કરારી હૈ,
હમારી માતૃકી કરની, સકલ દુનિઆસેં ન્યારી હૈ ?
સુના જય તાતકા મરના, મનો યરજીસી મારી હૈ.
પડા વ્યાકુલ, હુઆ ખેશુધ્ધ, ડ્રગનસેં નીર જારી હૈ ?
સુના જય રામ, જે યનકો, સિયા પ્રાણોસેં પ્યારી હૈ.
વિમુખ જન રામસેં કીન્હા, યહી જનની હમારી હૈ ?
લગી લઘુવંશમેં આગી, અવધ સારી ઉગરી હૈ.
ભરત શિર લોટ ધરણીપર, યહી કરતા પુકારી હૈ ?
ખગતહો દૂધકા ડંકા, કરો ચલનેકા તૈયારી હૈ,
પડી રઘુનાથકો ચરણોં, યહી તુલસી પુકારી હૈ ?

ગાંધીજીનું ગુજરાત.

રાગ ધનાશ્રી.

ગાંધીનું ગુજરાત, ગણાયું, ગાંધીનું ગુજરાત ?
ગુર્જર દેશે વિરલ મૂર્તિઓ, વિમલ સરલ સાક્ષાત.
દર્શનથી કંઈ ચેતન પ્રગટે, જોતાં એની જમાત;
જેના સાચા સાધુઓ ખાત—ગણાયું.
સાબરમતીના સુંદર તટપર, પ્રગટયું વૃતન પ્રભાત,
“મોહન” તુજ સત્યાગ્રહ બંસી, સુર સુણી સહ જાત.
કરે છે મીઠી ઐક્યની વાત.—ગણાયું.

દેશ ભક્તિને રાજ્ય ભક્તિની, સાચે સાચી વાત,
 નિર્ભયતાને સત્ય વચનની, દીક્ષા હૃદ્ય તેં તાત;
 બનાવ્યું નવલું ગુજરાત.—ગણાયું
 હિંદુસ્તાન.

“ સંગીત વલ્લાસ ” ૧

કાનુડા તારી, કામણ કરનારી;
 વૃજમાં વાંસભડી વાગી.—કાનુડા.

મીઠી વળી મોહક, મનવશ કરનારી—વૃજમાં.
 મનવશ કરનારી, સ્વર સુણતાં લાગે સુખદારી;
 હું ઘેલી; (૨) તમવિણુ થઈ છું ગિરધારી—વૃજમાં,
 કંસવધ.

૨ યમ સાવિત્રી સંવાદ.

યમ-શા માટે શ્રમ કરે, સતી ! તુજ પતિ ભક્તિ સાચી (૨)
 હવે પુત્રી ? વળ તું પાછી. (૨)

સાવિત્રી-સજ્જન કરા સાથમાં, મેં ડમ ભરીયાં સાત;
 મિત્ર ભાવે સુણુને હવે, દીન વનિતાની વાત;
 ધર્મ ને વેદ પુરાણે ભણીઓ, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થા-
 શ્રમ ગણીઓ;

કૃપાનાથ ? મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાત્રી; (૨)

વળું મહારાજ ? કયમ પાછી (૨)

યમ—સુણી વિવેક ભરી મૃદુ વાણી; થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી ?

સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ ઇચ્છિત વર યાત્રી (૨) હવે.

સાવિત્રી—“ મહારાજ ! મારા અધે સાસુ અસુર આંખે

દેખતા થાય ”

યમ—“ તથાસ્તુ ” ભાગ્યવતી ? તું અતિ દુર આવી.

થાય કોથી મિથ્યા નવ ભાવિ—શામાટે.

સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહીં જરી, ક્યાં જાએ મમ નાથ;

તપ વ્રત આપ કૃપા વડે; ત્યાં આવું તમ સાથ.

સંગત સબ્જન તણી નથી સોંધી, મૈત્રી સંત પુરુષની મોંઘી

કૃપાનાથ ? મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાત્રી (૨) વળું

યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું; બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું;

સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાત્રી—હવે.

સાવિત્રી—“ મહારાજ ? મારા બુદ્ધિશાળી સસરાજને પાછું

રાજ્ય પ્રાપ્તિ થાય ”

યમ—ઉત્તમવર બે આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમદા પૂરુંજ

આવે—શામાટે.

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદિ, સુપાત્રનું સન્માન ;

સાધુ તો દુશ્મનકૂતણું, પણ સાધે કલ્યાણ.

સંત પુરુષોની સમાન દષ્ટિ ; દયા તણી વર્ષાવે વૃષ્ટિ ;

કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાત્રી (૨)—વળું

યમ—શીતળ વેચન સુધાસમ તારા; તૃષા તૃષાતુરની હરનારા;

સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી—હવે
સાવિત્રી—મહારાજ ! મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ કરનાર મારે.
સો બાઈ થાય”

યમ—“ તથાસ્તુ” સાસરીયાનું માન વધાયું ;

પિયરતણું પણ કામ સુધાયું.—શામાટે.

સાવિત્રી—પરદુઃખે દુઃખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ ;

બરસો ભારે સંતનો, ઠરવાનું શુભ કામ,

સ્વજન માંહી વિશ્વાસ ન લાવે, સજ્જન ધર પૂછતું સૌ આવે ;
કપાનાથ ? મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાચી (૨)—વળું

યમ—મંત્રુરાં નવિત વચન સંભળાવ્યાં, અતિશય તે મહારે
મન બાવ્યાં ;

સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી—હવે,
સાવિત્રી—“ મહારાજ ? મને મારા સ્વામિથી આરસ સો
પુત્ર થાય”

યમ—“ તથાસ્તુ” વટે ન થાવું અતિવર લોભી

તથા પૂંઠ હવે જા અહીં થોભી—શામાટે.

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વહાલો સાધુને, જે નવ ચુકે લગાર ;

સાપ્રત ભૂત ભવિષ્યની, મતિ તણા આધાર,

સજ્જન કરે ના આશા આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી :
કપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨)—વળું.

યમ—અમૂલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુંજમાં બકિત મારી ;
ભગવતી ? છેલ્લું ઉત્તમ : અનુષમ, ઇચ્છિત ભર યાચી
(૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન ;
જીવતદાન દધ જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન.

(મુકુન્દ-સાવિત્રી.)

૩

સુંદર શામળીઆ, નામ જપીશ નિત્ય તારું ;
મનહર નામળીઆ, કાશી કરવત ધારું—સુંદર.
શામળા શલ્યુગાર હમારા, કાળજી હર્યું કામલુગારા ;
વિનવે કરગરી દીનદારા, દર્શ દયો દિલદાર તમારા
ક્યાં હું કહું દુઃખ મારું—સુંદર.

આસપાસ નહિ વાસ નિહાળું, અહહ ત્રિભુવન ભારતું કાળું.
નિરખું નહિં કદિ મુખકું રસાળું, જઇ હિમાલય ગાત્ર હું ગાળું
સાક્ષી દેવ દયાળુ—સુંદર.

(વીણાવેલી)

૪

કરે કામની શું સંસારે, વારે વારે પતિને સંભારે.
બધી આજ પંપાળ વિસારે, પતિ રામનું નામ ઉચ્ચારે.
બહેને દામો પ્રહારો ભારે, બહેને કાપો લીક્ષણ ધારે.

સાખી.

દેહ મેલ મુદિ નહિં, તુટી ગઇ જગ પ્રીત ;

ગારી તો માતી ફરે, રસીઆનું રસમીત;
 આન પતિનું ને પાનપતિનું ગાન પતિ સુખતાન;
 એક મુકે નહિ ટક પેરાવે છેક શુળી સુખતાન—કરે
વીણાવેલી

૫

કાંઈ નથી સુખ સાધન ધનમાં સાપ બહુ વસતા ચન્દનમાં
 સ્વામિજી સુખીવશે વનમાં—કાંઈ.
 સાલ્યખી શી શંકરને છે. પાર્વતી કંઈ સુખીયાં કમ છે.
 લોક તો મૂરખ એકદમ છે. ગોળ ખોળની નહી કંઈ ગમ છે.
 વૈભવ ઝાંઝવાના જળ છે, સ્વાંમી બવનમાં—કાંઈ
વીણાવેલી

૬

અરે શું માનવનો અભિમાન, પલકમાં ટળીજશેરે;
 ખરે જેમ પાંપળ ઉપર પાન પલકમાં ખરી જશેરે;
 પલકમાં ખરી જશેરે માટીમાં મળી જશેરે;—અરે.
 ઘડી જીવતરમાં ઘડી એક સુખની નાર...રે નથી.
 મૂઠ મમતામાં મરતા આઆ.....રે નથી.
 અર નર નાહાન—અરે.

કાયા કલેવર કારમું છે. મંદકીનો ધાડવો.
 સમગ્ર જને સમજી જઈ અભિમાનને વણસાડવો.
 અભિમાન ફણીપરને નહિ દુધ પાધને પેલાડવો;
 રાવજી સરીખે માનથી લીધો નથી કંઈ લાડવો.

વીણાવેલી.

સાખી.

કાયા કાચો કુંભ છે ને જીવ મુસાફર પાસ.
 તારો ત્યાં લગી જાણજો જ્યાં લગી જાસો જાસ.
 સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સરખામણી લખએ;
 રાખે જેવી રીતે રામ, રંગે તેવી રીતે રહીએ—સદા.

પીપળ પાન ખરતા હસ્તી કુંપળીઆં;
 મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી ખાપડીઆં;
 નહિ જેવી ને તેવી નિત્ય કામની નભતી જોઈએ.
 દશાના ઢંગ રતુના રંગ જેવા દેખી લખએ—સદા.
 કદી મોહલો કદી માણીઆં, કામળ છપ્પર ખાટ.
 કાંઈ દિન એવો આવશે, બુખ્યા ન મળે ભાત—સદા.

વીજાવેલી.

બહાસ બોલો તમે—લાસા બોલો તમે.

કેમ રસિઆ રિસાણા—બહાસા.

બોલી કે માલી નથી—આડી હું હાલી નથી.

નીતિને ટાળી નથી. નાચ બહાસા.

રે રહીઆણા રાજવી દેવાસીનાં અંશ.

હસવું તારું મન વસ્તું ચિતહર આતુર હંસ

વેળવમાં મુજ ખરજી નથી મહેલ માણાની ગરજી નથી

જાંઝર ઝુમણાંની ધ્વજ નથી માથું રસીકવરજનનાણું
માથું છું બોલું, -ઘાઘા બોલો તમે.

વીણાવેલી.

૯

દીન દયાળુ છે મારો સ્યામ, મારો સ્યામ, મારો સ્યામરે-દીન
કરણા સાગર, ભકત વત્સલએજ;

ભીડ ભંજન એ કરણા સિન્ધુરે.

રહેમી સહુપર છે સુંદર સ્યામ, સુંદર સ્યામ, સુંદર સ્યામરે-કરણ
કાડીને કણ હાથીને મણ,

એમ સૌને પોસે છે મારો કહાન, મારો કહાન, મારો

કહાનરે—કરણા.

કૃષ્ણ-ચરિત્ર.

૧૦

નંદજનો 'હેલો જાદુનો ભરેલો.

જાદુનો ભરેલો છે છાકમાં છોકો—નંદજનો.

કાળી કાકીની માંહી કામણ ભરેલું છે;

મંદ ભુરકીમાં મોહન મંત્ર, જાણે જીવનનો જંત,

પ્રાણ કરે પર તંત;

વાણીમાં લેખાવી બાલા,

બોળીને ફસાવે ફેદે ભરેલો—નંદજનો.

કૃષ્ણ-ચરિત્ર.

૧૧

રખેવાળ થાશે મારે રામ,

હો ? ? તું જાણ જનુંનીરે-રખેવાળ.

સહ્યાની અહલ્યા કીધી, કરમાની ભડકી પીધી,
તેની છે હૈયે મુને દામરે, તું જાણ જનુંનીરે-રખેવાળ.

વારીપર તારી જેણે, પાપાણી પાજભારી;

ખેલી થાશે તે બહુ નામરે, તું જાણ જનુંનીરે-રખેવાળ.

રાવણને જેણે રાણી, કીધી લંકાની હોણી;

એ છે હરવાનું માંડ દામરે, તું જાણ જનુંનીરે-રખેવાળ.

પ્રહલાદ વિજય

૧૨

આંખ વિના અંધારું રે (૨)

સદાય મારે આંખ વિના અંધારું.

મારે મન સધળું કાળું કાળું રે, (૨) સદાય મારે

કોઈને જમ લાગે સાઈ; કોઈને લાગે નહાઈ;

મારે મન ઇવતર ખાઈ ખાઈ રે (૨)—સદાય.

સતી અનસુયા.

૧૩

મારે મંદિરે પધારે યોગીરાજ મહારાજ,

ભોજન કરાવું મન ભાવતાં;

ઘેઅર ધારી જલેખી સીરે સુખડી;

મોતી સુરને મેંસુર ભાગે સુખડી;

તળું તતખીરે કાચરી વડી તમ કાજ—ભોજન.
 નેહું નીપજવું શાક બાત બાતના;
 રૂડાં રાઈતાં બનાવું ભત ભતનાં;
 અતિ જુગતીથી પીરસું પ્રીતે ધરીબાજ—ભોજન.
 સતી અનસૂયા.

૧૪

ચાહો જો તમે નરેશ દેશને કરવા આખાદાન (૨)
 પ્રથમ પગથીયું હાથ કરી દ્યો, દ્યો માતાને જ્ઞાન-ચાહો.
 હંદાય જો માતાઓ ગુણુવાન, ઉછેરે રૂડી રીતે સંતાન;
 કરાવી જ્ઞાન સુધારસ પાન-દેશને.

સાખી.

કેળવણી વિષુ નીલમને, માણેક પથ્થર કહેવાય;
 કેળવણીથી વિપ હજાહજ, પણ અમૃત થઈ ગય.
 નથી જ્યાંસુધી સુશિક્ષીત નાર, કહાવે અર્ધદગ્ધ સંસાર.
 વ્યર્થ તે વિના પ્રયત્ન હજાર-દેશને.

સતી અનસૂયા.

૧૫

મારે ઝહોઠે મનાવી રાજ કહેવરાવી,
 કલાવી પટાવી પુછો શું તમે (૨)
 ફુલ સુગંધી વાળાં, રૂડાં રંગે રૂપાળાં.
 તેની મીઠી સુગંધી કેને ના ગમે.

કાને ના ગમે-મારે.

લીલાં પીળાં ઝાડપાન, ઉપર પંખી કરે ગાન;
રોજ કાને સંભળવાં કાને ના ગમે.

કાને ના ગમે-મારે.

વાહ કેવી શાણી, બોલે મધુરી વાણી;
ઝાહી ડમરીના બોલ મારા મનમાં રમે-મારે.

સતી અનસયા

૧૬

મન માયાના કરનારા રે, જરા જોને તપાસી તારી કાયા ;
પુછી જોને તું પંડિત પુરાણારે, કાઠના અમર છે લેખ લખાણા:-
કાચી છે કાયા આ માટીની માંયા, છે માટીના ખેલ બનાયા-
શાણુ તો સમજી અલગ થયા, પણ બાળક બિચારા લપટાયા;
લાખોની પાંખો ગદ છે પીંખાઇ, જોણે મૂઠપર લીંબુ ઠરાયા :-
કાળના કો'વાડેથી કાણુ બચ્યું, બલે રંક બલે હોય મહારાયા ;
સંધ્યાના જોવા રંગ સોનેરી, વંધ્યાને લાડ લડાયા :-
જોબનને તન ધન તેવાં સમજવાં, પાણીમાંના

પડછાયા-જરા જોને.

ઉદયભાણુ.

૧૭

જે કરશે તે બરશે કાઠ 'શું' કહેશે,
બાવળ વાવીને આમ સ્વાદ કેમ લેશે.
કેસુડે વાસ ન મળશે, નહિ કેતકી કદીએ ફળશે ;

જે વાવે તેડું લણશે, કરણી સરખાં ફળ દેશે-ખાવળ
કેવચ સંગતથી રંગત શું રહેશે ?

ચંદન ખંડનથી ગંધ અખંડ ન વહેશે.

મધ મધપુડે જે વળશે, મધ ભાગ્ય હશે તો મળશે,
પાણુ ચટકા તો નવ ટળશે, આ દેશે પરદેશે-ખાવળ

ઉદયભાણુ.

૧૮

ટાળ્યા નહીં રે ટળે, લખ્યા જે લલાટે લેખ-ટાળ્યા.

વાળ્યા બીજ તે ફળે, કરમે લખ્યું તે મળે-ટાળ્યા.

દશરથ આંધે તલાવડી, પાણી શ્રવણુ ભરે ;

ધર્મ કરતાં ધાડ થઇ આંધળાં જુરી તો મરે-ટાળ્યા.

રઘુવીર આલ્યા વનમાં સીતા રૂદન કરે ;

દુષ્ટે દગે સતી લઇ ગયો, લંકા પળમાં બળે-ટાળ્યા

હરિશ્ચંદ્ર જેવો રાજવી, નીચ ધર મજુરી કરે ;

રાણી વેચી પરધરે, વેળા આહે સો કરે-ટાળ્યા.

ઉદયભાણુ.

૧૯

જેને શીર કીરતાર સમથ, વ્યર્થ તે શીદને ડરે રે-શાણુ

જેવા કેસરી કેરા કુમાર, નિડર વન વનમાં ફરે રે-શાણુ

ખાળકને ભૂત કહી ભડકાવે, બ્યાંસુધી સમજણુ નાહી.

સમજી યાતાં ભર્મ ભાગતાં, મર્મ લહે મન માહે-વ્યર્થ

જાંડને બહુ બીક બાજની, બાંસુંધી પડદે પડીયાં ;
 શુરૂ કૃપાએ પડદો કુટે, ઉડી ગંગન ધર અડીયાં-વ્યથ
 સ્વાંગ પહેરતાં સતીઓ મુકે, તન મન પતિને ચરણે.
 શરીર સ્વાંગ ધરતાં સાથે, સધળું ભગવત શરણે-વ્યથ

ઉદયભાણુ.

૨૦

અલખેલા, લટકાળા, વહાલા પ્રીતમ હાકોર મારે મન વસિયા.
 રસધેલા, રીસાળા, બેઠા દેહના દેવળ માંહિ રંગ રસિયા.
 પ્રીતી પંચામૃતે પાતળીયા, પખાળું વચનને કુલડે વધતું
 હેતને હીચોળે હળુ હળુ હીચાડું હોંસે હસીને હસાડું.
 જુગાર સજી સખવું ભાવે, ભોજનની થાળ ધરાવું.
 લડનું કચુંબર, રીસનું રાયતું, ચામડામ ચટણી, વહેમશાદ
 આપતું.

બરેરી પેંડાને મહેસુર પ્રેમ ભાવના.

ધારી પૂરી કચોરી શુદ્ધ રનેહ વાસના.

ભાવના બૂખ્યા ઉઠ્યા દેવ લઈ વાસના.

પેંડા પ્રસાદમાં વહેંચી શું ઉલ્લાસના-અલખેલા.

ઉદયભાણુ.

૨૧

ચાલો સાહેલી (૨) જીવનેધરીના સૌ મળી દરશન કરીએ.
 દુઃખ હરનારી, સુખ કરનારી, મૂર્તી માની અંતર ધરીએ,

ભાવ ધરી જે પુજન કરીએ, તો ભવ સિંધુથી તરીએ ;
 યુવા ચંદન કુમ કુમ કેસર અરચન કરીને મન ઠરીએ,
 અખીલ ગુલાલને પુષ્પ માળથી માને વધાવી મંદીર ભરીએ ;
 ચાલો,-

સૌભાગ્ય સુંદરી

૨૧

કોમળ કાયા કાં કરમાવે, બાધ બહુતી ચોળી.
 હવે બહુતી મુજને વહાલી દેહ દઉં રંગદોળી.
 પ્રીત ગદ્ય પ્યાર પ્રીતમની આશ ઉડી ગદ્ય આ અંતરની.
 રૂપે રંગ દઉં રોળી-કોમળ

સુંદર શરીરે શોભે બાળા હીરાના હાર રૂપાળા
 પ્રેમ દોરીયે અશ્રુ પારલા પરોવી પહેરું માળા
 કંઠ કૃપા વીણુ ભોગણુ થાઉં, નાથ નામની ધુન લગાઉં
 પહેરી કંઠા ઝોળી-કોમળ.
 નંદનત્રીસી.

૨૩

મન ભુલાવે, મન લોભાવે મન ચક્રડોળે ચડાવેજી
 મુદ્ધ પવિત્ર નિરમળ આત્મા કાદવે રંગદોળાવેજી-મન
 જોવાનું તે નવ દે જોવા નહીં જોવાનું બતાવેજી
 અમૃત સુધી વિષને વળગે નર્ક મહીં હોભાવેજી-મન

વાર વનિતા વિશ્વ મહીં છે કાઠ ગારી કાઠ કાળીજી
ત્રપ્તી છે સતોષ મહીં નથી સુખકર વૃષ્ઠા બાળીજી-મન
નંદમરીસી.

૨૪

અખળા લાચાર બિચારી રે,
સ્વામીની દાસી, અખળા લાચાર બિચારી.
ખ્યારી પ્રાણુ આપે તોયે નાથ ન રીઝે કાંઈ
ભોળી મીઠાં વેણુ રીઝે નારી રે-સ્વામી
માંદી મરે છે દર્દી, સંભાળ નારીની નહિ,
દાઝી મરે છે દિલ દુઃખથી ; દેનાર દિલાસો નહિ ;
દિન રાત્ત સેવા નાથની, કરીએ હસી શ્રમને સહી,
પળ એકની ગણતી થયે, જીવન તણી સેવા
ગઇ-સ્વામીની દાસી.
સ્નેહ-સરિતા.

૨૪

નેણુમાં નીંદ્રા ન આવે જરી,
મારો રામ ગયો વનવાસરે-નેણુમાં.
હંસ વિના મારાં સરોવર સુનારે;
વાંધ વિનાની વનવાટરે-નેણુમાં.
પંખી વિનાનાં મારા પીંજર સુનારે;
માંદીરીયાં મુના સીતા રામરે-નેણુમાં.
વિદમ અશિવ.

૨૫

મને સહાય કરશે મોરારીરે;
 બહારે ચડશે ગોવરધન ધારી;
 અહલ્યા ઉગારી મીરાંઆઈ તારી;
 બેની ચીન્ટા કરીશ નહીં મારી—મને;
 મંજરી બચ્ચાંને બબ્બતા ઉગારી;
 મોક્ષ દીધો ગર્જન્દ્રને તારી;
 દ્રોપદીનાં ચીર પુર્યાં; થાશે તે સહાયકારી—મને.
 વિક્રમ ચરિત્ર.

૨૬

વિપવ વત મમ માત તથાને કૃષ્ણ બ્રજન તું કરવા દે.
 વર્મ પ્રતિજ્ઞા ધરણી ધરતું ધ્યાન ધૃતિથી ધરવા દે;
 અશ્વમપણાને અસગ રાખી, ભંડાર ભક્તિના ભરવા દે;
 નટવર નામનું નાવ મળ્યું તો ભવસાગર તરવા દે;
 નાશવંત નર નામ છોડીનો, અક્ષય વરને તરવા દે-વિપવ

સુરદાસ

૨૭

હું બ્રજન કરીશ હરિનું, સદા સુખે—બ્રજન
 આ સંસાર આગ સમ લાગે;
 મિથ્યા કાંઈક મારી હારી—બ્રજન.
 નહીં કોઈને દેવા તમારી વાત આ બંધાઉં છું.
 રાખો ભરોસો હૃદયમાં, હું દેવના સમ ખાઉં છું.

છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ અહીંથી જવા દિઓ.
સંતો તણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દિઓ.
સુરદાસ.

૨૮

વહાલા વૃજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયાં
માહરી મહારાજ
ખરી છખી શામળાની, રથાપી ઘટ ઘરમાં મેંતો.
એને હાથે છે મારી લાજ
વન્દાવનમાં, ફરતા ધરતા વરતા, આ આ.....વહાલા.
હૈંડે નિત્ય હેત ધારી, બંધુ હળધરના હું તો.
સેવું છોડીને ખીજન કાજ.....વન્દા...આ વહાલા.
સુરદાસ.

૨૯

દાસ પરે દયા લાવોરે;
દયાળુ દેવા, દાસ પરે દયા લાવો;—ટેક.
સંસારી સબંધ છેડી, છવ આપ ચરણે જોડી,
હું તો બની ખેડો બાવો આવોરે.....:યાળુ દેવા.
અણિ વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાઉ;
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—:યાળુ.

સુરદાસ.

૩૦

ધર્મ દુરધર, શ્રી યદુનંદન, જય જગવંદન સ્વ.મી રામ;
જગદાનંદન, કંસ નીકંદન પંકજ ચરણ નગામી સમ;

સંત સતી સુખ દાયક જનના, સહાયક દીનના,
 વિશ્વંભર વ્યાપક જળ રચના ના, શરી દીન કરના.
 ગૌ બ્રાહ્મણુ પ્રતિપાલ લાલજી પાંડવના રખવાળ જોને,
 દ્રૌપદી કેરા દાસ દયાળુ, કૌરવ કુળના કાળ જોને
 ભારત ભવજળ તારક સ્વામી પારથ રચના ગામી રામ

સતી દ્રૌપદી

૩૧

ધરો કંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણુ
 કુસંપે રહ્યું કોણુ આરામ, મેળવ્યું કોણુ મહીમા માન-થશે
 અભિમાન છે પર્વત મોટો, હેડળ કંડી ખાઈ;
 ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા છરમાં ગયા છુંદાઈ—ધરો.
 લંકા સરખો ગઢ દુર્ધટને સમુદ્ર સરખી ખાઈ;
 લંકપતિ પણ લંક ન લાગ્યો રણમાં ગયો રાણાઈ—ધરો.
 હિરણ્યાક્ષ ને હિરણ્યકશ્યપુ જળર જંગ એ ભાઈ,
 નરસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો માને ગયા મરડાઈ—ધરો.

સતી દ્રૌપદી.

૩૨

શામળીયાજી કરજો મારી સહાયરે,
 બહુલા ગરૂડે ચડીને વે'લા આવજોરે;
 શામ સહુણા સુભદ્રાના વીર રે.
 આ દીન બાળાની લાજ દયાળુ રાખજો રે;—શામળીયા.
 છોનવા છે છેલી, નથી કેઈ મારે બેલી.

વાંલા તુજ ગુણની ઘેલી, દાસી દુઃખમાં દુખેલી.
દુઃખીની દાદ રે-ફરિયાદ અંતર લાવજોરે—તમે ગરડે.

સોરઠો.

કૌરવ કર્મ ચંડાલ દુશાસન નિદેય અરે,
જેતાં પાંચ ભર્તાર પાપી પટકુળ તાણુતો;
વારે આવોને, દયા દીલ લાવોને.
નાથ છું અનાથ નારી ભરંસો છે ભૂધર બારી.
જેવી તેવી છું તંભારી, વાંલા દેશો ના વિસારી.
હેતે હળધરજીના વીર આવી ઉગારજો રે—ગહાલા ગરડે.

સતી કૌપદી.

૩૩

ગોવીંદ ગુણ ગાઓરે,
ગીરીધર શ્રીધર શ્રી મુરલીધર.
નામથી નેહ લગાવોરે—હા નેહ લગાવોરે.
મારં તારં મિથ્યા માની કૃણુ કૃણુ દહે જાવોરે. રે.
અધમ ઉધારણુ ભવજળ તારણુ.
નિર્ભય નામથી થાવોરે ભય નામથી થાવોરે—રે.

સતી કૌપદી.

૩૪

વારે લાલા મોહન બંસીત્રાતા;
હજો છો શાનેરે સહજા;
જાણી જાણી તમારી મેં હમાન;
શ્રીત બાંધી હવે હું પરતામ.

પસ્તાઇ પુરી કાના, ઠગાઇ હુતો કાના,
 રસબીના, રંગીલા, શરમાળા, શામળીયા —વા'રે.
 શાને સતાવે વાત વાતે ઉડાવે'રે,
 એરી એરી લાલા વાતે ઉડાવે'રે.
 મેં જાણ્યા સરવે ચાળા, અરે જાઓ નંદલાલા.
 વજ લાલા, ગોવાળા, છખીલા, છોમાળા,—વા'રે.
સંતી દ્રૌપદી.

૩૫

ત્રોટક છંદ.

સખી સ્વપ્ન મહીં મનમોહનમેં નીરખ્યા એકાંત વિષે શયને,
 શરમાઇ રહી રતી નાથ મદે મુખથી નહીં કાંઇ બોલાય અરે;
 વિનવે અતિ વલ્લભ બહાન ધરી, નવ ઉતર મુખ
 અપાય જરી,

નિયું જોઇ રહી દ્રગ પ્રેમ બરી ખાલુતી પૃથ્વી નીજ
 પાય અરે,

કર સાહી રસીક રૂદે વળગ્યા, કરતાં બળશે ન થયા અળગા;
 તુડી હાર ગયો એ રકાઝકમાં, કસ કંસુકીની છુટી જાય અરે,
 છુટી કેશ ગયા વિખરાઇ અરે, ગઇ દેહ કળી કરમાઇ અરે;
 ગયાં સ્વેદથી વસ્ત્ર ભીંગાઇ અરે, પાલુ નાથ થયા

નગણાજ અરે,

મનથી મન સેજ ગગં પિગળી જેમ સાકર દુધની સંગ બળી;
 કીધાં બોજન તાજા તાંબ મળી મુખવાસ સુવાસ

અપાય અરે;

સુખ તાંબુલની પીચકારી ઉડીરે! અચાનક નાથને આંગ પડી;
સખી તે રજની અને લેજ થડી રસીયો રીસ લાવી

રિસાય અરે;

સજી શસ્ત્ર શરીર શું અથ અડી રાણુ મનય પિયુ અરે

હુથી લડી;

સખીઓ વિનવું તમ પાય પડી કરો જે રીત નાથ

મનાય અરે;

સતી દ્રોપદી.

નાંચો ?

નાંચો ?

જન સમાજના સત્કારને પાત્ર થયલી

“ ગુજરાતી ”

ગાયન માળા

તા. ૧-૨-૩ દરેકના આઠ આના.

૩૬

કોઈ કહેજે જોગીડાને જઈને હોરાજ,
 મધુવનમાં જુરે તારી બાલા જોગણ,
 વિરહ અંગારે સળગે આપુ નંદવન—મધુ.
 એની આંખે શ્રાવણ ને ભાદરવો ઝરે.
 બાલા રસીઆના રાગે એ રાતી ફરે,
 બહાલા અંતરમાં હોયતો હોજો લોચન—મધુ.

સૂર્ય કુમારી.

૩૭

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એકદીન શોભાવજો હોરાજ.
 રસિકા અમરાપુરીના ઘાટ એકદીન સોહાવજો હોરાજ.
 પૃથુ લોકનાં મનુષ્ય ક્યાં ક્યાં અમરાપુરી ઘાટ.
 અધરી-કહો એ કેમ અને, વસખી વિકટ એ વાટ.
 મુગટ મણી તમે રાજસદનના, પારી જતક નંદનવનના;
 રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરપર.
 મેળાવવા અંતરમાં અંતર, સ્વર્ગ અમાર સોહાવજો હોરાજ—સો.

સૂર્ય કુમારી.

૩૮

સજેલાં શ્રી પ્રભુજીએ મનુષ્યો સર્વ સરખાં છે,
 નથી કોઈ ઉંચ કે નીચા જીવનતો સહુનાં સરખાં છે.
 પ્રભુજીની જમતવાડી તણાં પુલકાં સહુ જીવો,
 સુગંધીથી ભરેલા સહુ સમજીએ તો એ સરખાં છે.
 વિપમ આ વિશ્વનો વાયુ-કરે જીવ કોધીને ઘેલા;
 ન “મનહર” દોષ માનવનો સકળ આત્માઓ સરખાં છે.

સ્વદેશ સેવા

૩૯

લગાડી મોહિની દિલની મને બહાલે વીસારી છે.
 સૂકાતો જાગ જોળનનો કપાતાં કાળજાં કુથાં ;
 તુડી દિલની લગામો તો, પછી ખુરી બિમારી છે.—મને
 થતા ના બેઠયા બહાલા, કરી ધાયલ જીગર માર ;
 થશે ચુરા જીગરના તો, ગુનેહગારી તમારી છે.—મને
 ગુન્હા લાખે હશે મારા, દીવાવર છતાં તે પ્યારા.
 દીવાનીની દયા લાવો, વિનંતી એ હમારી છે. —મને
 વિર—વિજય.

“ દેશ સેવા શિક્ષા પ્રચારક ”

દેશ નાયકોના સુંદર ફોટા સાથે

હિન્દ—કીર્તન

કી. ૦-૮-૦

ખહાર ગામવાળાએ સાડા આઠ આના.

પોસ્ટની ટીકીટ બીડવી.

૨૦

કોઇ મારા પ્રીતમને, આ સંદેશો કહાવજો, (બહાલા)
 મદન શરોની શૈયા, કફની કૌમાર કરી,
 તમારા વિના મેં પહેરી, હવે તો નિભાવજો—(બહાલા) સં
 વિયોગ પ્રબળે બાળા, કામ ધુણીની કાયા ;
 લાગી તમારી માયા, દયા કાંઈક લાવજો. — (બહાલા) સં
 ઝૂંરીને મરીશું અંતે, પૂર્વના પાપ જોવા,
 તમે તે તમાસો જોવા, જરૂરજ આવજો. — (બહાલા) સં
 વિર—વિજય

૪૧

અમરના કોઈની કાયા, જીવનનો કંઈ મરોસો ના,
 છતાં પણ વૈર ઓ માતા, કંઈ આ જીંદગી માટે ?
 તમે હું ને જગત આપું, જવાના એક વાટે સૌ.
 કરો છો મારું ને તારું, કંઈ આ જીંદગી માટે ?
 હજારો શાહ મુશ્કિલો, ને જ્ઞાની બ્રહ્મ વેતાઓ,
 ન પતો કોઈનો લાગ્યો, હું પદ કપી જીંદગી માટે ?
 જુહી મનની મુશ્કિલો, કહોને કોણ પરવાયું, ?
 કરો આ પાપ શા સારું, કંઈ આ જીંદગી માટે ?

અમર—લક્ષ્મી.

૪૨

હવે છોડ સખી ચક્ષુ સંગ, મેરે તોહુ દુનમે કાન
 બુલાવન હેય.

નહિ તુમ શીમ વાકો ચયન પરત, નહિ ખાન પાન
કચ્છુ ભાવત હય.

મોર મુગટ નહિ પહેનન હય, નહિ અંગ મુગધ
લગાવત હેય.

નહિ ધેન ચરાવન જન સખી, વાહે બંસી નાદ
ન ભાવત હેય.

ક્યું એસો હીયો તેરો કડી ન બયો, તોહે લાજ
શરમ નહિ આવત હેય.

બકો જોગી જન ધ્યાન ધરત, બ્રહ્મદિક પાર ન
પાવત હેય.

નોરી પ્રોનમે જુઝ ગયો પ્રજ્જતા, તકસીર વો માફ
કરાવત હેય.

એક ખાત ન હુંક કહું સજની, અથ કયાં છતના
તર સાવત હેય.

પિયા માધાસં એજે મીસો, પ્યારી વોતો તેરોહી
નાજ ઉઠાવત હેય.

રા'માંડલોક

૪૩

અમારો કોઇ નથી આરો, સમય છે પ્રાણુ લેનારો,
પડ્યો શિર દુઃખનો બારો, પિતાજી મારો કે તારો--અમારો.
અછ છે પાયમાલી શર્ત, સદાથી પિતા બારી,
ગયાં ધરખાર ને ધનમાલ, આવી સખત લાચારી.

બુરો તકદીરનો તારો, પિતાજી મારો કે તારો.—અમારો.
 ન ખાવા અન્નનો દાણો, ન પીવા ગોળીમાં વારી,
 નહીં તન હાંકવા કપડું, કહું શું વાત વિસ્તારી,
 થયો સંસાર આ ખારો, પિતાજી મારો કે તારો.—અમારો.

ચાહુ જમાનો

જરા ધ્યાન રાખશો કે ?

“ગુજરાતી”

ગઝલ સાગર

કી. ૦-૧૦-૦

સાગર, દીવાના, કલાપી વસંત, બુલબુલ,
 ચંદ્રશંકર, બાલકવિ, મણીલાલ, વિગેરે
 પ્રસિદ્ધ સાક્ષરોની ઉત્તમ પ્રસાદીથી ભર
 પુર, બહાર ગામ વાળાએ પોસ્ટેજ
 દરેક બુકનું બુદ્ધ સમજવું અને
 તો તેની કીંમતની ટીકીટ
 ખીડવી.

૪૩

બલિહારી છે પ્રેમ સ્વરૂપ તણી, સહુના ચિન્તમાં ચમકે એ
મણી ;

માતા બાળક ઉપર વારી જતી, પ્રેમદા પિયુની નિહાળો
પ્રિતિ.

જુઓ ભાગ્યે જોડેનની પ્રિતી ભણી, સહુના ચિન્તમાં ચમકે
એ મણી ;

પહેલાં મજ્જે પ્રેમની મૂર્તિ ઘડી પછી સુંદર માનવ જાતરી,
મુખી અંતર અંતર પ્રેમ કળી, સહુના ચિન્તમાં ચમકે
એ મણી ;

દેવકન્યા

૪૪

શું કહું કથની મહારી રાજ શું કહું કથની મહારી.
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ.....શું કહું

પરખી પારિજાતક મેં, અરપણ કીધું મન મારું :

પતિ તથા પર લોક સિધાબ્યા, કરી જીવતર મમ ખાઈ—રાજ.

ચંદન કાળની ચિન્તા રચાવી, પતિ સહ મમનની આશે ;

શુન્ય દેહ મમ સ્વામિ તણો, ઉડી ગયો આકાશે—રાજ.

અરધ્યું મેં સર્વસ્વ સ્વામિને, પ્રેમની કદની ધારી ;

તથા જગત જાનના સર્વ હું, પ્રિતે ભણું ત્રિપુરારી—રાજ.

મહાથેના—કાદમ્બરી.

૪૫

જગત પરવા નથી મુજને, વિરાગી હાલ મ્હારો છે ;
 અનિતી વાત છેડી દે, નિરાળો હાલ મ્હારો છે.
 અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પશુ પેરે ગુજર કરવું ;
 ન બનશે તે કદિ કાળે, મનુજ અવતાર મ્હારો છે.
 બદીની ઢાપ વ્હોરીને, શરીર શણુગારવું મિથ્યા ;
 અવર શણુગાર નથી ધરવા, શિયળ શણુગાર મ્હારો છે.
 રપૃહા કિંચીત ન કંચનની, મને તૃણુવત જગત ભાસે ;
 સહુ પાપ દુર છે મ્હારાં, પ્રભુ રખવાળ મ્હારો છે.

રંગતરંગ.

૪૬

રાગ-ભેરવી મીશ્ર કાલિંગડો.

થવાનું ના થવાનું કહે નશુમી કોણ એવો છે,
 ન જાણ્યું જનકી નાથે, સવારે શું થવાનું છે ?
 હતી શક્યા રૂપે અહક્યા, જગતમાં વાત જાહેર છે,
 ન જાણ્યું જ્ઞાની જ્ઞાતમે, સવારે શું થવાનું છે ?
 હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમાં મહા બળી યોધા,
 ન જાણ્યું ભિષ્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?
 રમ્યા જુગદું સહુ સાથે, વિભૂતિ સૌ મયા હારી,
 ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?

વીર કેશરી.

૪૭

૩૫ શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે,

ભગવાન ભજો (૨)

હાડ માંસને રૂધીર ભરેલું મદ્યું ચામડે અંગ

ગંદા દેહનો ગર્વ નકામે કાયાનો રંગ પતંગ,

ભરંસો નહીં સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે-ભગવાન ભજો

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી

૪૮

લાડકડી તારા લાડકાડ સૌ પુરા કરશે કંથ,

સખી તું શીખજો પ્રેમનો પંથ મંથ (૨)-લાડકડી,

પ્રિયતમ જ્યારે મંદિર પધારે, સામી લેવા જાજો,

સ્નેહ પુષ્પથી શ્યામ વધાવી, પતિ ગુણ ગીતા ગાજો;

ચરણ પખાળી પ્રાણુનાથનાં, વિંજણુલે વાયુવાજોરે-લાડકડી.

હું છું નાની નાર નવેલી, પ્રથમે શરમ બહુ આવે,

છપીલા કદી છણકાઇ જાયને મુજને નહિ બોલાવે;

ચાલાકી બતલાવો એવી કે. રસિયો મને રીઝાવે-લાડકડી

ખાનપાન ભોજનની સેવા, નિજ કરમાં તું રહાજો,

સ્નેહ મંદિરે શ્યામ બોલાવી, અંતર ડિમરા ગાજો;

નયન કટાક્ષે લાલ લોભાવી, અધરા મૃત પીજો

પાજોરે--લાડકડી.

અલિરાગ

૪૯

(થઈ પ્રેમ વશ પાતળીયા એ-રાહ)

ચિર શાંતિ સ્થાપન કરજો ?

શ્રી રંગ પતિ રંગ બરજોરે ?-ચિર.

આશા સરોવરે ઉભા પાંખી પીવા પ્રીતિવારી,
પ્રભો પુરો આશ હમારી;

અમ અંતર પુલકિત કરજોરે ?-ચિર.

“ જન સમાજ ” સ્તવે પ્રેમે પ્રાર્થી પુરુષ પુરાણી;
કરો કૃપા શ્રી કુંજવિહારી.

આનંદ સાગર ઉર વસજોરેચિર.

લે૦ પ્રકાશક.

રેડીયા.

(વહાણા વેગે આવેરે, એ રાહ)

ધીરો ધીગે ચાલેરે, વહાણો મને લાગેરે,
રૂડો મારો રેડીયોજી.

એ રેડીયાથી સ્વશ્રવનો પળે મંત્ર

એ રેડીયાથી રહેકું અને ગૃહ તંત્ર ?

રહેલો ને વળી સોંધારે, નથી કંઈ મેંધારે;

રૂડો મારો રેડીયોજી—૧

સાખી—રામ નામની સાધના સાથે સાથે થાય,
 સુખે ને સંતોષથી રૂપિજીવન ગળાય.
 હજવે ને બહુ સાદેરે, મોહને ફરી લાદ્યોરે,
 રૂડો મારો રેંટીયોજી—૨

સાખી—એક દિવસ અહિંઆ હતાં પુરાં એના માન,
 વિસરાતાં આ હાલતે આવ્યો હીંદુસ્તાન.
 એથી તો સહુ ચાહેરે, પ્રીતેથી સહુ સાહેરે,
 રૂડો મારો રેંટીયોજી.

સાખી—નિર્ધનીયા આ દેશનો, કરવા પુનરુદ્ધાર,
 ભાગે ભયાં ભયા રેંટીયો, હજળાવ્યાં ધરબાર,
 દુઃખો એ બધા ચુરેરે, આશાઓ બધી પુરેરે;
 રૂડો મારો રેંટીયોજી.

સાખી—ભગેલા આ દેશનું એછે પ્રગતિ દાર,
 એનાથી સહુ સાધના મોહન કહે સધાય.
 અબ્દુનના બાણુ જોવેરે, સાધક વીર કોવેરે,
 રૂડો મારો રેંટીયોજી.

અરવિંદ—(બાલજીનતમાંથી)

“ જાનાની તાસીર ”

તમારા સેતાન મિત્રોના છુપા કામ

સોધનારી જામુસ

કલિયુગની દ્રૌપદી

યાને

પંદર પતિએ પતોવ્રતા સતી

કી. ૦-૪-૦ બહારગામ સાહચાર

જાનાની ટીકીટ મળવેથી મોકલીશું.

અમારા પ્રસિદ્ધ કરેલાં પુસ્તકો !

નીચેના ઠેકાણેથી મળશે.

મુખ્યાર્થ.

બુકસેલર એલ. એમ. ટક્કર. કાલ્યાદેવીરોડ નં. ૨

„ વસનજી પરમાનંદ „

„ ગોરધનદાસ પરસોતમ, પ્રીન્સેસ સ્કીટ „

„ વીહલદાસ હરજીવનદાસ, ઝકરીઆ મસીદ પાસે નં. ૩

„ ગોકળદાસ કરસનદાસ માધવપાગ નં. ૪

સુરત.

„ મણીલાલ ભાઈશંકર સ્ટેશનરોડ

„ ત્રીભોવનદાસ ત્રીકમજી „ પેલીસલાઈન સામે

„ પ્રાણુલાલ એન્ડ હરિલાલની ડુ. „

„ “ગુજરાતી” સાહિત્ય મંદિર લીમિટેડ

ભરૂચ.

„ શ્રીવિદ્યા થી યુવક મિત્ર મંડળ દાંડીઆ બજાર

અમદાવાદ.

„ સાકરલાલ બુલાખીદાસ, રીઝીરોડ બાલાહનુમાન પાસે

„ લક્ષ્મીભાઈ અમુલખદાસ, માણેકચોક

વઢવાણશહેર

„ પુંગ્લલાલ ભગવાનદાસ પારેખ

ડાકોર.

„ લક્ષ્મીભાઈ અમુલખદાસ, બજારમાં

એસિવાયના બુકસેલરો પાસે પણ મળી શકે છે. વધુ માહિતી માટે સુચિપત્ર અડધા આના ની ટીકીટ બીડી મંગાવો.

“ગુજરાતી” સાહિત્ય મંદિર

લીમિટેડ-સુરત.

ખોલો શું છે?

તમારે શું જોઈએ છે?

તમારા થાકેલા મગજ ને આરામ આપવા અને સાથે આરામ મેળવવા ખાસ સારા પુસ્તકો વાંચવાની જ જરૂર છે. ગમે તેવા સંકટમાં વિચારના ગોથાં ખાતાં રાહત મેળવવી હોયતો અવશ્ય તમારે તમારી પાસે ઉત્તમ પુસ્તકો રાખવાં જ જોઈએ અને તે મેળવવામાં બેદરકાર રહેવું એ ભયંકર ભૂલ છે. માટે તમારે મનપસંદ પુસ્તકો સસ્તી કીંમતે મેળવવા હોય તો એક વખત

ગુજરાતી સાહિત્ય મંદિરમાં

તમારો ઓર્ડર આપો, સુચિપત્ર માટે અડધા આનાની ટીકોટ બીડી મંગાવી લ્યો.

ગુજરાતી સાહિત્ય મંદિર

લીમડાચોક—સુરત.

આ ટાઈટલ. સુરત-લીમડાચોકમાં આવેલા ધી “સુદર” પ્રાન્ટીંગ પ્રેસમાં વિદુલદાસ કીશભાઈએ છાપ્યા.

